

MAT - - Bible En Ayizo

Matíe

Matíe

Matíe

Wendagbɛɛ Jezu tɔn ɔɛé Matíe wláan ɔ

Wendagbɛɛ Jezu tɔn ɔɛé Matíe wláan ɔ

Xónúusóɔtê

Wendagbɛɛ xé ɔ ɔ, Matíe wê wláan. Ú lɔsú ɔɔ
mesédó wě-awe ɔɛé wâ azǒ xé Jezu lé mê. Jwifu wê
Matíe nyí, bo wláan wěmáa xé ɔ sé dó Jwifu ɔɛé m̃
nũ je ak̃jǐjéwěmáa xóxó ɔ m̃ ganji lé. Né ɔ wê zón
bɔ e xâ ɔɔɔayǐ ɔɛé ɔɔ ak̃jǐjéwěmáa xóxó ɔ m̃ lé
sûsú, bo xɛ ɔɔ nũ ɔɛé Mǎwu ɔɔ dó Jezu wú lé jɔ. Đô
ɔɔɔayǐ né lé m̃ ɔ, è m̃ ɔɛé ɔɔ Jezu wê nyí
Emanuwéli ɔɛé ɔɔ ná wá ɔ ; nyikɔ né ɔ sín twinmê
wê nyí 'Mǎwu ɔɔ kpó xé mǐ' (Matíe 1.23). Bɔ xó né ɔ

ɔ, Jezu lɔsú wǎ dɔ ná ahwanvǔ útɔn lé hwenu dǎé e
fɔn zɔn kú godó ɔ. E dɔ : « Un dɔ kpó xé mi
hwebǎnu, káká yǐ hwenu dǎé gbɛ ɔ ná vɔ dɔ ɔ. »
Wǎmáa xé ɔ dǐga hú Wɛn Ðagbɛɛ wǎmáa dǎlé bǐ.
Jezu sín lõ súsú le tɔn t'e mǎ, bo má dɔ Wɛn Ðagbɛɛ
wǎmáa dǎlé mǎ gbɛ. Ðo lõ né lé mǎ ɔ, è mɔ : Mɛsɛntó
dǎé má nó kú nǔblǎwǔ na mɛ gbɛ ɔ sín lõ ;
Vǐwungboonɔ kpó azǔwató lé kpó sín lõ ; Vǐ sunnǔ
awe lé sín lõ ; Ahwlivú awǔ lé sín lõ ; kpó lõ dǎvǔ lé
kpó.

Ðǎé è má wǎmáa xé ɔ mǎ dɔ ɔ dǐe :

Kúnkǎn Jezu tɔn kpó dǎé è ji i dɔ ɔ kpó

(1.1—2.23)

Jǎan Yɛhwesinlɛnamɛtɔ ɔ sín azǔ

(3.1-12)

Jezu lǎ yɛhwesin, bɔ Awǔvi tǎn ɛ kpɔn

(3.13—4.11)

Azǔ dǎé Jezu wǎ dɔ Galile lé

(4.12—18.35)

Jezu tónnó Galile, bo yî Jeluzalému

(19.1—20.34)

Jezu sín azăn godô godô tɔn lé ɔo Jeluzalému

kpó kú útɔn kpó

(21.1—27.66)

Jezu fón zón kú, bo só úɔé dóxya ahwanvũ útɔn
lé

(28.1-20)

1

Kúnkân Jezu tɔn

(Lwiki 3.23-38)

¹ Kúnkân ɔéé mê Jezu Klisu jɔ te ɔ ɔje : Jezu Klisu nyí Davidi vi, bɔ Davidi ɔ lɔsú nyí Ablaxamu vi^N.

² Ablaxamu ji Izaki, bɔ Izaki ji Jakɔbu, bɔ Jakɔbu ji Judâ kpó nɔvĩ útɔn sunnû lé kpó. ³ Judâ ji Falesi kpó Zalâ kpó ɔo Tamâ xômε, bɔ Falesi ji Esulɔmu, bɔ

---

^N1.1 Jezu Klisu jɔ ɔo Davidi hěnnúu mê, bɔ Davidi ɔ lɔsú jɔ ɔo Ablaxamu hěnnúu mê.

Esulɔmu ji Alamu. ⁴ Alamu ji Aminadabu, bɔ Aminadabu ji Nasónu, bɔ Nasónu ji Salumô. ⁵ Salumô ji Bowózi ɔo Hlaxabu xôme, bɔ Bowózi ji Jobédi ɔo Hwliti xôme, bɔ Jobédi ji Jesê. ⁶ Jesê ji axósú Davidi, bɔ axósú Davidi ji Salomô ɔo nyɔnû ɔěé nyi así ná Uli wáyî ɔ xôme. ⁷ Salomô ji Hlobowamu, bɔ Hlobowamu ji Abiyâ, bɔ Abiyâ ji Asâ. ⁸ Asâ ji Jozafati, bɔ Jozafati ji Jolamu, bɔ Jolamu ji Ozyasi. ⁹ Ozyasi ji Jowatamu, bɔ Jowatamu ji Akazî, bɔ Akazî ji Ezekyasi. ¹⁰ Ezekyasi ji Manasê, bɔ Manasê ji Amɔnu, bɔ Amɔnu ji Jozyasi. ¹¹ Jozyasi ji Jekonyasi kpó nɔvĩ útɔn sunnû lé kpó hwenu ɔěé ahwan wle Izlayélivĩ lé yî Babilónu ɔ. ¹² Bɔ ɔěé ahwan wle é yî Babilónu godó ɔ, Jekonyasi ji Salatiyéli, bɔ Salatiyéli ji Zolobabéli. ¹³ Zolobabéli ji Abiwúdi, bɔ Abiwúdi ji Elyakímu, bɔ Elyakímu ji Azô. ¹⁴ Azô ji Sadɔki, bɔ Sadɔki ji Akímu, bɔ Akímu ji Eliwúdi. ¹⁵ Eliwúdi ji Eleazâ, bɔ Eleazâ ji Matân, bɔ Matân ji Jakóbu. ¹⁶ Jakóbu ji Jozéfu Mali sú ɔ. Mali ka nyí nɔ ná Jezu

ḍěé è nó yľš ḍô Klisu ɔ. ¹⁷ Zón Ablaxamu ji wă je Davidi ji ɔ, e bló hăkân weεε. Zón Davidi ji wă je hwenu ḍěé ahwan wle Izlayélivĩ lé yĩ Babilónu ɔ, e bló hăkân weεε. Bɔ zón hwenu ḍěé ahwan wle Izlayélivĩ lé yĩ Babilónu ɔ wa je Klisu sín hwenu ɔ, e bló hăkân weεε.

È ji Jezu Klisu

(Lwiki 2.1-7)

¹⁸ Ḍěé è ji Jezu Klisu ḍó ɔ ḍie. Mali ḍěé nyí nɔ ɔ kpó Jozéfu kpó kpô ḍo xóntôn mē ; é má ko je kpó có bɔ Mali mō xô gbɔn Yesinsen sín nŭjlějlě mē gε.* ¹⁹ Asú xóntôn útɔn Jozéfu ka nyí gbetó nŭjłɔjłwató ḍé, bɔ má jóḍó na dó winnyă ε agbawungba gε. Amă, e sɔ gbetaa bo ḍô mí ná jö Mali dó, bɔ meḍé má na nyo ε gε. ²⁰ Ayi né ɔ wê e ḍó kân bɔ Aklunô Măwu sín wensagun ḍokpo ka xô dlăɔ ε, bo ḍo n'ε ḍô : « Jozéfu, Davidi-ví, ma ḍi bū bo gbε Mali dâ o. Ḍó, xô ḍěé e

---

*1.18 Lwiki 1.27

mô né ɔ ɔ, Yesinsen sín nŭjlějlě wê. ²¹ E ná ji sunnûví ɔokpo, bo a na ɔó nyikɔ n'ε ɔó Jezu^N. Đó, ú wê na hwlen tɔgun útɔn gán zón hwe útɔn lé mê. ²² Nŭ nyí mǎ, ná xó ɔěé Aklunô Măwu ɔó gbɔn gbeyiɔtótó ɔ ji ɔ ná jɔ. Đó, Aklunô Măwu ɔó : ²³ "Ahwlivú ɔěé ɔó alɔji ɔ ná mô xô, bo na ji sunnûví ɔokpo. Bo è ná ɔó nyikɔ n'ε ɔó Emanuwéli, twinmê útɔn wê nyi 'Măwu ɔó kpó xé mǎ.'" »

²⁴ Bo ɔěé Jozéfu wá fón ɔ, e bló nŭ ɔěé wensagun ɔ ɔó n'ε ɔ, bo kpláan así ɔ Mali wa xwégbe. ²⁵ Amǎ, Jozéfu má ka sêkpɔ Mali káká có bo e ji ví útɔn sunnû ɔ ge. Bo Jozéfu ɔó nyikɔ ná ví ɔ ɔó Jezu.

2

Nŭnywetó lé yí bâ jǔnô Jezu

¹ È ji Jezu ɔó Beteleyému ɔó Judê tô ɔ mê, ɔó Axósú Elódu sín hwenu. Bo nŭnywetó lé tónnó hwezetên sín

---

^N**1.21** Jezu sín twinmê wê nyí 'Măwu nó hwlen me gán'.

awa ji, bo wă Jeluzalému. ² É kânbyɔ ɔ̃ : « Fí te wê axósú Jwifu lé tɔn ɔ̃ ɔ̃ è ji diin ɔ̃ tē ? Đó, mĩ m̃ sũnvĩ ɔ̃ ɔ̃ xle ɔ̃ ɔ̃ è ji i ɔ̃ ɔ̃ ɔ̃ hwezetên sín awa ji, bo mĩ wă bo na kân xwé byɔ. » ³ Đěé axósú Elódu sê xó né ɔ̃ ɔ̃, ayi útɔn gbadó. Jeluzalémunu lé bĩ sín ayi lɔsú gbadó. ⁴ Bɔ Elódu kple aṽsannu-xwlemăwutógăn lé bĩ kpó sénkplónmetó tógun ɔ̃ tɔn lé kpó, bo kân fi ɔ̃ ɔ̃ è ɔ̃ ɔ̃ ná ji Mɛsya ɔ̃ tē ɔ̃ byɔ. ⁵ Bɔ é yĩ gbe n'ɛ bo ɔ̃ ɔ̃ : « Beteleyému wê è ɔ̃ ɔ̃ ná ji i tē, ɔ̃ ɔ̃ Judê tō ɔ̃ mɛ. Đó, nũ ɔ̃ ɔ̃ gbeyiɔ̃tótó Măwu tɔn wláan ɔ̃ ɔ̃ ɔ̃ : ⁶ "Hi ɔ̃ tōxo Beteleyému ɔ̃ ɔ̃ ɔ̃ ɔ̃ Judâ sín ayĩgba ji ɔ̃, un nyɔ̃ ɛ ɔ̃ ɔ̃ a má nyĩ tōxo kpevi bĩ ɔ̃ ɔ̃ tōxo Judâ tɔn lé m̃ ɛ. Đó, hi m̃ ɔ̃ wê axóvi ɔ̃ ɔ̃ ná kpláan tógun ce Izlayéli ɔ̃ ná tɔn zón." » ⁷ Elódu sé mɛ do nũnywetó lé ɔ̃ ɔ̃ nũ gló, bo kân hwenu ɔ̃ ɔ̃ sũnvĩ né ɔ̃ ɔ̃ wa ji bɔ é m̃ ɔ̃ byɔ é céɔ̃céɔ̃. ⁸ Né ɔ̃ godó ɔ̃, e sé nũnywetó lé dó Beteleyému bo ɔ̃ ɔ̃ : « Mi yĩ dín do ná nũ céɔ̃céɔ̃ dó vĩ ɔ̃ wu. Bɔ ná mi m̃ ɛ ɔ̃, mi wă ɔ̃ ɔ̃ na un, ná nyɛ lɔsú má yĩ kân xwé byɔ. » ⁹ Đěé axósú ɔ̃ ɔ̃ ɔ̃ m̃ ɔ̃,

nũnywetó lé wle ali bó dídí. Bɔ sũnvĩ dǣé é m̃ô ɔo hwezet̃n sín awa ji ɔ zɔn nukɔn na é káká bo yĩ nɔ t̃e ɔo aga, ɔo fi dǣé vĩ ɔ t̃e ɔ. ¹⁰ Dǣé nũnywetó lé m̃ô sũnvĩ ɔ ɔ, e víví na é tawun. ¹¹ É byɔ xwé ɔ gbe, bo m̃ô vĩ ɔ kpó nɔ ɔ Mali kpó, bo je klô, bo kân xwé byɔ. É hun gbaví étɔn lé, bo kan agban ná vĩ ɔ. É na ε síká, zalínkpɔn kpó mĩlu kpó. ¹² Né ɔ godó ɔ, Mǎwu wǎ xô dlɔɔ é bo ɔ̃ na é ɔɔ, é né má lekɔ gbɔn Elódu de o. Bɔ é gbɔn ali dǣvǔ, bo wǎ yĩ t̃ô étɔn m̃ê.

Jozéfu kpláan Mali kpó vĩ ɔ kpó, bo hɔn yi Ejipu.

¹³ Dǣé nũnywetó lé yĩ godó ɔ, Akluñ Mǎwu sín wensagun ɔé wǎ xô dlɔɔ Jozéfu bo ɔ̃ n'ε ɔɔ : « Fón bo kpláan vĩ ɔ kpó nɔ ɔ kpó, bo hɔn yi Ejipu. Ñô d̃n káká je hwenu dǣé un ná ɔ̃ na we ɔɔ hi ne lek̃ wa do ɔ. Đó, Elódu na zón me lé, bɔ é ná je vĩ ɔ gběme, bo na d̃n ná hu i. » ¹⁴ Jozéfu fón zǎn né ɔ m̃ê, bo kpláan vĩ ɔ kpó nɔ ɔ kpó, bo hɔn yi Ejipu. ¹⁵ É ñô d̃n káká je hwenu dǣé Elódu kú ɔ. Nũ nyí m̃ǎ, ná xó dǣé Akluñ Mǎwu ɔ̃ gbɔn gbeyid̃t̃ó ɔ ji ɔ ná jɔ. Đó,

Aklunô Măwu ḍô : « *Un ylš vř ce ḍo né tón zón Ejipu.* »

Elódu ná gbe ḅo è hu ỵokp̣ovú lé ḍo Beteleyému.

¹⁶ Ḅo ḍěé Elódu m̄ô ḍo n̄nywetó lé flû mí ɔ, x̄ome s̄in i tawun. E kp̣on hwenu ḍěé è ji vř ɔ ḅo n̄nywetó lé ḍô n'ε ɔ, bó ná gbe ḍo è nε hu sunnûvř ḍěé ḍó káká ȳi xwê awe lé bř ḍo Beteleyému kpó xá ḍěé lilε do e lé bř kpó m̄ê. ¹⁷ N̄ny nyí m̄š, ná xó ḍěé Aklunô Măwu ḍô gḅon gbeyiḍôtó Jelemi ji ɔ ná j̣o. Đó, Aklunô Măwu ḍô :

¹⁸ *Avř gbe kpó alěńíná ḍaxó kpó ḍó ḍi ḍo Hlama s̄in
tôxo ɔ m̄ê ɔ,*

Hlacceli wê ḍo vř úṭon lé s̄in avř ví ɔ,

bo má d̄in ná sê gḅo γε.

Đó, vř úṭon lé má só tiin γε.

Jozéfu lek̄ô zón Ejipu, bó wă cí Nazaléti

¹⁹ Đěé Elódu kú godó ɔ, Aklunô Măwu s̄in wensagun ḍé x̄o dl̄o Jozéfu ḍo Ejipu tô ɔ m̄ê. ²⁰ Wensagun ɔ ḍô n'ε ḍo : « Fón, bo kpláan vř ɔ kpó n̄o úṭon kpó bo wle ali, bó wa ȳi Izlayéli tô ɔ m̄ê. Đó, mε ḍěé jódó ná hu

vĩ ɔ lé ko kú. »²¹ Bɔ Jozéfu fón, bo kpláan vĩ ɔ kpó nɔ útɔn kpó, bo wa yî Izlayéli tô ɔ mê.²² Amă, dĕé e wa sê ɔ Akelawúsi wê ɔ axósú dŭ ɔ Judê tô ɔ mê, ɔ tó útɔn Elódu tenme ɔ, e dŭ bŭ bo má yî ge. Bɔ Măwu xô dlă ɛ bo ɔ xó n'ε, bɔ e yî tokpɔnla Galile tɔn ɔ mê.²³ E wá yî wâ xwé ɔ tôxo Nazaléti tɔn ɔ mê. Nŭ nyí mă, ná xó dĕé Măwu dŭ gbɔn gbeyidŭtótó lé ji ɔ ná jɔ. Đó, Măwu dŭ : « È na ylă ɛ ɔ Nazalétinu. »*

3

Jăan Yehwesinlenametó ɔ dŭ Măwuxó

(Maki 1.2-8 ; Lwiki 3.1-9 ; 15.15-18 ; Jăan 1.19-28)

¹ Đo hwenénu ɔ, Jăan Yehwesinlenametó ɔ wă xwêtón, bo ɔ Măwuxó ɔ jla dŭ Judê sín gbětótló ɔ mê ɔ. ² E nó dŭ : « Mi levo jɔ, ɔ, Axósú dŭ dŭ séxwé tɔn ɔ sêkpɔ ! »* ³ Jăan né ɔ xó wê gbeyidŭtótó Ezayi dŭ bo ɔ : « *Gbe dĕ dŭ dŭ gbětótló mê ɔ bo nó dŭ : "Mi*

---

*2.23 Maki 1.24 ; Lwiki 2.39 ; Jăan 1.45

*3.2 Matíe 4.17 ; Maki 1.15

blo ali dɔ ná Aklunô, mi jɔ ali útɔn lé." » ⁴ Jăan nó dɔ awũ dĕé è sɔ lakúnmi sín fún bló ná ɔ, bó nó sîn gŏjiblănũ langbazáanô dĕ d'e ji. E nó dũ bɔsukléé, bo nó nu awĩnmi akú-akú. ⁵ Bɔ mɛ lé nó tónnɔ Jeluzalému, Judê tô ɔ bĩ kpó Judên sín xá ɔ bĩ kpó mê, bo nó yî i de. ⁶ É nó dĕ hwe étɔn lé, bɔ Jăan nó lê yehwesin na é dɔ Judên tô ɔ mê. ⁷ Đĕé Jăan Yehwesinlenametó ɔ mô bɔ Falizyɛn lé kpó Saduseyɛn lé kpó sūsú wă yehwesin lê gbe ɔ, e dĕ na é dɔ : « Mi mɛ gbɛtɔ jakpatakun lé ! Menu wê kplón nũ mi dĕ mi nɛ hɔn ná xômesín Măwu tɔn dĕé ja ɔ ?* ⁸ Walɔ mitɔn lé nɛ xɛ dɔ mi ko lewɔ jɔ. ⁹ Mi má nó dĕ dɔ midĕ mê dɔ Ablaxamu wê nyí tógbó mítɔn kpowun bɔ e wɔ o. Đó, má dĕ na mi : Măwu hen ɔ, e ná sɔ zănnúu dĕé mi dɔ mô né lé sɔ huzú vĩ nyî ná Ablaxamu.* ¹⁰ Asyóví dĕe ko dɔ atín lé sín aɔwɔ wu. Bɔ atín dĕbũ dĕé má nó ná sínsén ɔagbéé gɛ ɔ, è na

---

***3.7** Matíe 12.34 ; 23.33

***3.9** Jăan 8.33

sen ε, bo na só ε nyî myɔ mê.* ¹¹ Nye ɔ, sîn wê un só
dô leɔɔjɔ sîn yehwesin lê nyî na mi ɔ. Amǎ, me dǎé
hú gǎn un ɔ dɔ godô bo ja, bɔ un má je xé bo na dǎ
afôkpa n'ε lɔsú ge. Yesinsen kpó myɔ kpó wê úwɔ ná
só lê yehwesin nyî na mi. ¹² E hen nǔfúnu útɔn alɔ
mê, bo na fú ajinukún útɔn. E ná bé ajinukún lé dɔ
agǎ me. Awɔɔn lé ɔ, e ná mē é dɔ myɔ dǎé má nó cí
gbede ge ɔ mē. » |HK00097C.TIF|col|||Nǔfúnu dǎé
Jwifu lé nó zán ɔ|3.17

Jezu lê yehwesin

(Maki 1.9-11 ; Lwiki 3.21-22 ; Jǎan 1.29-34)

¹³ Dɔ hwenénu ɔ, Jezu tónnó Galile bó wǎ Jǎan de,
dɔ Judên tô ɔ tó, ná Jǎan ná lê yehwesin n'ε. ¹⁴ Amǎ,
Jǎan gbě bo dǎ : « Nye wê dɔ ná wǎ diwe bɔ a ná lê
yehwesin na un. Bɔ hi ɔ ka le wǎ dye a ? » ¹⁵ Bɔ Jezu
dǎ n'ε dɔ : « Yǐ gbe bo bló d'e ji mǎ hwε. Đó, e je xé
dɔ mǐ ne blo dɔ nǔ dǎé Mǎwu dǎ lé bi ji. » Bɔ Jǎan yǐ

---

*3.10 Matíe 7.19

gbe bo lê yehwesin n'ε. ¹⁶ Đěé Jezu lê yehwesin ɔ vɔ haɔokpo ɔ, e tɔn zɔn sɪn ɔ m̄ê, bɔ j̄ixwletínkáan ɔ hun. E m̄ô Yesinsen, bɔ e je t̄ê dó ji útɔn ɔj̄i ahwanlen xá. ¹⁷ Bɔ gbe ɔé ɔj̄i zɔn j̄ixwé bo ɔj̄i : « Vĩ ce venavena w̄ê me xé ɔ nyí, bɔ x̄ome nó hun un d'e wu tawun. »*

4

Awövi tên Jezu kpɔn ɔo gbětótló m̄ê

(Maki 1.12-13 ; Lwiki 4.1-13)

¹ Né ɔ godó ɔ, Ye M̄awu tɔn kpláan Jezu yĩ gbětótló m̄ê, ná Awövi ná tên ε . * ² Đěé Jezu bl̄ă nuu ná kle k̄andé z̄ăn k̄andé vɔ ɔ, x̄ové w̄ă hu i. ³ Met̄enkpóntó ɔ s̄ekpɔ ε, bo ɔj̄i n'ε ɔj̄i : « Ná M̄awu vi j̄án a nyí ɔ, ɔé gbe ná z̄ännúu né lé, na é né huzú n̄đũđũ^N. » ⁴ Am̄đ, Jezu yĩ gbe n'ε bo ɔj̄i : « È wláan dó M̄awuxówémáa

---

***3.17** Matíe 12.18 ; 17.5 ; Maki 1.11 ; Lwiki 9.35

***4.1** Eble 2.18 ; 4.15

^N**4.3** "Đó a nyí M̄awu Vi wutu ɔ, ɔé gbe ná z̄ännúu né lé, na é né huzú n̄đũđũ."

ɔ mē bo ɔ̄ : "Nũɔ̄ũɔ̄ kede má nó hen gbetó ɔ̄ gbe ge. Amă, xó ɔ̄ Măwu ɔ̄ lé bĩ losú nó hen gbetó ɔ̄ gbe." »

⁵ Né ɔ̄ godó ɔ̄, Awövi wă kpláan Jezu yĩ Jeluzalému, Tôxo mímé ɔ̄ mē, bo só ε dó sɪnsenxɔ̄ ɔ̄ táa ɔ̄ aga ɔ̄éé ; ⁶ bo ɔ̄ ná Jezu ɔ̄ : « Ná Măwu vi ɔ̄ ján a nyí hũn, lǎn zón fí, bo yi je do dǎn. Đó, è wláan dó Măwuxówémáa mē bo ɔ̄ : "Măwu ná ɔ̄ gbe ná wensagun útɔn lé, bɔ é ná hen dó alɔ étɔn lé mē, ná a má wă gba afô dó zănnúu ɔ̄ wu o." » ⁷ Bɔ Jezu ɔ̄ n'ε ɔ̄ : « È le wláan dó Măwuxówémáa ɔ̄ mē bo ɔ̄ : "Ma dǎ Aklunô Măwu tɔwe kpón o." » ⁸ Awövi le kpláan Jezu yĩ só ɔ̄éé yĩ aga ganji ɔ̄ ji, bo só axósúɔ̄tô ayĩgba ɔ̄ ji tɔn lé bĩ kpó dɔkun étɔn lé kpó doxya ε ; ⁹ bo ɔ̄ ná Jezu ɔ̄ : « Ná a ɔ̄ kɔɔ bo sen un ɔ̄, un na na we nũ né lé bĩ. » ¹⁰ Jezu ka ɔ̄ n'ε ɔ̄ : « Awövi, bũ dó un ! Đó, è wláan dó Măwuxówémáa ɔ̄ mē bo ɔ̄ : "Aklunô Măwu tɔwe wê a ná ɔ̄ kɔɔ ná, ú ɔ̄kpónô gee ján wê a ná sen." » ¹¹ Bɔ Awövi gbɔ bo tón zón ε de, bɔ wensagun Măwu tɔn lé wa sêkpɔ Jezu, bo tɔju i.

Jezu je azǎ útɔn wâ ji ɔo Galile

(Maki 1.14-15 ; Lwiki 4.14-15)

¹² Ðěé Jezu sê ɔo è wle Jǎan do gan ɔ, e tónnó flén bo yi Galile.* ¹³ Ðěé e tónnó Nazaléti ɔ, e wǎ yî cí Kapenawúmu ɔo Galile sín axû ɔ to, ɔo Zabulɔn kpó Nefutali kpó kanmê.* ¹⁴ Nǔ nyí mǎ, ná xó ɔǎé Mǎwu ɔǎ gbɔn gbeyidǎtǎ Ezayi ji ɔ na jɔ. Ðó, e ɔǎ :

*¹⁵ Togun ɔǎé ɔǎ Zabulɔn kpó Nefutali kpó kanmê lé,
Ali ɔǎé yî axû tó kpó Judên tǎ ɔ godó kpó,
Galile, mɛ ɔǎé má nyí Jwifu ge lé sín tǎ, mi xó wê un
ɔó ɔǎ ɔ !*

*¹⁶ Tôgun ɔǎé ɔǎ ablu mê ɔ mǎ wěziza ɔaxó ɔǎ.
Bo wěziza ɔǎ hǎn dó tôgun ɔǎé ɔǎ kú sín acê glɔ lé ji.*

¹⁷ Bé zón hwenénu ɔ, Jezu je Axósúɔúɔú séxwé tɔn ɔ xó jla ji, bo nɔ ɔǎ : « Mi lewɔ jɔ. Ðó, Axósúɔúɔú séxwé tɔn ɔ sêkpɔ. »*

---

* 4.12 Matíe 14.3 ; Maki 6.17 ; Lwiki 3.19-20

* 4.13 Jǎan 2.12

* 4.17 Matíe 3.2

Jezu ylǎ ɖɔnyitɔ ɛɛ

(Maki 1.16-20 ; Lwiki 5.1-11)

¹⁸ Jezu ɖô Galile sín axû ɔ tó gbɔn gbe ɖokpo ɔ, bo m̃ nɔvǐ nɔvǐ awe : Simɔ ɖěé è nó ylǎ ɖô Piyɛɛ ɔ kpó nɔvǐ útɔn Andle kpó, bɔ é ɖo ɖo nyî ɖo axû ji ɔ. Đó, ɖɔnyitɔ wê é nyí. ¹⁹ Bɔ Jezu ɖô na é ɖo : « Mi xodo un, ná má kplɔn mi ɖěé mi na nó kpláan gbetó lé wá ná Măwu ɖó ɔ. » ²⁰ Bɔ haɖokpo ɔ, é jǒ ɖo étɔn lé dó, bó xodo Jezu. ²¹ Bɔ Jezu lé sê yî nukɔn, bo m̃ nɔvǐ nɔvǐ awe ɖěvǒ : Jaki Zebedê vi ɔ, kpó nɔvǐ útɔn Jăan kpó, bɔ é kpó tó étɔn Zebedê kpó ɖó t̃jihũn étɔn m̃, bo ɖô ɖo étɔn lé blo ɖó ɔ. Jezu ylǎ éme awe lé. ²² Bɔ é jǒ tojihũn ɔ kpó tó étɔn kpó ɖó haɖokpo, bo xodo Jezu.

Jezu kplɔn nũ me lé, bo gbɔ azɔn na é

(Maki 1.39 ; Lwiki 4.44 ; 6.17-18)

²³ Jezu gbɔn Galile t̃ ɔ bǐ m̃, bo ɖô nũ kplɔn me lé ɖo t̃kplegbasa lé ɔ. E nó jla Axó súɖúɖú séxwé tɔn ɔ sín Wen Đagbɛɛ, bo nó gbɔ azɔn lé bǐ kpó blǒzɔn lé bǐ

kpó.* ²⁴ Nyikɔ útɔn gbâ kpé Silî tô ɔ bí mê. Bɔ me lé nɔ kpláan me dǎé dɔ azon alɔkpa alɔkpa je ɔ, bo dɔ awǔvé sê lé bí wá n'ε : me dǎé ye nyananyána dɔ ya do ná lé wê a, adǎngbêkútó lé wê a, kplibɔnô lé wê a ; bo Jezu gbɔ azon na é. ²⁵ Bɔ gbetó maxa-máxa dǎé tónnɔ Galile, Tôxo awǔ lé mê, Jeluzalému, Judê kpó Judɛn tô ɔ godó kpó bo xodo e.

5

Jezu xé só jí, bo kplɔn nǔ me lé

(Maki 3.13 ; Lwiki 6.12-13,20-26)

¹ Dǎé Jezu mɔ dɔ me lé sũ ɔ, e xé só jí bo flén ayǐ, bo ahwanvǔ útɔn lé wǎ ε de. ² Bɔ e yǐ xó, bo je nǔ kplɔn é ji bo dɔ :

³ « Nǔ nyó ná me dǎé nɔ mɔ dɔ éqélé mê dɔ mí má nyí nǔde dɔ Mǎwu nukɔn ge lé.

Dó, Axósúqûqû séxwé tɔn ɔ nyí étɔn.

⁴ Nǔ nyó ná me dǎé dɔ avǐ ví lé.

---

* **4.23** Matíe 9.35 ; Maki 1.39

Đó, Mǎwu ná wá súnsún ɔasin na é.

⁵ Nǔ nyó ná gbetó fífánô lé.

Đó, Mǎwu na na é ayǐgba ɔǎé sín akpâ e dó ɔ.

*⁶ Nǔ nyó ná me ɔǎé joɔo Mǎwu tɔn wiwa sín xôvé kpó
sînnugbla kpó nó hu lé.*

Đó, Mǎwu na na é nǔ ɔǎé é ɔo dĩn ɔ.

⁷ Nǔ nyó ná me ɔǎé nó kú nǔblǎwǔ ná me lé.

Đó, Mǎwu ná kú nǔblǎwǔ na é losú.

⁸ Nǔ nyó ná me ɔǎé ɔó ayixa mímé lé.

Đó, é ná mô Mǎwu.

⁹ Nǔ nyó ná me ɔǎé nó xo fífá kân lé.

Đó, è ná ylǎ é ɔo Mǎwu vi.

*¹⁰ Nǔ nyó ná me ɔǎé è ɔo ya do ná ɔó nǔjlojlowíwa
wítú lé.*

Đó, Axósúɔúɔú séxwé tɔn ɔ ná nyí étɔn.*

*¹¹ Nǔ nyó na mi, hwenu ɔǎé gbetó lé ná ɔô mi zun ɔ,
bo na ɔô ya do na mi ɔ, bo na ɔô nǔ nyananyána*

---

*5.10 1 Piyεε 3.14

lé bí ḍô do mi wu ḍó nyε wutu ɔ.*

¹² Mi je awă, ná xômε né hun mi. Đó, ajɔ mitɔn ná dó agba ḍo séxwé. Đó, ṃă wê tógbó étɔn lé wa xé gbeyiḍôttó Măwu tɔn ḍěé je nukɔn na mi lé ɔ né. » *

Je kpó wěziza kpó

(Maki 9.50 ; 4.21 ; Lwiki 14.34-35 ; 8.16 ; 11.33)

¹³ Jezu le ḍô na é ḍo : « Mi wê nyí je ná gbε ɔ. Bɔ ná je ka ḅũ viví útɔn ɔ, nũ te è na wâ káká bɔ e ná le wá viví ? Má só nyí nũḍé wâ nũ γε. Gbě ján wê è na só ḳôn nyi, bɔ me lé ná gbɔn ε ji. ¹⁴ Mi wê nyí wěziza ná gbε ɔ. Tô ḍěé ḍo só jí ɔ má nó be γε.* ¹⁵ Mεḍé má nó tá myɔgbén bo nó cón ẓěn dó γε. Nũ jí wê è nɔ só ḍó, bɔ e nó za wě, bɔ me ḍěé ḍo xwé ɔ gbe lé bí nó ṃô nukúnnu.* ¹⁶ Ṃă ḍokpo ɔ, wěziza mitɔn né hón ḍo

---

*5.11 1 Piyεε 4.14

*5.12 Mεsédó 7.52

*5.14 Jăan 8.12 ; 9.5

*5.15 Maki 4.21 ; Lwiki 8.16 ; 11.33

gbetó lé nukɔn. Né ɔ, é ná mô nũ ɔagbéε wiwa mitɔn lé, bo kpa gigóo na Tó mitɔn ɔéé ɔo séxwé ɔ. »*

Jezu kplɔn nũ me dó Mɔyizisén lé wu

¹⁷ Jezu le ɔé na é ɔo : « Un wa bo na hu acê ná sɛn ɔéé Măwu dó gbɔn Mɔyizi ji, alɔ xó ɔéé e ɔé gbɔn gbeyiɔtótó útɔn lé jí wê mi vedo a ? Éɔ ! Un má wă acê hu na é gbe ge. Amɔ, un wă bo na só nũ ɔéé é nyí ɔ xle mi wê. ¹⁸ Má ɔé nũgbo na mi, ná jixwé kpó ayigba kpó gbé kpó ɔo tê ján wê ɔ, wɛkún kpêví bí ɔ, kínkán útɔn kpêví ɔé losú má ná hwe zón Măwusénwémáa ɔ mē có bɔ nũ né lé bí na jɔ ge.*

¹⁹ Né ɔ wê zón, me ɔéé na gba sɛn kpêví né lé ɔokpo gee, bo na lé kplɔn me lé ɔo é né bló ɔó mɔ ɔ, me ɔ ná nyí me kpêví bí ɔo Axósúɔúɔú séxwé tɔn me. Amɔ, me ɔéé ná nyí sɛn lé, bo na le kplɔn me lé ɔo é né blo d'e ji ɔ, me ɔ ná nyí me ɔaxó ɔo Axósúɔúɔú séxwé tɔn me. ²⁰ Đó, má ɔé na mi : Ná nũjɔjɔwíwa

---

*5.16 1 Piyεε 2.12

*5.18 Lwiki 16.17

miton má hú gǎn Sénkplónmetó lé kpó Falizyen lé
kpó ton γε Ϸ, mi má ná byϷ Axósúđûđû séxwé ton με
γε. »

Mi gbϷ kên xé kêntó miton lé

(Maki 11.25 ; Lwiki 12.57-59)

²¹ Jezu le đô ná με lé đϷ : « Mi sê bϷ è đô ná tógbó
miton lé đϷ : "*Ma hu με ο*. Ná medé hu με Ϸ, è na
đon ε yî hwe nukon." ²² Amǎ nye Ϸ, ma đô na mi đϷ :
Ná medé sîn xôme do nɔzo úton Ϸ, è na đon με Ϸ yî
hwe nukon. BϷ ná medé zun nɔzo úton đϷ "XlônϷ" Ϸ,
TôxóđϷgbetáa Ϸ na đô hwe n'ε. Ná medé ka zun nɔzo
úton đϷ "A má đϷ ganji γε" Ϸ, zomáci wê je xé ε."

²³ Né Ϸ wê zón, ná a wá avšankpê Ϸ kôn bo đϷ
nŭníná na xwlê Mǎwu Ϸ, bo flíin đϷ nɔzo míton je
agϷ dó mí Ϸ, ²⁴ jǎ nŭníná tɔwe dó đϷ avšankpê Ϸ
kôn, bo yî đϷ hwe gbo xé nɔzo tɔwe hwe. Né Ϸ godó
Ϸ, a ná wá, bo na só nŭníná tɔwe xwle Mǎwu. ²⁵ Ná
tágba đϷ hi kpó medé kpó με, bϷ mi zɔn bo đϷ
hweđϷxɔsa yî Ϸ, t ênkpon káká ná mi m̄ đϷgbotínsá.

Ná e má nyí mǎ γε ɔ, e ná kpláan we yî hwedɔtɔ ɔ de. Bɔ hwedɔtɔ ɔ ná jǒ we ná ahwanyitɔ. Bɔ ahwanyitɔ ná sú we dó gan me. ²⁶ Ma d̄ɔ nǔgbo na we : "Ná a má sú axó d̄ěé a d̄u ɔ bí vɔ γε ɔ, a má d̄o gankpámê ná tón zón γε." »

Jezu d̄ɔ xó dó agalílé wu

(Matíe 18.8-9 ; Maki 9.43,47-48)

²⁷ Jezu le d̄ɔ : « Mi sê bɔ è d̄ɔ : "*Ma lê aga o.*" ²⁸ Amǎ, nye ɔ, má d̄ɔ na mi : Me d̄ěé ná kpɔn nyɔnû bo jódó ɔ, e ko lê aga xé ε d̄o ayixa útɔn m̄ê. ²⁹ Ná nukun tɔwe aɔusi ɔ wê nó dɔn we dó hwe m̄ê ɔ, d̄ê e se bo só nyî gbě. Đó, ná awǔjɔnu tɔwe d̄okpo gee dɔn ɔ, e nyó na we hú d̄ɔ hi lɔsú blebuté ná yî zomáci m̄ê.*

³⁰ Bɔ ná alɔ tɔwe aɔusi ɔ wê nó dɔn we dó hwe m̄ê ɔ, sɛn ε se bo só ε nyî gbě. Đó, ná awǔjɔnu tɔwe d̄okpo gee dɔn ɔ, e nyó na we hú d̄ɔ hi lɔsú blebuté ná yî

***5.29** *Matíe 18.9 ; Maki 9.47*

zomaci mê. »*

Jezu kê nuu do asîgbígbé wu

(Matíe 19.7-9 ; Maki 10.4-5,10-12 ; Lwiki 16.18)

³¹ È le d̂ : « "Ná medé gbě asî útɔn ɔ, ne wláan asîgbígbéwémáa ná nyɔnú ɔ." ³² Amǎ nye ɔ, ma d̂ na mi : "Ná medé gbě asî útɔn, bɔ ná e má nyí af̂ wê nyɔnú ɔ dó gbě ge ɔ, aga né e zón nyɔnú ɔ né. Bɔ ná medé d̂a nyɔnú d̂éé asú útɔn gbě ɔ, aga wê me ɔ lê." ³³ Amǎ »

Jezu kplɔn nǔ ahwanvǔ útɔn lé dó nǔxwlexwle wu

³³ Jezu le d̂ : « *Mi sê bɔ e d̂ ná tógbó mitɔn lé d̂ : "Má dó akpâ bo xwle nǔ d'e jí o. Amǎ, ná a dó akpâ d̂é ná Aklun̂ Mǎwu bo xwle nǔ d'e ji ɔ, d̂é akpâ ɔ." ³⁴ Amǎ*

***5.30** Matíe 18.8 ; Maki 9.43

***5.31** Matíe 19.7 ; Maki 10.4

***5.32** Matíe 19.9 ; Maki 10.11-12 ; Lwiki 16.18 ; 1 Kolentinu 7.10-11

nye ɔ, má ɖô na mi : Mi má xwle nǔɖé lɔsú o. Mi má xwle jǐxwé o. Ɖó, flén wê axósúzikpo Mǎwu tɔn te.*

³⁵ Mi má xwle ayǐgba o. Ɖó, afôɖótên wê e nyí ná Mǎwu. Mi má xwle Jeluzalému o. Ɖó, axósú ɖaxó ɔ sín tôxo wê. ³⁶ Ma xwle táa tɔwe o. Ɖó, a má kpewu bo na bló, bɔ ɖa tɔwe ɖokpo gee ná huzu wěe alǒ yuu ge. ³⁷ Amǎ, ná xó mitɔn nyí "Één" ɔ, né bo nyí "Één". Ná "Éǒ" wê ɔ, né bo nyí "Éǒ". Ɖó, xó ɖěé mi na ɖɔ gǔ ná lé bǐ ɔ, Awǒvi de wê e nó zón. »

Jezu kplɔn nǔ ahwanvǔ útɔn lé dó hlɔnbiba wu

(Lwiki 6.29-30)

³⁸ Jezu ɖô : « *Mi sê bɔ è ɖô : "Ná meɖé tɔn nukún na we ɔ, hi lɔsú tɔn nukún n'ε. Bɔ ná meɖé sún aɖǔ na we ɔ, hi lɔsú sún aɖǔ n'ε."* ³⁹ Amǎ nye ɔ, ma ɖô na mi, ná meɖé wâ nǔ nyananyána xé mi ɔ, mi ma ba hlɔn o. Amǎ, ná meɖé gba tómê na we dó aɖusixwé ɔ, lile awego ɔ lɔsú n'ε. ⁴⁰ Ná meɖé jóɖó na kpláan we yí

---

*5.34 Jaki 5.12 ; Matíe 23.22

hwe nukɔn bo na yĩ awu tɔwe ɔ, jo awu gaa tɔwe
lɔsú do n'ε. ⁴¹ Ná meḍé zĩn ji we ɔ hi ne zɔn ali xé
mi ná metlukpo afô atɔɔn ɔ, zɔn xé ε ná metlukpo afô
awô. ⁴² Ná meḍé byɔ nũḍé we ɔ, na ε. Bɔ ná meḍé ɔ
hi ne hwe nũḍé na mi ɔ, ma gbě o. »

Jezu ɔ̂ è ne yĩ wǎn ná kēntó me tɔn lé

(Lwiki 6.27-28,32-36)

⁴³ Jezu ɔ̂ : « *Mi sê bɔ e ɔ̂ : "A ná yĩ wǎn ná nɔzo
tɔwe, bo na gbě wǎn ná kēntó tɔwe."* ⁴⁴ Amô nye ɔ, má
ɔ̂ na mi : "Mi yĩ wǎn ná kēntó mitɔn, bo xô ɔ̂ ná
me ɔ̂é nó dó ya na mi lé." ⁴⁵ Né ɔ, mi na nyi Tó
mitɔn ɔ̂é ɔ̂ jĩxwé ɔ sín vĩ nũgbo. Đó, e nó bló bɔ
hwe nó hun dó nũ nyananyánawató lé kpó
ɔ̂agbεεwató lé kpó ji ; bɔ jikun nó ja dó nũjɔjɔwatô
lé kpó me ɔ̂é má nó wâ nũ jɔjɔ ge lé kpó ji. ⁴⁶ Đó,
ná me ɔ̂é yĩ wǎn na mi lé keɔe ján wê mi nó yĩ wǎn
ná ɔ, nũ te mi ko wâ káká bɔ Mǎwu ná dó ajo úɔn
mi ? Tákweyitó lé lɔsú má nó blo mǎ ge wê a ? ⁴⁷ Bɔ
ná nɔvĩ mitɔn lé keɔe ján wê mi nó dó gbe na ɔ, nũ te

wê mi ko wâ káká bɔ e gbɔn vo ná me dǎlé tɔn ? Me dǎé má nó sên Mǎwu ge lé lɔsú má nó blo mǎ ge wê a ? ⁴⁸ Né ɔ wê zón, mi nyi me ɔagbéé bí, ɔi dǎé Tó mitɔn dǎé ɔo jǐxwé ɔ nyi me ɔagbéé bí ɔo ɔ xá. »

6

Mi ná nǔ wamamɔnɔ lé

¹ Jezu le ɔɔ ná me lé ɔo : « Mi má nó bló nǔ dǎé Mǎwusén ɔ zón mi lé ɔo gbetó lé nukɔn agbawungba, ná é na kpâ gbe na mi wutu o. E má nyí mǎ ge ɔ, mi má ná mǎ ajo ɔé yí ɔɔ Tó mitɔn dǎé ɔo jǐxwé ɔ de ge.* ² Né ɔ wê zón, ná a ɔo nǔ na wamamɔnɔ lé ɔ, má ɔó gan bo jlǎ ɔi dǎé yemenuwató lé nó bló ɔó ɔ xa o. Ɖó, mǎ wê éle nó bló ɔo tókplegbasa lé kpó ali lé kpó xô, ná me lé na kpâ gbe na é wutu. Ma ɔɔ nǔgbo na mi, é ko mǎ ajo étɔn yí. ³ Amǎ hi ɔ ɔ, ná a ɔo nǔ na wamamɔnɔ lé ɔ, ma lɔɔn na alɔ tɔwe amyɔ ɔ ne nyɔ nǔ dǎé aɔusi ɔ ɔo wâ ɔ nyí o. ⁴ Né ɔ, nǔ dǎé a na ɔ,

---

*6.1 Matíe 23.5

medé má ná nywe γε. Bɔ Atɔwe dǎé nó m̃ nũ ɔ
hwihwlatên ɔ ná dó ajo útɔn we. »

Jezu kplɔn dǎxixo ahwanvũ útɔn lé

(Lwiki 11.2-4)

⁵ Jezu d̃ : « Ná mi ɔ dǎ xo ɔ, m̃ ma nɔ w̃ nũ d̃
yemenuwató lé xá o ; élé w̃ nɔ nɔ tê-tê ɔ
tôkplegbasa lé kpó alikpletɔn lé kpó bo nɔ ɔ dǎ xo
ɔ, ná me lé ná m̃ é wutu. Ma d̃ nũgbo na mi, é ko
m̃ ajo étɔn yĩ.* ⁶ Am̃ hi ɔ ɔ, ná a jódó ná x̃ dǎ ɔ,
bỹ x̃nɔ tɔwe m̃ bo sú hɔn do táa, bo xo dǎ bo
byɔ nũ Atɔwe dǎé ɔ flén, d̃ yem̃ ɔ. Bɔ ú me dǎé nɔ
m̃ nũ je hwihwlatên ɔ ná dó ajo útɔn we. ⁷ Ná mi ɔ
dǎ x̃ ɔ, mi ma nɔ ɔ xó voe d̃ dǎé me dǎé má nó s̃n
M̃wu γε lé nó bló d̃ ɔ xa o ; é nɔ vedo d̃ ná mí ɔ
xó voe d̃ ɔ w̃ M̃wu ná s̃ dǎ mítɔn sín. ⁸ Mi ma nɔ
w̃ nũ d̃ é xa o. Đó, Tó mítɔn ko nyó nũ dǎé sín
hudo mi ɔ nyĩ hwεkpó mi w̃ ibyɔ ε gbé. ⁹ Đé mi

---

*6.5 Lwiki 18.10-14

na nɔ xô dɛ ɔɔ ɔ die :

"Tó mĩtɔn dǎé ɔɔ séxwé ɔ,

Blo ná gbetó lé bí ná nyɔ ε ɔɔ Mǎwu mímé wê a nyí,

¹⁰ *Blo ná Axósúɔúɔú tɔwe ne wǎ,*

Blo ná joɔo tɔwe ne nyí wiwa ɔɔ ayĩgba ɔ ji, ɔɔ dǎé e

nó nyí wiwa ɔɔ séxwé ɔɔ xa,

¹¹ *Nǎ mĩ nũɔúɔú dǎé sín hudo mĩ ɔɔ égbé ɔ,*

¹² *Só hwe mĩtɔn lé ke mĩ, ɔɔ dǎé mĩ lɔsú mĩ nó só hwe*

ke me dǎé nɔ hu hwe do mĩ lé ɔɔ xa.

¹³ *Ma lɔɔn ná mĩ na je tẽnkpɔn mê o. Amǎ, hwłěn mĩ*

zón metẽnkpɔntó ɔ sín alɔ mê."

[Đó, tɔwe wê nyí Axósúɔúɔú ɔ, hlǎnhlón kpó gigóo

kpó káká só yĩ mavɔ-mavɔ.]^N

¹⁴ *Đó, ná mi nó só hwe ke me dǎé nɔ hu hwe do mi*

lé ɔ, Tó mĩtɔn dǎé ɔɔ séxwé ɔ ná só hwe ke mi lɔsú.

¹⁵ *Amǎ, ná mi má só hwe ke me dǎé hu hwe do mi lé*

---

^N**6.13** *Xógbe xé lé má ɔɔ Mǎwuxówémáa nukɔntɔn*
dǎé è wláan kpó alɔ kpó lé súsú mê ge.

ge ɔ, Tó mitɔn lɔsú má ná só hwe mitɔn lé ke mi ge.*

»

Jezu ḍô xó dó nuublaba wu

¹⁶ Jezu ḍô : « Ná mi ḍo nuu blã ɔ, mi má nó nɔ aluwe m̄ê ḍî ḍěé yemenuwató lé nó bló ḍo ɔ xá o ; éle w̄ê nɔ ḍɔn nukun m̄ê nyɔ, bo nó xle me lé ganji ḍo mí ḍo nuu blã ɔ. Má ḍô n̄gbo na mi, é ko m̄ɔ ajɔ étɔn yĩ. ¹⁷ Am̄ɔ hi ɔ ɔ, ná a ḍo nuu blã ɔ, blo hiɔe ḍo ; fún nukun m̄ê, bo vun ḍa t̄owe. ¹⁸ Né ɔ, me lé má ná nyɔ ε ḍo a ḍo nuu blã ge. Am̄ɔ, At̄owe ḍěé ḍo flén, ḍo yem̄ê ɔ keɔe w̄ê na nyɔ ε. Bɔ ú me ḍěé nó m̄ô n̄ɔ je hwihwlat̄en ɔ ná dó ajɔ útɔn we. »

Dɔkun ḍěé má nó gblé ge ɔ

(Lwiki 12.33-34)

¹⁹ Jezu le ḍô : « Mi má kplé dɔkun mitɔn lé ḍó ayĩgba ji fi o. Ayĩgba ji fi ɔ, kɔḍwíkɔḍwí kpó w̄ɔn lé kpó nó hen n̄ɔ bĩ gblé. Bɔ ajotó lé nɔ gba me, bo nɔ

---

*6.15 Maki 11.25-26

fin nŭ.* ²⁰ Amŏ, mi kplé dɔkun mitɔn lé dɔ sɛxwé.
Dɔn ɔ, kɔdɔwíkɔdɔwí kpó wǎn lé kpó má nó hen nŭ
gblé ge. Bɔ ajotó lé má nó gba me, bo nɔ fin nŭ ge.

²¹ Đó, fi dĕé dɔkun tɔwe tê ɔ, flén wê ayixa tɔwe lɔsú
ná tê. »

Nukún wê nyí myɔgbén ná agbazaa

(Lwiki 11.34-36)

²² Jezu le dĕ : « Nukún wê nyí myɔgbén ná agbazaa.
Ná nukún tɔwe dɔ ganji ɔ, agbazaa tɔwe bĭ sésé ná
dĕ wĕziza mĕ. ²³ Amŏ, ná nukún tɔwe má dɔ ganji ge
ɔ, agbazaa tɔwe bĭ sésé ná cí zĭnflu mĕ. Bɔ ná wĕziza
dĕé dɔ hi ɔ mĕ ɔ huzu zĭnflu ɔ, zĭnflu dɔxó te mĕ a
ka ná nĕ né ? »

Medé má kpewu bo na sĕn Akwá kpó Măwu kpó zĕnzĕn ge

(Lwiki 16.13)

²⁴ Medé má kpewu bo na sĕn gǎn awe zĕnzĕn ge.

---

*6.19 Jaki 5.2-3

Đó, e ná gbě wǎn ná me ɔkpo, bo na yǐ wǎn ná me ɔkpo. Alǒ, e ná sê tónú ná me ɔkpo, bo na vé tólí ná me ɔkpo. Mi má kpewu bo na sên Mǎwu kpó Akwá kpó zěnzěn ge.

Gbetó né ɔê ji do Mǎwu wu

(Lwiki 12.22-31)

²⁵ Jezu le ɔê ná ahwanvǔ útɔn lé ɔ : « Né ɔ wê zón má ɔê ná mi, ado ne má hu mi do gbɛ mitɔn, alǒ agbazaa mitɔn wu o. Mi má nó lin nǔ ɔěé mi ná ɔú, alǒ nǔ ɔěé mi ná do ɔ kpɔn o. Alǒ, gbɛ má xɔ akwá hú nǔɔúɔú ge wê a ? Agbazaa xɔ akwá hú nǔdídó a e ? ²⁶ Mi kpɔn do xê ɔěé nɔ zɔn gbɔn jehón mê lé wu. É má nó dó ajinukún ge ; é má nó le yâ ajinukún ge. É má nɔ kplé ajinukún ɔé dó agǔ mê ge. Có ɔ, Tó mitɔn ɔěé ɔó séxwé ɔ nó ná nǔɔúɔú é. Milé mi má xɔ akwá hú xê lé ge wê a ? ²⁷ Menu wê ɔó mi mê diin, bɔ só gbɔn linkpɔn útɔn lé mê ɔ, e ná kpewu bo gó hwenu klewun ɔé ná gbeninɔ útɔn ? ²⁸ Bɔ nǔte wê zón bɔ mi nɔ ɔó nǔ ɔěé mi na dó ɔ linkpɔn ɔ ? Mi

kpɔn dʒé flowa zunmê tɔn lé nó wú dʒó ɔ : é má nó je tâgba dʒé gɛ, é má nó lun avɔ gɛ. ²⁹ Cɔ ɔ, ma dʒô ná mi, axósú Salumê dʒé je dɔkun sɔ mǎ ɔ losú má dó avɔ, bɔ e je acó sê flowa né lé dʒé gbedʒé gɛ. ³⁰ Ná Mǎwu nó dʒó acó ná gbě dʒé dʒo zunmê égbé, bɔ è na só nyí myɔ mê sów lé dʒó mǎ ɔ, mitɔn wê na glo e a ? Nǔdʒîdʒî mitɔn hwe ma ! ³¹ E dʒô mǎ ɔ, mi má nó lin nǔ kpɔn bo nó dʒô : "Nǔtɛ mǐ na dʒû ?" ; "Nǔtɛ mǐ na nû ?" ; alǒ, "Nǔtɛ mǐ ná dó ?" o. ³² Mɛ dʒé má nɔ sên Mǎwu gɛ lé wê nó dʒo nǔ né lé bǐ gbé mê, bo nó dʒó magbɔje na édʒé. Amǎ, Tó mitɔn dʒé dʒo séxwé ɔ nyɔ ɛ dʒo mi dʒô nǔ né lé sín hudɔ. ³³ Amǎ, mi dín Axósúdʒûdʒû kpó jodʒo Mǎwu tɔn wiwa kpó je nukɔn. Né ɔ, e ná só nǔ dʒé sín hudɔ mi dʒo lé bǐ d'e jí ná mi. ³⁴ Mi má nó lin sów dʒé já ɔ kpɔn o. Đó, sów dʒé já ɔ ná wá kpó tágba útɔn lé kpó. Tágba dʒé ayĩhíhón dʒokpo dʒokpo ná hen wa ɔ ko kpé ná ayĩhíhón né ɔ. »

Mi má dá hwe ná međe o

(Lwiki 6.37-38,41-42)

¹ Jezu d̄ô ná ahwanvũ útɔn lé d̄ɔ : « Mi ma dá hwe ná međe o ; né ɔ, Mǎwu lɔsú má ná dá hwe ná mi ge.

² Đó, d̄ěé mi dá hwe ná me lé d̄ó ɔ wê Mǎwu lɔsú ná dá hwe ná mi d̄ó. Bɔ nũ d̄ěé mi só jlě nũ nyî ná ɔ wê Mǎwu lɔsú ná só jlě nyî ná mi.* ³ Nũte wê zón a d̄o sê d̄ěé hlěɛ je nukún jí ná anɔwevi ɔ kpɔn ɔ, bɔ a má m̄ô atínkpóo d̄ěé d̄ô nukún tɔwe jí ɔ ge ? ⁴ Nǎ hi me d̄ěé atínkpóo d̄ô nukún jí ná ɔ ka ná d̄ô ná anɔwevĩ d̄ɔ : "Nɔvĩ, nɔ tê ma d̄ê sê xé ɔ zón nukún jí na we" d̄ó ? ⁵ Yemenuwató ! Tô d̄ê atínkpóo d̄ěé d̄ô nukún tɔwe jí ɔ sê hwě. Né ɔ, a ná m̄ô nũ ganji, bo na d̄ê sê d̄ěé hlěɛ je nukún ji na anɔwevĩ ɔ sê.

⁶ Mi má só nũ d̄ěé nyi nũ mímé ɔ ná xwékânlin lé o. E má nyí m̄ǎ ge ɔ, é ná lûn kpé mi, bo na vúnvún mi. Mi má só jěkún axîvénũ mitɔn lé nyî ayĩ ná aglũza lé o. E má nyí m̄ǎ ge ɔ, aglũza lé ná gidi é, bo na hen

---

*7.2 Maki 2.24

gble. »

Medé byɔ ɔ, è na na ε

(Lwiki 11.9-13 ; 6.31)

⁷ Jezu le d̄ô ná me lé d̄ɔ : « Mi byɔ ɔ, è na ná mi. Mi d̄in ɔ, mi na m̄ô. Mi xúxú hɔɔn ɔ, è na hun na mi.

⁸ Đó, me d̄ěé byɔ ɔ, ú wê è na ná. Me d̄ěé d̄in ɔ, ú wê na m̄ô. Bɔ me d̄ěé xúxú hɔɔn ɔ, ú wê è na hun ná.

⁹ Vító te d̄o mi me, bɔ ná v̄i útɔn byɔ ε w̄xúxú ɔ, e ná só hwăn dó alɔ m̄ê n'ε ? ¹⁰ Alǒ ná v̄i útɔn byɔ ε hwev̄i ɔ, e ná só dan dó alɔ m̄ê n'ε ? ¹¹ Ná milé mi nyána sɔ m̄ǎ, có bo nyo n̄ũ d̄agbéε ná v̄i mitɔn lé ɔ, Tó mitɔn d̄ěé d̄ô séxwé ɔ wê na t̄ê n̄ũ d̄agbéε me d̄ěé ná byɔ ε lé a ?

¹² N̄ũ d̄ěb̄ũ d̄ěé mi jódó d̄ô me lé né w̄a ná mi ɔ, mi lɔsú mi w̄a na é. N̄ũ d̄ěé M̄oyizisén ɔ kpó gbeyid̄ôtó M̄awu tɔn lé kpó d̄ô ɔ né.* »

Ali awe d̄ěé tiin lé

---

*7.12 Lwiki 6.31

(Lwiki 13.23-24)

¹³ Jezu ɛ ɔ̂ : « Mi gbɔn hɔɔn kpêví ɔ núu. Đó, hɔɔn ɔ̂éé núu è nɔ gbɔn bo nɔ ɔ̂n ɔ dó agba, bɔ ali útɔn ɔ̂sú gbloo. Bɔ me ŝusu nó mlé ali né ɔ. ¹⁴ Amǎ, hɔɔn ɔ̂éé núu è nɔ gbɔn bo nɔ yî gbɛ mavɔ-mavɔ m̂ê ɔ má dó agba ɛ, bɔ ali útɔn ɔ̂sú má gbloo ɛ. Bɔ me cínnya-cínnya ɔ̂élé ján wê nó m̂ê ali né ɔ. »

Mi ɔ̂ miɔé dó gbeyiɔ̂tɔ̂ ago lé wu

(Lwiki 6.43-44)

¹⁵ « Ayi né kpé mi dó gbeyiɔ̂tɔ̂ ago lé wu. É nó sɔ̂ gbǔgbazaa dó, bo nó wǎ mi de. Amǎ, ayi étɔn lé m̂ê ɔ, é nyána hun ɔ̂i ajanúhla lé xá. ¹⁶ Nǔwiwa étɔn lé wu wê mi na nyo é nyi dó. Đó, è má nɔ gben v̂iwun ɔ̂o xétín jí ɛ. Mǎ ɔ̂okpo ɔ, è má nɔ gben aloméé ɔ̂o ĥuntín jí ɛ. ¹⁷ Atín ɔ̂agbéé ɔ, sínsén ɔ̂agbéé wê e nó ná. Amǎ, atín nyananyána ɔ, sínsén nyananyána wê e nó na. ¹⁸ Atín ɔ̂agbéé ɔ̂é má kpewu bo na na sínsén nyananyána ɛ. Bɔ atín nyananyána ɔ̂é má kpewu bo na na sínsén ɔ̂agbéé ɛ. ¹⁹ Atín ɔ̂ébǔ ɔ̂éé má nó na

sínsén ɖagbéε γε Ϸ, è nɔ gbo e, bo nɔ só ε nyî myɔ mê.* ²⁰ Hũn, gbeyid̩t̩t̩ agɔ lé Ϸ, nũwiwa étɔn lé wu wê mi na nyó é nyi dó.* »

Ahwanvũ ɖagbéε lé

(Lwiki 13.25-27)

²¹ « Má nyi me ɖěé nɔ yl̩ un ɖɔ : "Aklunô, Aklunô" lé bĩ wê na byɔ Axósúɖũɖũ séxwé tɔn Ϸ mê γε. Am̩, me ɖěé nɔ wa Atɔe ɖěé ɖô séxwé Ϸ sín jodɔ lé keɖe wê na byɔ ε mê. ²² Đó, az̩n ɖěé gbe M̩wu ná ɖô hwe ná gbetó lé Ϸ, me s̩usu na nó ɖô na un ɖɔ : "Aklunô, Aklunô, nyikɔ tɔwe mê wê mĩ ɖô xó ná me lé tê ma ! Nyikɔ tɔwe mê wê mĩ nyâ ye nyananyána lé, bo bló nũji-awũ lé te ma !" ²³ Bɔ un ná ɖô na é agbawungba ɖɔ : Un má nyó mi nyi ɖó fidé γε. Mi bũ dó un, nũ baɖabáɖawató xé lé wê ! »

Jezu dó lõ dó x̩ awe ɖélé wu

---

*7.19 Matíe 3.10 ; Lwiki 3.9

*7.20 Matíe 12.33

(Lwiki 6.47-49)

²⁴ Jezu ɛ ɔ̃ : « Né ɔ̃ wê zón bɔ me ɔ̃bũ ɔ̃é sê xó ɔ̃é un ɔ̃ né lé bó bló d'e ji ɔ̃, e cí nya nũnywetó ɔ̃é gbá x̃ó útɔn dó zännúu ji ɔ̃ xa. ²⁵ Jikún ja bɔ t̃ó g̃, bɔ jehón ɔ̃axó ɔ̃é nyî dó x̃ó ɔ̃. X̃ó ɔ̃ má ka hɔ ge. Đó, e dó e do dó zännúu ji. ²⁶ Am̃, me ɔ̃bũ ɔ̃é sê xó ɔ̃é un ɔ̃ né lé bo má bló d'e ji ge ɔ̃, e cí nya nũmanywetó ɔ̃é gbá x̃ó útɔn nyi kɔɔgudu m̃é kpowun ɔ̃ xa. ²⁷ Jikun ja bɔ t̃ó g̃, bɔ jehón ɔ̃axó ɔ̃é nyî do x̃ó ɔ̃ ; bɔ x̃ó ɔ̃ hɔ, bo hánnýá b̃. »

Acêkpíkpa Jezu tɔn

(Maki 1.22 ; Lwiki 4.32)

²⁸ Đéé Jezu ɔ̃ó xó né lé vɔ ɔ̃, nũkplɔnme útɔn lé byɔ ayi me ná me lé. ²⁹ Đó, Jezu má nɔ kplɔn nũ me ɔ̃í s̃enkplónmetó étɔn lé xa ge. Am̃, e nó kplɔn nũ me kpó acêkpíkpa kpó.*

8

---

*7.29 Maki 1.22 ; Lwiki 4.32

Jezu gbɔ azɔn ná gudunɔ dɛ

(Maki 1.40-44 ; Lwiki 5.12-14)

¹ Ðěé Jezu jε tē zɔn só ɔ ji ɔ, ahwan ɔaxó dɛ xodo e.

² Dawê gudunɔ dɛ ka sêkpɔ ε bo jε klô ɔo nukɔn n'ε, bo dɛ kɔɔ bo dɛ n'ε ɔo : « Aklunô, a jóɔó ɔ, a hen ɔ a ná gbɔ azɔn na un. » ³ Jezu dlěn alɔ tɔ ε bo dɛ : « Un jóɔó, azɔn tɔwe nε gbɔ. » Bɔ haɔokpo ɔ, gudu ɔ gbɔ ná dawê ɔ. ⁴ Bɔ Jezu dó sɛn n'ε bo dɛ : « Má dɛ na mɛdɛ o. Amǎ, yî dó hiɔe xyá avǔsannu-xwlemǎwutó ɔ, bo na awǔslasla sín agban dɛé xó Mɔyizi dɛ ɔ. Né ɔ, mε bí na nyɔ ε ɔo gudu tɔwe gbɔ nǔgbɔ. »

Jezu gbɔ azɔn ná ahwanyitɔ-kanwekogǎn hlɔma tɔn dɛ sín mɛsɛntó

(Lwiki 7.1-10 ; Jáan 4.46-54)

⁵ Ðěé Jezu byɔ tɔxo Kapenawumu tɔn mē ɔ, nya ahwanyitɔ-kanwekogǎn hlɔma tɔn ɔokpo sêkpɔ ε, bo dó kenklen n'ε. ⁶ Nya ɔ dɛ : « Aklunô, mɛsɛntó ce kplíbɔ bo ɔo ayǐmlǎmlǎ ɔo xwégbe, bo ɔo awǔvé ɔaxó dɛ sê ɔ. » ⁷ Ðěé e dɛ mǎ ɔ, Jezu dɛ n'ε ɔo : « Un

ná yî gbɔ azɔn n'ɛ. » ⁸ Nya ɔ ka d̂ : « Aklunô, un má je xé d̂ a ná byɔ xwé ce gbe ge. Amǎ, ko d̂ xó d̂okpo kpowun, ná mesentó ce sín azɔn na gbɔ. ⁹ Đó nye lɔsú ɔ, me glɔ wê un tê, bo ka le nyi găn ná ahwanyitó d̂ěvǒ lé. Bɔ ná un d̂ ná medé bo d̂ : "Yî" ɔ, e nɔ yî. Bɔ ná un le d̂ ná me d̂ěvǒ bo d̂ : "Wǎ" ɔ, e nó wǎ. Bɔ ná un d̂ ná mesentó ce bo d̂ : "Blǒ nǔ xé" ɔ, e nó bló. » ¹⁰ Đěé Jezu sê xó né lé ɔ, ahwanyitó-kanwekogăn ɔ sín nǔ je ε ji n'ɛ. Bɔ e d̂ ná me d̂ěé xodo e lé bo d̂ : « Εν, ma d̂ nǔgbo na mi, un má m̂ medé d̂o Izlayéli bɔ e d̂o nǔd̂id̂í lewunkɔtɔn xa kpɔn ge. » ¹¹ Ma d̂o nǔgbo d̂ěvǒ ná mi : me ŝusu ná tɔn zɔn hwezɛtên sín awa ji kpó hweyixô sín awa ji kpó bo na wǎ flên ayĩ, bo na d̂u nǔ xé Ablaxamu, Izaki kpó Jakóbu kpó d̂o axósúđûtô séxwé tɔn m̂. * ¹² Amǎ, me d̂ěé d̂o ná d̂u axósúđûtô séxwé tɔn sín gǔ lé ɔ, è na be é nyî ẑinflû m̂ d̂o

---

*8.11 Lwiki 13.29

kóxô. Flén wê é ná ví avĩ, bo na dũ ađũklwin tê.*

¹³ Bɔ Jezu wa dũ ná ahwanyitó-kanwekogãn ɔ dɔ : « Bo yĩ xwégbe, nũ dǎé a dĩ nũ ná ɔ ne bo nyi mǎ na we. » Đǎé Jezu dũ mǎ ɔ, mesentó ɔ sín azon gbo dɔ ganxíxó ɔ mê hađokpo.

Jezu gbo azon na Piyee sín asĩnɔ

(Maki 1.29-31 ; Lwiki 4.38-39)

¹⁴ Né ɔ godó ɔ, Jezu yĩ Piyee xwegbe. Piyee si ɔ nê ka dɔ ayĩmlǎmlǎ ; dɔ, avivó dǎxó dǎ wa n'ε. ¹⁵ Jezu dɔ alɔ nawê ɔ sín alɔ wu, bɔ avivó ɔ hón n'ε. Bɔ nawê ɔ cí tê, bo je jǎnê útɔn yĩ jí.

Jezu gbo azon na me sũsu

(Maki 1.32-34 ; Lwiki 4.40-41)

¹⁶ Đǎé gbadanú wá sú ɔ, me lé kpláan me dǎé mê ye nyananyána tê lé sũsu wá ná Jezu. Bɔ Jezu dũ gbe do ye nyananyána lé, bɔ é tón zón me lé mê. E le gbo azon na me dǎé dɔ azon je lé bĩ. ¹⁷ Nũ nyí mǎ, ná xó

---

*8.12 Matíe 22.13 ; 25.30 ; Lwiki 13.28

ḍěé Mǎwu ḍḥ gbɔn gbeyiḍḍḥ úṭɔn Ezayi ji ɔ na jɔ.
Ḍó, e ḍḥ : « *Ú wê yǐ blǒzɔn mǐṭɔn lé kpó azɔngban mǐṭɔn
lé kpó hen.* »

Me ḍěé jóḍó na xodo Jezu lé

(Lwiki 9.57-62)

¹⁸ Ḍěé Jezu mḥ ahwan ḍaxó ḍěé lile dó e ɔ, e ḍḥ na
ahwanvǔ úṭɔn lé ḍḥ : « Mi wǎ mǐ na yi agě ḍe ɔ ji. »
¹⁹ Hwenénu wê sénkplónmetó ḍé wa ḍḥ ná Jezu ḍḥ : «
Mesi, un na xodo we yǐ fi ḍěé a na yǐ lé bí. » ²⁰ Jezu
yǐ gbe n'ε bo ḍḥ : « Alwǐ lé ḍó nɔten étɔn lé, bɔ xê lé
ḍó adǒ étɔn lé. Amǒ, nye Gbetóvi ɔ ɔ, un má ḍó fi ḍěé
un ná ḍó táa bo na gbɔje ɔ ge. » ²¹ Ahwanvǔ úṭɔn
ḍokpo lɔsú ḍḥ n'ε ḍḥ : « Aklunḥ, tô nɔ tê ná má yǐ ḍi
atɔe hwε. » ²² Jezu yǐ gbe n'ε bo ḍḥ : « Xodo un, bo jǒ
mekúkú lé dó ná é ne ḍi mekúkú étɔn lé. »

Jezu ḍó jehón ḍaxó ḍé tê

(Maki 4.35-41 ; Lwiki 8.22-25)

²³ Jezu byɔ tǔjihǔn mḥ, bɔ ahwanvǔ úṭɔn lé xodo e.

²⁴ Bɔ jehón ɔaxó ɔé ján wê xo zĩn ɔo t̃ ji kpowun, bo nɔ xo s̃n do hũn ɔ m̃. Hwenénu ɔ, Jezu ka ɔo amlɔ d̃ ɔ. ²⁵ Ahwanvũ útɔn lé s̃kɔ ε, bo f̃n ε bo ɔ̃ : « Akluñ ! Hwlen m̃ gán, m̃ ɔ̃ t̃ ná kú ɔ ! » ²⁶ Bɔ Jezu ɔ̃ na é ɔ̃ : « Nũte s̃n bũ mi ɔo ɔ̃ ? Nũɔ̃ɔ̃ mitɔn hwe ma ! » Ɖěé e ɔ̃ m̃ ɔ, e cí t̃e bo w̃a ad̃n d̃o jehón ɔ kɔ́ t̃ ɔ kɔ́, bɔ ɔ̃ d̃o tótótó. ²⁷ Nũ ɔ̃é j̃ ɔ kɔaca m̃ lé, bɔ é nɔ ɔ̃ : « Nya te ka nyi xé ɔ, bɔ jehón kɔ́ t̃ kɔ́ l̃sú nó s̃e gbe n'ε ? »

Jezu nya ye nyananyána zón nya awe ɔ̃lé m̃e

(Maki 5.1-20 ; Lwiki 8.26-39)

²⁸ Ɖěé Jezu ỹi je t̃ ɔ godó d̃n, ɔo Gadalanu lé s̃n xá ɔ m̃ ɔ, nya awe ɔ̃lé t̃n zón meɔ̃it̃en bo wa kpe e. Ye nyananyána w̃e ɔo nya awe né lé m̃e. É nɔ ɔo nũ baɔabáɔa do s̃n káká bɔ, meɔ̃é má nó glá bo nɔ gbɔn ali né ɔ ge. ²⁹ M̃e awe né lé ján w̃e bé axwá bo nɔ ɔ̃ : « M̃awu vi ! M̃ kɔ́ hi kɔ́ kɔ́d̃o nũ ɔ̃é w̃e a ? A wá bo na d̃o ya na m̃ có bɔ awũvézán m̃it̃en ná kpe w̃e a ? » ³⁰ Fí ɔ̃é é ka t̃e ɔ, aglũzahwan ɔ̃é s̃kɔ

flén, bo ɔo nũ cán ɔ̃. ³¹ Ye nyananyána lé dó kênklên ná Jezu bo ɔ̃ : « Ná a na nyâ mĩ ɔ̃, nyâ mĩ sé dó aglũza né lé mê. » ³² Bɔ Jezu ɔ̃ na é ɔ̃ : « Mi bo yî. » É tón zón nya awe lé mê, bo yî byɔ aglũza lé mê. Bɔ haɔokpo ɔ̃, aglũza lé kpóó bé wezun zón só ɔ̃ jí, káká bo byɔ axû mê, bo kú tâ xwεε. ³³ Mε ɔ̃ kpláan aglũza lé wă nũ ɔ̃ gbe lé dó afô wezun mê, bo yî ɔ̃ nũ ɔ̃ lé bĩ ná mε lé ɔ̃ tôxo ɔ̃ mê. É ɔ̃ nũ ɔ̃ dó nya awe ɔ̃ mê ye nyananyána tê lé jí ɔ̃ lɔsú. ³⁴ Bɔ tâ ɔ̃ bĩ tón, bo wă kpe Jezu. ɔ̃ é m̂ ε ɔ̃, é dó kênklên n'ε bo ɔ̃ né tón zón tâ mítɔn mê.

9

Jezu gbɔ kplíbɔzɔn ná dawê ɔ̃

(Maki 2.1-12 ; Lwiki 5.17-26)

¹ Jezu byɔ t̂jihũn mê, bo le ɔ̃ asá tâ ɔ̃, bo wă t̂^N útɔn mê. ² Mε lé hen kplíbɔn̂ ɔ̃ wă n'ε, bɔ e ɔ̃ ayĩml̂ml̂ ɔ̃ zan ji. ɔ̃ Jezu m̂ nũɔ̃ɔ̃ étɔn ɔ̃, e ɔ̃

---

^N9.1 Kapenawumu.

ná kplíbnô ɔ ɔ : « Vĩ ce, gbõ adɔ. Un só hwε tɔwe lé ke we. » ³ Bɔ sénkplónmetó ɔlé je idɔ ɔ éɔlé mé ji ɔ : « Nya xé ɔ nó nyána nuu do Mǎwu wu mé ! » ⁴ Amǎ, Jezu nyo línlín étɔn lé nyi, lobo ɔ : « Nũte wê zón bɔ mi ɔ línlín nyananyána né lé xá ɔ ? » ⁵ Ná un ɔ : "Un só hwε tɔwe lé ke we" ; alǎ, ná un ɔ : "Ci tê bo ɔ zɔnlin" ɔ, ɔ nõ awe né lé mē ɔ, ɔđete wê fá hu ɔ ? » ⁶ Din ɔ, un jóɔó ɔ mi na nyo ε ɔ nye Gbetóvi ɔ ɔ acê ɔ ayĩgba ɔ ji fi, bo na só hwε ke mé. » Bɔ Jezu wǎ ɔ ná kplíbnô ɔ ɔ : « Ci tê, só zan tɔwe bo yi xwégbe. » ⁷ Bɔ nya ɔ ci tê, bo ɔido xwégbe. ⁸ ɔé mé lé mō nõ ɔé jɔ ɔ, ado hu é, bɔ é je gigo kpâ ná Mǎwu ɔé na acê mɔwunkɔtɔn gbetó lé ɔ ji.

Matíe huzú ahwanvũ Jezu tɔn

(Maki 2.13-17 ; Lwiki 5.27-32)

⁹ ɔé Jezu tónnó flén bo wǎ ɔ yĩ ɔ, e mō nya ɔé ɔ ayĩflénflén ɔ tákweyitén. Matíe wê e nõ ylo ε ɔ. Jezu ɔ n'ε ɔ : « xodo un. » Bɔ Matíe ci tê bo xodo

e. ¹⁰ Né ɔ godó ɔ, Jezu wa ɔ̄ nũ ɔ̄ Matíe xwégbe ɔ. Bɔ tákweyító sũsu kpó hwehutó sũsu kpó wă flen ayĩ, bo ɔ̄ nũ ɔ̄ xé ú kpó ahwanvũ útɔn lé kpó ɔ.

¹¹ Đěe Falizyɛn lé m̄ nũ né ɔ, é ɔ̄ ná ahwanvũ Jezu tɔn lé ɔ̄ : « Nũte wutu gǎn mitɔn ka ɔ̄ nũ ɔ̄ xé tákweyító lé kpó hwehutó lé kpó ɔ ? »* ¹² Jezu ka sê nũ đěe é ɔ̄ ɔ̄, bo ɔ̄ na é ɔ̄ : « Má nyí me đěe ɔ̄ ganji lé wê ɔ̄ hudɔ azɔndatɔ tɔn ge ; amǎ, me đěe ɔ̄ azɔn je lé wê. ¹³ Mi yĩ dĩn do na xó xé ɔ đěe Măwu ɔ̄ bo ɔ̄ : "*Mi kú nũblăwũ ná nɔzo mitɔn lé, nũ đěe un ɔ̄ dĩn ɔ nɛ. Un má ɔ̄ avǎsínsán mitɔn lé dĩn ge.*" Đó, un má wă ɔ̄ me đěe nó m̄ ɔ̄ mí nɔ wâ nũjɔjɔ lé wutu ge. Amǎ, me đěe m̄ ɔ̄ mí nyí hwehutó lé wê un wă ná.* »

Jezu ɔ̄ xó dó nuublaba wu

(Maki 2.18-22 ; Lwiki 5.33-39)

***9.11** Lwiki 15.1-2

***9.13** Matíe 12.7

¹⁴ Né ɔ godó ɔ, Jǎan Yehwesinlenametó ɔ sín ahwanvǔ lé wǎ kǎnbyɔ Jezu ɔ : « Nǔte wutu mǐ kpó Falizyen lé kpó nó blǎ nuu, bɔ ahwanvǔ tɔwe lé ɔ, éle má ka nó blǎ nuu ge ? » ¹⁵ Bɔ Jezu yǐ gbe na é bo ɔ : « Me ɔǎé è ylo wǎ asídídá ténme lé ka ná kpewu nɔ aluwe mǐ hwenu ɔǎé asísúnô ɔ ɔ kpó xé é ɔ a ? Éǒ ! Amǎ, hwe ɔ nu ná wǎ sǔ, bɔ è na wǎ wle asísúnô ɔ zɔn é de. Hwenénu wǐ é ná blǎ nuu. ¹⁶ Medé má nó kǎn avɔ ɔ avɔ yǎyɔ wu bo nó tɔ dó avɔ xóxó wu ge. E blo mǎ ɔ, avɔ kínkǎn yǎyɔ ɔ nó hen avɔ xóxó ɔ vǔn, bɔ vǔnvǔn útɔn nó lé nyána hú ɔǎé e tǐ ɔyǐ ɔ. ¹⁷ Mɔ ɔokpo ɔ, medé má nó kɔn vǎen yǎyɔ dó anyǔglo xóxó mǐ ge. E blo mǎ ɔ, anyǔglo xóxó ɔ nó lâ. Bɔ vǎen ɔ nó yǐ gbě, bɔ anyǔglo ɔ lɔsú nó gú me. Amǎ, anyǔglo yǎyɔ mǐ wǐ è nɔ kɔn vǎen yǎyɔ dó. Né ɔ, vǎen ɔ kpó anyǔglo ɔ kpó, ɔǎé má nó gú me ge. »

**Jezu gbɔ azɔn ná nawê ɔǎé, bo le fón Jayilisi vi ɔ
zón kú**

(Maki 5.21-43 ; Lwiki 8.40-56)

¹⁸ Hwenu dǎé Jezu ɔo xó né lé dǎ na é dó ɔ, Jwifu lé sín me nukúntéji dǎ wǎ ε de. Nya ɔ je klô ɔo nukɔn n'ε bo dǎ : « Vǐ ce nyɔnûvǐ kú zaandé diin. Amǎ, wǎ yǐ só alɔ d'e ji, ná e ná le fón. » ¹⁹ Bɔ Jezu ci tǎ, bɔ ú kpó ahwanvǔ útɔn lé kpó xodo nya ɔ. ²⁰ Nawê dǎ ka ɔo ahun ɔe zón xwê weawe ɔie ɔ. E gbɔn godô ná Jezu bo sêkpɔ ε, bo dǎ alɔ awu útɔn tónû. ²¹ Đó, nawê ɔ dǎ ɔo údǎ mǎ ɔo : « Ná un gbε ko kpewu bo tó alɔ awu útɔn kpowun ɔ, azɔn ce na gbɔ. » ²² Amǎ, Jezu lile bo mǎ ε, lobo dǎ : « Vǐ ce, gbǎ adɔ. Nuɔiɔi tɔwe hwlen we. » Bɔ nawê ɔ sín azɔn gbɔ ɔo ganxixo né ɔ mǎ haɔokpo.

²³ Bɔ dǎé Jezu wǎ nya nukunteji ɔ xwégbe ɔ, e mǎ kpetekuntó dǎé wǎ cyɔ dǐ gbe lê. E le mǎ gbetó ahwan dǎé ɔo flén lé ; bɔ é ɔo avǐ ví ɔ, bo ɔo axwá núu tawun. E dǎ na é ɔo : ²⁴ « Mi tón zón fi ! Vǐ ɔ má kú gε, amlɔ wê e ɔo dɔ ɔ. » Bɔ me lé je iko e ji. ²⁵ Đǎé è ɔe me lé tón vɔ ɔ, Jezu byɔ xǎ ɔ mǎ, bo hen alɔ ná ahwlivú ɔ. Bɔ e fón, bo ci tǎ. ²⁶ Nǔ né ɔ dǎé jɔ ɔ gba

kpe xá né ɔ bí mê.

Jezu hun nukún ná nukúntónnô awe dǎlé

²⁷ Dǎé Jezu tónnó flén bo ɔ yí ɔ, nukúntónnô awe dǎlé je godô n'ε. É ɔ axwá dó ɔ, bo nɔ dǎ : « Davidi vi, kú nǔblǎwǔ na mǐ ! » ²⁸ Dǎé Jezu wǎ xwégbe ɔ, nukúntónnô awe lé sêkpɔ ε, bɔ Jezu kânbyɔ é ɔ : « Mi dǐ nǔ ɔ un ná kpewu bo hun nukún ná mi a ? » Bɔ nukúntónnô lé yǐ gbe n'ε bo dǎ : « Één Aklunô, mǐ dǐ nǔ ! » ²⁹ Bɔ Jezu ɔ alɔ nukún ji na é bo dǎ : « Nǔ dǎé mi dǐ nǔ ná ɔ né bo nyí mǎ ná mi. » ³⁰ Bɔ haɔokpo ɔ, nukún étɔn lé hun. Jezu ka dó sɛn na é venavena ɔ é né má dǎ ná mɛdǎ o. ³¹ Amǎ, dǎé é tón zón xwé ɔ gbe tlolo ɔ, é dǎ nǔ dǎé Jezu wâ ɔ gbɔn xá né ɔ bí mê.

Jezu nya ye nyananyána zón dawê numakɛɔ dǎ mê

(Lwiki 11.14-15)

³² Hwenu dǎé nukúntónnô dǎé Jezu hun nukún ná lé ɔ xwé ɔ gbe tón zón dó ɔ, mɛ lé kpláan dawê

numakenɔ dɛ wǎ ná Jezu. Đó, ye nyananyána dɛ wê dɔ dawê ɔ mê. ³³ Jezu nya ye nyananyána ɔ, bɔ dawê ɔ je xó dɔ ji. Nũ né dǎé jɔ ɔ kpaca me lé, bɔ é nó dɔ : « Mĩ má m̃ nõ xé ɔ xá dɔ Izlayéli kpɔn gbede ge ! » ³⁴ Amǎ, Falizyen lé dɔ : « Ye nyananyána lé gán ɔ sín acê wê Jezu só dɔ ye nyananyána lé nya ná ɔ.* »

Me lé sín nõ blǎ awũ ná Jezu

(Maki 6.34 ; Lwiki 10.2)

³⁵ Jezu nó gbɔn tɔxo lé kpó gletɔxo lé kpó bĩ mê, bo nó dɔ nõ kplɔn me lé dɔ tɔkplegbasa étɔn lé ɔ. E nó jlǎ Axósúdqũdqũ séxwé tɔn ɔ sín wen dɔgbɛɛ, bo nó gbɔ azɔn kpó blǎzɔn alɔkpa alɔkpa lé bĩ kpó. ³⁶ Đǎé Jezu m̃ me lé ɔ, nõ étɔn blǎ awũ n'ɛ. Đó, nõ cĩk̃ na é, bɔ awakanme kú é. Bɔ é cí lengbǎ dǎé má dɔ lengbǎkpláantó ge lé xá.* ³⁷ Bɔ Jezu dɔ ná ahwanvũ úɔn lé dɔ : « Ajinukún ɔ sũ dɔ gle ɔ mê, iyató lé má

---

*9.34 Matíe 10.25 ; 12.24 ; Maki 3.22 ; Lwiki 11.15

*9.36 Maki 6.34

ka sũ γε.* ³⁸ Mi bo dõ kenklên ná glenɔ ɔ, ná e ná sé azõwató lé dó gle útɔn mê. »

10

Jezu cân mesédó útɔn weawe lé

(Maki 3.13-19 ; Lwiki 6.13-16)

¹ Gbe ɔokpo wá sũ, bɔ Jezu ylõ ahwanvũ útɔn weawe lé. E na é acê, ná é na nɔ nyâ ye nyananyána lé na, bo na nó gbɔ azɔn kpó blõzɔn alɔkpa alɔkpa lé bĩ kpó. ² Mesédó weawe ɔěé Jezu cân lé sín nyikɔ ɔie : je nukɔn ɔ, e ylõ Simô ɔěé è nó ylõ ɔɔ Piyee ɔ. Né ɔ godó ɔ, e ylõ nɔvi ɔ Andle ; bo ylõ Jaki Zebede vi ɔ kpó nɔvĩ ɔ Jãan kpó. ³ E le ylõ Filipu, Batelemî, Tomâ, Matie tákweyitó ɔ, Jaki ɔěé nyí Alufê vi ɔ, Tadê, ⁴ Simô tôkanxotó ɔ, kpó Judâ Isikalyɔti ɔěé wá sâ Jezu ɔ kpó.

Azõ ɔěé nyí mesédó weawe lé tɔn ɔ

---

*9.37 Lwiki 10.2

(Maki 6.7-13 ; Lwiki 9.1-6 ; 10.3-12)

⁵ Jezu sé me weawe né lé dó, bo kplɔn nũ é bo d̄ɔ̄ : « Mi má yî me d̄ɛ́é má nyí Jwifu ge lé de ɔ. Mi má ka yî Samali sín t̄oxo d̄é m̄ê o. ⁶ Am̄, mi yî Izlayéliví d̄ɛ́é ci lɛngb̄ d̄ɛ́é bú lé xá ɔ gbe m̄ê. ⁷ Ná mi d̄o yî ɔ, mi jl̄ M̄awuxó ɔ ná me lé bo nɔ d̄ɔ̄ : "Axósúdq̄dq̄ séxwé tɔn ɔ s̄ɛkp̄." ⁸ Mi gbɔ azɔn ná me lé, mi fón mekúkú lé, mi gbɔ azɔn ná gudunɔ lé, bo nya ye nyananyána zón me lé m̄ê. V̄núu w̄ê è ná mi, mi lɔsú mi ná me lé v̄núu. ⁹ Mi má hen síkágan o, mi ma hen akwágan o, mi ma hen akwá dó aɔɔken mitɔn lé m̄ê o. ¹⁰ Mi ma hen glo ná t̄omeyi yi mitɔn o, mi ma hen awu awe o, mi ma hen af̄kpa o, mi ma ka hen kp̄oge o. Đó, az̄wató d̄ɛ́é d̄o az̄ w̄a ɔ, è d̄o ná na ε n̄dq̄dq̄. ¹¹ Ná mi byɔ t̄oxo, al̄ glet̄oxo d̄é m̄ê ɔ, mi k̄anbyɔ d̄o me d̄é d̄o flén bo je xé, bo na yî mi do xwé útɔn gbe ja ; bo nɔ me ɔ de káká je hwenu

---

*10.7 Lwiki 10.4-12

*10.10 1 Kolentinu 9.14 ; 1 Timɔtê 5.18

děé mi na lekô dó ɔ. ¹² Ná mi byɔ xwé dɛ gbe ɔ, mi do gbe xwé ɔ gbe nu lé. ¹³ Ná é yĩ mi ɔ, fifa mitɔn nɛ nê xwé ɔ gbe nu lé ji. Amɔ, ná é má ka yĩ mi ge ɔ, fifa mitɔn nɛ lekô xodo mi. ¹⁴ Ná mɛ lé má yĩ mi bo sê xó mitɔn ge ɔ, mi tɔn zón xwé ɔ gbe, alɔ tɔ ɔ mê, bo xúxú afôkɔɔ mitɔn lé.* ¹⁵ Ma dɔ nũgbo na mi, dɔ hwɛdɔzangbe ɔ, bã dɛé Măwu na dɔ na Sodɔmunu lé kpó Gomɔɔnu lé kpó ɔ na kpɔntê hú tɔ né ɔ mê nu lé tɔn.* »

Jezu dɔ xó dó awũvé dɛé ná wă lé wu

(Maki 13.9-13 ; Lwiki 12.11-12 ; 21.12-19)

¹⁶ Jezu le dɔ : « Ú dɛ, mi cí lengbɔ xa, bo un dɔ mi sé dó hla lé mê ɔ. Mi nɔ acéjɔ dɔ dan xa, bo fá xômɛ dɔ ahwanlen xa.* ¹⁷ Mi hen ayi dó gbetó lé wu. Đó, é ná dɔn mi yĩ hwɛ nukɔn dɔ hwɛdɔtɔ lé de, bo na xô

---

* **10.14** Mɛsédó 13.51

* **10.15** Matíe 11.24

* **10.16** Lwiki 10.3

mi kpó lanbă kpó ɔ tókplegbasa étɔn lé. ¹⁸ É ná kpláan mi yí tókpongăn lé kpó axósú lé kpó nukɔn ɔ́ nye wutu. Hwenénu ɔ, mi na mô tên, bo ɔ́ kúnnu na un ɔ́ é kpó me ɔ́ ɔ́ má nɔ sên Măwu ge lé kpó de. ¹⁹ Ná é wle mi bo kpláan mi yí hwe nukɔn ɔ, mi má lin táme dó ɔ́ ɔ́ mi na ɔ́ xó ɔ́, alǒ xó ɔ́ ɔ́ mi na ɔ́ ɔ́ wu o. Măwu ná só xó ɔ́ ɔ́ mi na ɔ́ ɔ́ dó ayi mê na mi ɔ́ ganxixo né ɔ́ mê. ²⁰ Đó, má nyí mi lɔsú wê ɔ́ xó ná ɔ́ ge. Amǔ, Tó mitɔn sín Ye wê na ɔ́ xó gbɔn mi ji.* ²¹ Nɔvǐ ná sâ nɔvǐ bɔ è ná hu. Tó ná sâ vǐ útɔn bɔ è ná hu. Vǐ lé na fón gǔ dó mejitó étɔn lé ji, bo na zón bɔ è ná ɔ́ kúhwe na é.* ²² Me bǐ ná gbě wăn ná mi ɔ́ nye wutu. Amǔ, me ɔ́ ɔ́ ná dó găn káká yí vivɔnúu ɔ́ ná mô hwlengan.* ²³ Ná è ɔ́ ya dǒ ná mi ɔ́ tóxo ɔ́ ɔ́ mê ɔ, mi hɔn bo yi ɔ́ ɔ́ ɔ́ mê. Ma ɔ́ nǔgbo na mi, mi má ná gbɔn Izlayéli tóxo lé bǐ mê vɔ

---

* **10.20** Maki 13.9-11 ; Lwiki 12.11-12 ; 21.12-15

* **10.21** Maki 13.12 ; Lwiki 21.16

* **10.22** Matíe 24.9,13 ; Maki 13.13 ; Lwiki 21.17

hwekpó nye Gbetóvi ɔ ná wǎ ge. ²⁴ Azǎkplɔnvi ɔ́é má nɔ́ nyó nǔ nyî hú gǎn útɔn ge. Mǎ ɔkpo ɔ, mesentó ɔ́é má nɔ́ hú gǎn gǎn útɔn ge.* ²⁵ Amǎ, ná azǎkplɔnvi ɔ́é nyó nǔ nyî ɔ́í gǎn útɔn xá kpowun ɔ, e ko nyo. Bɔ ná mesentó ɔ́é ɔ́í gǎn útɔn kpowun ɔ, e ko nyo. Đó, ná me lé ylǎ xwétó ɔ ɔ́ Beluzebulu ɔ, nǔte ka nyí me ɔ́é ɔ́ xwé útɔn gbe lé tɔn ? »*

Mi ma ɔ́í bú ná nǔde o

(Maki 8.38 ; Lwiki 9.26 ; 12.2-9)

²⁶ Jezu le ɔ́í : « Né ɔ wê zɔn, mi ma ɔ́í bú ná gbetó lé o ! Đó, nǔ ɔ́é ko ɔ́ hwihwlaten lé bí ná wǎ jê wêxô. Đéé è ko só sêxwe lé bí ná wǎ tɔn, bɔ me bí ná nyo e.* ²⁷ Nǔ ɔ́é un ɔ́í na mi ɔ́ zǎn mê ɔ, mi ɔ́í ɔ́ kle sésé. Bɔ nǔ ɔ́é è ɔ́é kpá bo ɔ́í ná mi ɔ, mi jlǎ ɔ́ xô táa axwá lélé. ²⁸ Mi má ɔ́í bú ná me ɔ́é nɔ hu

---

* **10.24** Lwiki 6.40 ; Jǎan 13.16 ; 15.20

* **10.25** Matíe 9.34 ; 12.24 ; Maki 3.22 ; Lwiki 11.15

* **10.26** Maki 4.22 ; Lwiki 8.17

agbazaa, bo má ka kpe alĩndŏn hũ wu ge lé o. Amŏ, mi dŏ bũ ná Mǎwu dĕé ɔo acê, bo no so agbazaa kpó alĩndŏn kpó do zomaci mē ɔ. ²⁹ È má no sâ xê ahizi awe nyi tawunga ɔokpo ge wê a ? E ɔo mŏ có ɔ, ɔokpo étɔn má nó kú Tó mitɔn sín jóɔó mē vo ge. ³⁰ Milé ɔ, ɔa dĕé ɔo táa mitɔn lé lɔsú ɔ, bĩ wê nyi nũ xĩxá. ³¹ Né ɔ wê zɔn, ado né má hu mi o. Đó, mi xê akwá hú ahizi sũsu. ³² Me dĕbũ dĕé ná ɔo ɔo gbetó lé bĩ nukɔn ɔo mí nyí ahwanvũ ce ɔ, nye lɔsú ná ɔo ɔo Atɔe dĕé ɔo séxwé ɔ nukɔn ɔo ahwanvũ ce wê me ɔ nyi. ³³ Amŏ, me dĕbũ dĕé ná gbĕ un ɔo gbetó lé bĩ nukɔn ɔ, nye lɔsú ná gbε ε ɔo Atɔe dĕé ɔo séxwé ɔ nukɔn.* »

Nũ dĕé zón bo Jezu wǎ ɔ.

(Lwiki 12.51-53)

³⁴ Jezu le ɔo : « Mi má vedo ɔo fifa wê un hen wǎ ayĩgba ɔo jí o. Un má hen fifa wǎ ge. Amŏ, denkpe wê

***10.33** 2 Timɔtê 2.12

un hen wǎ. » ³⁵ Đó, un wǎ bɔ nye wutu ɔ, vǐ sunnû má ná dó gbe ɖokpo ɔ xé tó útɔn γε, vǐ nyɔnû má ná dó gbe ɖokpo ɔ xé nɔ útɔn γε, vǐsî má ná dó gbe ɖokpo ɔ xé asú útɔn nɔ γε. ³⁶ Xwé me tɔn gbe nu lé wê na huzú kêntó me tɔn.

Me ɖěé hen ná xodo Jezu ɔ

(Maki 8.34-35 ; Lwiki 14.26-27 ; 9.23-24)

³⁷ Ná meɖé yǐ wǎn ná tó útɔn alǒ nɔ útɔn hú nye ɔ, me né ɔ má je xé bo na nyí ahwanvǔ ce γε. Bɔ ná meɖé yǐ wǎn ná vǐ útɔn sunnû, alǒ vǐ útɔn nyɔnû hú nye ɔ, me ɔ má je xé bo na nyí ahwanvǔ ce γε. ³⁸ Ná meɖé má ka zé aklúzu útɔn bo xodo un γε ɔ, me né ɔ losú má je xé bo na nyí ahwanvǔ ce γε.* ³⁹ Đó, me ɖěé jóɖó ná hwlen gbe útɔn ɔ, e ná hen ε bú ; bɔ me ɖěé ka ná hen gbe útɔn bú ɖó nye wutu ɔ, e ná le mô yǐ.*

***10.38** Matíe 16.24 ; Maki 8.34 ; Lwiki 9.23

***10.39** Matíe 16.25 ; Maki 8.35 ; Lwiki 9.24 ; 17.33

Me dǎé yǐ mi ɔ, nye wê me ɔ yǐ

(Maki 9.37,41 ; Lwiki 9.48 ; 10.16 ; Jǎan 13.20)

⁴⁰ Jezu le dǎ : « Me dǎé yǐ mí ɔ, nye losú wê me ɔ yǐ. Me dǎé ka yǐ un ɔ le yǐ me dǎé sé un dó ɔ.* ⁴¹ Me dǎé yǐ gbeyidǎtǎ Mǎwu tǎn dǎ, dǎ gbeyidǎtǎ Mǎwu tǎn wê e nyí wutu ɔ, me ɔ ná yǐ ajo dǎé je xé gbeyidǎtǎ Mǎwu tǎn ɔ. Bɔ me dǎé ná yǐ nujlǎlǎwatǎ dǎ, dǎ nujlǎlǎwatǎ wê e nyí wutu ɔ, me ɔ ná yǐ ajo dǎé je xé nujlǎlǎwatǎ ɔ. ⁴² Ma dǎ nǔgbo na mi, me dǎbǔ dǎé ná na sǐn fifa kǎfǔ dǎkpo kpowun yǎkpǎvú xé lé dǎ, dǎ e nyí ahwanvǔ ce wutu ɔ, me ɔ má na bâ ajo útǎn kpo ge. »

11

Jǎan Yehwesinlenametǎ ɔ sé me dó Jezu

(Lwiki 7.18-23)

; Jǎan 12.25

***10.40** Maki 9.37 ; Lwiki 9.48 ; 10.16 ; Jǎan 13.20

¹ Đěé Jezu kplɔn nũ né lé ahwanvũ útɔn weawe lé vɔ ɔ, e tɔn zɔn flén. E yĩ kplɔn nũ me lé, bo jlǎ Mǎwuxó ɔ tɔxo étɔn lé m̄. ² Hwenénu ɔ, Jǎan Yehwesinlenametó ɔ ɔ ɔ ɔ gankpa m̄, bo ka sê azǎ ɔ ɔ Klisu ɔ wâ lé. E sé ahwanvũ útɔn lé dó Jezu, ná é ná yĩ kânbyɔ ε ɔ : ³ « Hi wê nyí me ɔ ɔ ɔ ná wǎ ɔ a, alǎ mĩ ná ɔ ɔ nukun me ɔ ɔ ɔ wê a ? » ⁴ Bɔ Jezu yĩ gbe na é bo ɔ ɔ : « Mi yĩ ɔ ɔ nũ ɔ ɔ mi ɔ ɔ sê kpó nũ ɔ ɔ mi ɔ ɔ m̄ lé kpó bĩ ná Jǎan : ⁵ unvanɔ lé ɔ ɔ nũ m̄ ɔ, bɔ sékún̄ lé ɔ ɔ zɔnlin ɔ ɔ. Gudunɔ lé sín azɔn gbɔ, bɔ tókún̄ lé ɔ ɔ nũ sê ɔ. Me kúkú lé ɔ ɔ fɔn ɔ, bɔ è ɔ ɔ Wen ɔ ɔ Dagbɛɛ ɔ jlǎ ná wamamɔnɔ lé ɔ. ⁶ Nũ nyó ná me ɔ ɔ má ná hen nũɔɔɔ útɔn bú ɔ ɔ nye wutu ge ɔ. »

Jezu ɔ ɔ kún̄nu ná Jǎan Yehwesinlenametó ɔ

(Lwiki 7.24-35)

⁷ Đěé Jǎan sín ahwanvũ lé yĩ godó ɔ, Jezu je xó ɔ ɔ ná ahwan ɔ ɔ dó Jǎan wu ji bo ɔ ɔ : « Nũte wê mi yĩ kpɔn ɔ ɔ gbětótló m̄ ? Đefantín ɔ ɔ jehón ɔ ɔ dan ɔ

wê a ? ⁸ Ná e má nyí mǎ ge ɔ, nǔte wê mi ka yî kpɔn tawun ? Alǒ meǒé bɔ e dó akwá ɔaxó sín avɔ wê a ? Đó, me ɔǎé nó só nǔ gennyii lé ɔ, axósú lé sín agbasa wê è nɔ mǎ é te. ⁹ Menu wê mi yî kpɔn tawun ?

Gbeyiǒtǒ Mǎwu tɔn ɔǎé wê a ? Eɛn ! Ma ɔǎ ná mi, e le hú gǎn gbeyiǒtǒ Mǎwu tɔn. ¹⁰ Đó, Jǎan wê nyí me ɔǎé xó Mǎwuxó ɔ ɔɔ bo ɔɔ : *"Đǒ tó, ná sé mesédó ce dó, bɔ e ná je nukɔn bo na bló ali ɔó na we."* ¹¹ Ma ɔǎ nǔgbo na mi, ɔɔ gbetǒ ɔǎé è ji gbɔn nyɔnǔ ji lé bǐ mǎ ɔ, meǒé má tiin bo hú gǎn Jǎan Yehwesinlenametǒ ɔ ge. Co ɔ, me kpevi bǐ ɔǎé ɔɔ Axósúǒǒǒ séxwé tɔn mǎ ɔ hú gǎn Jǎan. ¹² Zón hwenu ɔǎé Jǎan

Yehwesinlenametǒ ɔ sín azǎ bé káká wǎ je din ɔ, Axósúǒǒǒ séxwé tɔn ɔ, hlǎnhlón nǔ wê e nyí, bɔ me ɔǎé dó hlǎnhlón tawun ɔ wê nó ɔǎ ná kla je ε núu.

¹³ Gbeyiǒtǒ Mǎwu tɔn lé bǐ kpó Mɔyizisén ɔ kpó ɔǎ xó dó nǔ ɔǎé ná jɔ ɔ wu, káká wa je hwenu ɔǎé Jǎan bé azǎ útɔn dó ɔ. * ¹⁴ Ná mi jóǒó ná mǎ nǔ je xó ce

---

* **11.13** Lwiki 16.16

mê ɔ, Jăan wê nyí Elî dĕé dó na wă ɔ.* ¹⁵ Ná medé dó tó bo nɔ sê nŭ ɔ, né bo sê ! ¹⁶ Menu wu ná jlĕ gbetó egbe tɔn lé dó ? É nɔ wâ nŭ dĭ yɔkpɔvú dĕé flén ayĭ dɔ tɔkpletên lé xa, bo nɔ dĭ ná gbĕ étɔn dĕvǒ lé dɔ :

¹⁷ "Mĭ kún kpeté ná mi, ná mi na dŭ we, bɔ mi má dŭ we gɛ.

Mĭ ji awŭbla han, bɔ mi má ví avĭ gɛ."

¹⁸ Đó, Jăan Yehwesinlenametó ɔ wă, bɔ e má nɔ dŭ nŭ gɛ, e má nɔ nu ahan gɛ, bɔ mi nɔ dĭ : "Yɛ nyananyána wê dɔ tagba dó n'ɛ ɔ." ¹⁹ Bɔ nyɛ Gbetóvi ɔ ka wă, bo ka nɔ dŭ nŭ, bo nɔ nu ahan, bɔ mi nó le dĭ : "Mi kpɔn nŭ adɔnɔ né ɔ, mi kpɔn nŭ ahannumunô né ɔ. E nyí xóntɔn tákweyitó lé kpó hwɛhutó lé kpó tɔn." Amĭ, ná è mô nŭnywe Măwu tɔn sín azĭ lé ɔ, è nɔ nyɔ ɛ dɔ azĭ dɔgbéɛ wê é nyí. »

Tô dĕé gbĕ nŭ dĭ ná Jezu lé

(Lwiki 10.13-15)

---

*11.14 Matíe 17.10-13 ; Maki 9.11-13

²⁰ Đěé Jezu ɔ̂ xó né lé vɔ ɔ, e wá je hwε dó me ɔ̂é sín tô mē wē e bló nŭji-awŭ sŭsu tē lé ji. Đó, é má levɔ jɔ ge. ²¹ E ɔ̂ : « Aheelu ná mi me Kolazĭnu lé ! Aheelu ná mi me Betizayidĭnu lé ! Đó, nŭji-awŭ ɔ̂é Măwu bló ɔ̂o mi me fi lé ɔ, ná e ko bló ɔ̂o Tĭi kpó Sidɔn kpó wē ɔ, tô né lé mē nu lé ná ko levɔ jɔ xóxó. É ná ko só atĭ dó, bo na ko lê afĭn, bo ɔ̂êxle ɔ̂o mí levɔ jɔ. ²² Né ɔ wē zɔn bɔ hwεɔ̂zangbe ɔ, bã ɔ̂é Măwu ná ɔ̂ó ná Tiinu lé kpó Sidɔnnu lé kpó ɔ ná kpɔntē hú bã ɔ̂é e ná ɔ̂ó ná mi ɔ. ²³ Mi me Kapenawumunu lé, Măwu ná só mi yĭ jĭ káká yĭ tó gbe ɔ wē mi ka nɔ vedo a ? Gbeɔ̂e kpɔn ! È na zĭn mi dó do káká yĭ je agbado kú tɔn mē. Đó, nŭji-awŭ ɔ̂é Măwu bló ɔ̂o mi me fi lé ɔ, ná e ko bló ɔ̂o Sodɔmu wē ɔ, tô né ɔ ná ko kpô ɔ̂o tē káká je egbe. ²⁴ Ma le ɔ̂ ná mi, ɔ̂o hwεɔ̂zangbe ɔ, bã ɔ̂é Măwu ná ɔ̂ó ná Sodɔmunu lé ɔ ná kpɔntē hú bã ɔ̂é e ná ɔ̂ó ná mi ɔ.* »

---

*11.24 Matĭe 10.15 ; Lwiki 10.12

Jezu đê Tó ɔ xɛ yɔkpɔvú lé

(Lwiki 10.21-22)

²⁵ Hwenénu ɔokpo ɔ, Jezu yí xó bo đê : « Atɛ, hi wê nyí Aklunô jixwé kpó ayigba kpó tɔn. Un dó kpé na we, ɔ́, a só nũ né ɔ hwla dó nũnywetó lé kpó nukúnnu-môjenũmetó lé kpó. Lo ɔ, a só xɛ yɔkpɔvú lé. ²⁶ Εεν Atɛ, ɔ́ɛɛ a jóđó ɔ́ ɔ́ ɔ́ xômenyinyɔ tɔwe mê ɔ né. ²⁷ Atɛ só nũ lé bí dó alɔ ce mê. Bɔ me ɔ́ɛɛ nyó Vĩ ɔ nyí ɔ nyó Tó ɔ nyí. Bɔ me ɔ́ɛɛ nyó Tó ɔ nyí ɔ nyó Vĩ ɔ nyí. Bɔ Vĩ ɔ nɔ só Tó ɔ xɛ me ɔ́ɛɛ jóđó e ɔ.* »

Jezu wê nó ná gbɔje me

²⁸ « Mi wă dye, mi me ɔ́ɛɛ agban kpen bɔ nũ cikô ná lé, ná ma ná gbɔje mi. ²⁹ Mi yí nũ ɔ́ɛɛ un ɔ́ kplɔn mi lé hen, bo huzú ahwanvũ ce lé, ná alĩndɔn mitɔn lé na mô vivóo. Đó, me fifa wê un nyí, bo le nyí xômenyɔtó. ³⁰ Đó, nũkplɔnme ce lé má vé awũ ge, bɔ

---

* **11.27** Jăan 1.18 ; 3.35 ; 10.15

sû ce lé má vé inyî γε. »

12

Jezu đô xó dó gbɔjezán Jwifu lé tɔn wu

(Maki 2.23-28 ; Lwiki 6.1-5)

¹ Đěé Jezu đô xó né lé vɔ ɔ, azǎn đé má je γε, bɔ ú kpó ahwanvũ útɔn lé kpó đô ajinukúngle đélé mē gbɔn dǐn ɔ ɔo gbɔjezán gbe gbe ɔokpo. Xôvé hu ahwanvũ lé, bɔ é nó nyi alɔ dó ajinukún lé bó nó kén, bo nɔ đû. ² Đěé Falizyɛn lé mō nũ né ɔ ɔ, é đô ná Jezu ɔ : « Kpɔn ahwanvũ tɔwe lé, nũ đěé sɛn ɔ gbě ɔo gbɔjezán gbe ɔ né é ɔó wâ né. » ³ Jezu yĩ gbe na é bo đô : « Nũ đěé Davidi ka wâ hwenu đěé xôvé hu ú kpó gbě útɔn lé kpó ɔ, mi má mō bó xâ γε a ? ⁴ E byɔ nɔtɛn Mǎwu tɔn, bɔ ú kpó gbě útɔn lé kpó đû wǎxúxú đěé è só xwle Mǎwu ɔ. Co ɔ, éme đěé má ɔó acê bo na đû wǎxúxú né ɔ ze avǔsannu-xwlemǎwutó lé keɔɔ wu γε. ⁵ Alǒ, mi má mō xâ ɔo Mɔyizisɛnwémáa ɔ mē ɔo, ɔo gbɔjezán gbe ɔ,

avšannu-xwlemăwutó lé nó gba gbɔjezán sɛn ɔ, bo no wâ azǎ ɔ sînsenxɔ ɔ mē ge a ? Co ɔ, e má nó nyí hwe bɔ é no hu ge. ⁶ Ma ɔ̂ ná mi, nǔ ɔ̂é hú gǎn sînsenxɔ ɔ ɔie ka ɔ̂o fi. ⁷ Măwuxó ɔ ɔ̂ : "*Mi kú nǔblăwǔ ná nozo mitɔn lé, nǔ ɔ̂é un ɔ̂o ɔ̂n ɔ né. Un má ɔ̂o avšínsán mitɔn lé ɔ̂n ge.*" Ná mi ko mō nǔ je xó né ɔ mē wē ɔ, mi má ná dó hwe xōmēvǎnô lé ge.*
⁸ Đó, nye Gbetóvi ɔ wē kpa acē ná gbɔjezán ɔ. »

Jezu gbɔ azon ná nya alɔkunô ɔ̂é

(Maki 3.1-6 ; Lwiki 6.6-11)

⁹ Đéé Jezu tón zón flén ɔ, e yí tōkplegbasa étɔn.
¹⁰ Nya ɔ̂é ka ɔ̂o flén, bɔ alɔ útɔn ɔ̂okpo kú. Me ɔ̂é ɔ̂o flén lé kânbyɔ Jezu ɔ̂o : « Sɛn ɔ ka ná gbe bɔ è na gbɔ azon ná me ɔ̂o gbɔjezán gbe a ? » Me lé ɔ̂o mǎ, bo na mō nǔ ɔ̂é é ná só dó hwe é ná ɔ. ¹¹ Jezu ka yí gbe na é bo ɔ̂o : « Menu wē ɔ̂o mi me, bɔ ná gbǎ útɔn ɔ̂okpo gee ɔ je do mē gbɔjezán gbe ɔ, e má ná yí ɔ̂é e

---

*12.7 Matíe 9.13

tón zón do ɔ mē ge ?* ¹² Gbetó ɖie ka xô akwá hú gbě. Hũn, sén mítɔn ná gbe ɖɔ è ná wâ ɖagbéé ɖo gbɔjezán gbe. » ¹³ Jezu wă ɖô ná nya ɔ ɖɔ : « Dlěn alɔ tɔwe. » Bɔ nya ɔ dlěn alɔ ɔ, bɔ alɔ útɔn gbɔ, bo ci awego ɔ xa. ¹⁴ Đěé Falizyɛn lé tón zón tɔkplegbasa ɔ, é yî kple bo kan ayi do ɖěé é ná wâ nũ ɖó, bo na hu Jezu ɔ wu.

Jezu, mesentó Măwu tɔn

¹⁵ Đěé Jezu nyɔ ε ɖɔ é ɖo sé mítɔn blă ɔ ɔ, e tón zón flén. Mɛ sũsu xodo e, bɔ e gbɔ azɔn ná mɛ ɖěé ɖo azɔn je lé bĩ. ¹⁶ E ka dó sén na é tawun ɖɔ é né ma ɖô ná mɛɖe o. ¹⁷ Nũ nyí mă, ná xó ɖěé Măwu ɖô gbɔn gbeyiɖôttó Ezayi ji ɔ ná jɔ. Đó, e ɖô :

¹⁸ « *Mesentó ce ɖěé un só ɔ ɖie.*

Mɛ venavena ce wê ;

Bɔ xômɛ hun un d'e wu.

Ná só Yɛ ce dó ji útɔn,

Bɔ e ná jlă hwejiɔ ce ná akôta lé.

---

*12.11 Lwiki 14.5

¹⁹ *E má ɔo nũ ná ɔɔn xé meɔé ge.*

E má ɔo axwá ná ɔó ge,

Bɔ meɔé má ɔo gbe úɔɔn ná sê ɔo ali ɔaxó lé xo ge.

²⁰ *E ná ɔó alɔ akónji ná maɔöğännô lé,*

Má ná wěɔn ɔefantín ɔěé ko yĩ akpâ ɔ ge,

Káká bɔ me bĩ ná xodo Măwusén ɔ.

²¹ *Bɔ e ná nyí nukúndíɔo ná akôta lé bĩ. »*

Jezu ke nuu ɔó hwe ɔěé è ɔó e ɔ wu

(Maki 3.22-30 ; Lwiki 11.14-23 ; 12.10)

²² Né ɔ godó ɔ, me lé kpláan dawê ɔé wă ná Jezu. Ye nyananyána wê ɔo gbezán úɔɔn mê, bo zɔɔn bɔ má nó mô nũ ge, má ka nó le ɔô xó ge. Jezu gbɔ azɔɔn ná dawê ɔ bɔ e ɔô xó, bo mô nũ. ²³ Nũ né ɔ kpaca ahwan ɔ bĩ tawun, bɔ é nó ɔô : « Davidi vi ɔ né a e ? »

²⁴ Amă, ɔěé Falizyɛn lé sê mă ɔ, é ɔô : « Nya né ɔ, Beluzebulu, ye nyananyána lé găn ɔ sín hlŏnhlŏn ján wê e nó só nyâ ye nyananyána lé ná.* » ²⁵ Jezu ka nyó

---

* **12.24** Matíe 9.34 ; 10.25

nũ dĕé ɔ ayi étɔn lé mĕ ɔ nyî, bo ɔ na é ɔ : « Ná gbe má ɔ kpó ɔ axósúɔtô ɔ mĕ ge ɔ, gba wĕ e nó gba. Ná gbe má ɔ kpó ɔ tô ɔ mĕ, alǒ hwendo ɔ mĕ ge ɔ, gba wĕ e nó gba. ²⁶ Bɔ ná Awǒvi nya úɔé ɔ, ahwan né e tón úɔé né. Bɔ ná axósúɔtô útɔn ná kpewu bo nɔ tê ɔ ? ²⁷ Bɔ ná Beluzebulu wĕ na un hlǎnhlǎn bɔ un só ɔ ye nyananyána lé nya ná ɔ, menu sín hlǎnhlǎn wĕ ahwanvũ mitɔn lé só ɔ ye nyananyána lé nya ná ɔ ? Hũn, ahwanvũ mitɔn lé losú wĕ na gbě hwε na mi ! ²⁸ Amǒ nye ɔ, Ye Mǎwu tɔn wĕ un só ɔ ye nyananyána lé nya ná ɔ. Ná e ɔ mǒ ɔ, Axósúɔtô Mǎwu tɔn ɔ ko wǎ mi mĕ. ²⁹ Co ná mɔé ná byɔ sunnũ asúká ɔ sín xwégbe bo yî bé nũ útɔn lé ɔ, blǎ wĕ e ná blǎ ε hwε. Ná e blǎ ε ɔ, e ná mō ali bo bé nũ útɔn lé bǐ. ³⁰ Mε dĕé gbě un ɔ má nyí mε ce ge. Bɔ mε dĕé má ɔ mε lé kple xé un ge ɔ, nya wĕ e ɔ é nya do gbe ɔ. ³¹ Né ɔ wĕ zón bɔ ma ɔ na mi, hwε dĕbũ dĕé gbɛtɔ lé ná hu kpó nuu nyána

---

*12.30 Maki 9.40

dó Mǎwu wu ɖěbũ ɖěé é ná ɖô ɔ kpó ɔ, Mǎwu ná só ke é. Amǎ, me ɖěbũ ɖěé ná nyána nuu dó Yesinsen wu ɔ, Mǎwu má ná só ke ε γε. ³² Bɔ me ɖěé ná nyána nuu dó nye Gbetóvi ɔ wu ɔ, è na só hwe ke me né ɔ. Amǎ, me ɖěé ná nyána nuu dó Yesinsen wu ɔ, è má ná só hwe ke me né ɔ ɖo gbe xé ɔ mē γε, è má ná le só ke ε ɖo gbe ɖěé ja ɔ lɔsú mē γε.* »

Jezu ɖô xó dó atín kpó sínsén útɔn kpó wu

(Matíe 7.16-20 ; Lwiki 6.43-45)

³³ Jezu le ɖô : « Atín ɖagbéε ɔ, sínsén ɖagbéε wê e nó ná. Bɔ, atín nyananyána ɔ, sínsén nyananyána wê e nó ná. Đó, atínsínsén wê nó zón bɔ nú ɖěé atín ɖokpo ɖokpo nyi ɔ, è nɔ nyo ε.* ³⁴ Mi me gbetó jakpatakún lé, nǎ mi me ɖěé nyána sô mǎ lé ná kpewu ɖô nú ɖagbéε ɖó ? Đó, nú ɖěé gǎ ayi me tɔn mē ɔ, ú ján wê nuu nó ɖô. ³⁵ Gbetó ɖagbéε ɔ, nú ɖěé nyo ɔ wê è nó

---

* **12.32** Lwiki 12.10

* **12.33** Matíe 3.7 ; 23.33 ; 15.18 ; Lwiki 3.7 ; 6.45

dê tɔn zɔn nũ ɖagbéé ɖěé ɖo ayi útɔn mê lé mê.
Gbetó baɖabaɖa ɔ, nũ baɖabaɖa wê e nó dê tɔn zɔn
nũ baɖabaɖa ɖěé ɖo ayi útɔn mê lé mê. ³⁶ Ma ɖô na
mi, ɖo hwedɔzangbe ɔ, gbetó lé ná ɖó xó má ɖi xó
ɖěé é ɖô lé bí sín gbe. ³⁷ Ɖó, xó tɔwe lé lɔsú wê ná ɖê
we zɔn hwe mê. Bɔ xó tɔwe lé lɔsú ján wê è na só ɖó
hwe na we na. »

Me lé ɖô Jezu né bló nũji-awũ ná mí

(Matíe 16.1-4 ; Maki 8.11-12 ; Lwiki 11.16,29-32)

³⁸ Né ɔ godó ɔ, sénkplónmetó ɖélé kpó Falizyen ɖélé
kpó yĩ xó bo ɖô ná Jezu ɖo : « Mesi, mí jóɖó ɖo a né
bló nũji-awũ ɖokpo ná mí ná kpɔn. »* ³⁹ Jezu yĩ gbe
na é bo ɖô : « Gbetó egbe tɔn lé ɔ, me baɖabaɖa,
gbejimanɔtɔ wê é nyi. É ɖo nũji-awũ ɖĩn ɔ ! Amă, é
má ɖo nũji-awũ ɖěvô ná mî ze gbeyiɖốtɔ Jonasi tɔn
wu ge.* ⁴⁰ Ɖó, ɖî ɖěé *Jonasi nɔ hwevi ɖaxó ɖé xômé ná*

***12.38** Matíe 16.1 ; Maki 8.11 ; Lwiki 11.16

***12.39** Matíe 16.4 ; Maki 8.12

kle atôn zăn atôn dọ ɔ, mǎ wê nye Gbetóvi ɔ lɔsú ná nọ ayǐgba glɔ ná kle atôn zăn atôn dọ ɔ né. ⁴¹ *Đo hwedɔzangbe ɔ, Ninivunu lé ná wǎ nɔ tê dọ hwe nukɔn, bo na dọ hwe gbetó egbe tɔn lé. Đó, Ninivunu lé lekô zón hwe étɔn lé godó hwenu dǎé Jonasi dǎ Mǎwuxó na é dọ ɔ. Me dǎé hú gǎn Jonasi ɔ dje ka dọ fi diin e.* ⁴² *Đo hwedɔzangbe ɔ, axósú nyɔnû Tôfôligbe tɔn ɔ ná wǎ hwe nukɔn, bo na dǎ hwe gbetó egbe tɔn lé. Đó, e tón zón fidé má kpó fidé bó wǎ sê nũnywe xó Salomô tɔn. Me dǎé hú gǎn salomô ɔ dje ka dọ fi diin e ! »*

Ye nyananyána dǎé lekô wǎ nɔtên útɔn xóxó ɔ mê

ɔ

(Lwiki 11.24-26)

⁴³ « Ná ye nyananyána tón zón medé mê ɔ, e nọ yî dán gbɔn fi xúxú lé, bo nɔ dọ fi dǎé e ná gbɔje tê ɔ dǐn ɔ. Amǎ, má nọ mô ge. ⁴⁴ Bɔ e nọ gbɔ dǎ dọ údé mê dọ : "Ná lekô yî xwé ce gbe, fi dǎé un tón zón ɔ." Ná e lekô wǎ ɔ, e nọ mô xwé ɔ dǎ vǎ, dọ zizaa, bɔ nũ

bi nó ɔo alɔji t'e mê. ⁴⁵ Ye nyananyána ɔ nó wá yî kpláan ye nyananyána canwe ɔvǒ ɔěé baɔa hú i lé. Bɔ é nó wǎ, bo nɔ kpa atínkpóo dó me ɔ sín gbɛzan mê. Bɔ me ɔ sín gbɛ nɔ le nyána hú ɔěé e tê ɔayǐ ɔ. Mǎ ján wê e ná nyí ná gbɛtɔ baɔabaɔa egbe tɔn lé ɔo ɔ né. »

Jezu ɔvǒ xó dó me ɔěé nyí nɔ útɔn kpó nɔvǐ útɔn lé kpó wu

(Maki 3.31-35 ; Lwiki 8.19-21)

⁴⁶ Jezu kpô ɔo xó ɔvǒ ná ahwan ɔ, bɔ nɔ ɔ kpó nɔvǐ útɔn lé kpó wǎ. É ci gbɔndenu, bo ɔo dǐn ná ɔvǒ xó n'ɛ ɔ. [⁴⁷ Mɛɔé yî ɔvǒ n'ɛ ɔo : « Anɔwe kpó anɔwevǐ lé kpó ɔie wǎ bo ɔo gbɔndenu, bo ɔo dǐn ná ɔvǒ xó na we ɔ. »]^N ⁴⁸ Jezu yǐ gbe ná me ɔ bo ɔvǒ : « Menu wê ka nyí anɔe ? Menu wê nyí anɔeví lé ? » ⁴⁹ Bɔ e dlen alɔ do ahwanvǔ útɔn lé bo ɔvǒ : « Anɔe kpó anɔevi lé

---

^N**12.47** Xixame xé ɔ má ɔo Mǎwuxówémáa nukɔntɔn ɔěé è wláan kpó alɔ kpó lé sǐsu mê ge.

kpó dje. ⁵⁰ Đó, me dǎbũ dǎé wâ Atɔe dǎé ɔ sɛxwé ɔ sín jódó ɔ, me né ɔ wê nyí anɔeví sunnũ, anɔeví nyɔnũ, ú wê nyí anɔe. »

13

Jezu dó lõ dó ajinukúndótó dǎe wu

(Maki 4.1-9 ; Lwiki 8.4-8)

¹ Gbe ne gbe ɔokpo ɔ ɔ, Jezu tón zón xwégbe bo yí flén axũ tó. ² Gbetó maxa-maxa dǎe wǎ kple t'e de. É sũ káká bɔ Jezu gbɔ bo byɔ tɔjihũn dǎe mê, bo flén ayĩ. Bɔ me lé bĩ ka ɔo tɛ ɔo agě.* ³ Jezu dó lõ dǎelé bó só dǎe xó sũsu nyĩ na é. E dǎe na é ɔo : « Glesi dǎe yĩ gle mê gbe ɔokpo ajinukún do gbe. ⁴ Hwenu e dǎe ajinukún ɔ hunhun do ɔ, dǎelé yĩ je ali kpa, bɔ xê lé wǎ, bo can bĩ dũ. ⁵ Đǎelé ka yĩ je kenjamê, ɔo fi dǎe kɔɔ sũsu má tɛ ge ɔ. É yǎ awũ wu, dǎe, kɔɔ má yĩ do ɔo flén ge. ⁶ Amǎ, dǎe hweyivó hun ɔ, é mulún. Bɔ dǎe é má dó aɔɔ do ge ɔ, é fyɔ. ⁷ Ajinukún dǎevõ lé

---

*13.2 Lwiki 5.1-3

wá yî je awunkaanmê. Bɔ awun lé vun bo blă é.

⁸ Đělé yî je ayĩgba ɔagbéε ji. É sɛn, bɔ ajinukún ɔě na kânwe kóo (100), ɔě na kândé kóo (60), bɔ ɔě na gban. ⁹ Ná meɔé ɔo tó bo nɔ sê nũ ɔ, né bó sê. »

Nũ ɔěé zón bɔ Jezu nó dó lǒ ɔ

(Maki 4.10-12 ; Lwiki 8.9-10)

¹⁰ Né ɔ godó ɔ, ahwanvũ lé wá sêkpɔ Jezu bó kânbyɔ ε ɔɔ : « Nũte wutu a nó dó lǒ bó nó só ɔđ xó nyî ná me lé ? » ¹¹ Bɔ Jezu ɔđ na é ɔɔ : « Milé ɔ, Măwu kó só nũbũdo ɔěé ɔo Axósúɔũɔũ séxwé tɔn mē lé xle mi. Amă, me ɔělé ɔ, Măwu má só xle é ge. ¹² Đó, me ɔěé kó ɔo nũ ɔ, è na na ε d'e ji bɔ e ná tunfláa. Bɔ me ɔěé má ɔo nũɔé ge ɔ, è na yĩ ɔěé e ɔó ɔ lɔsú zón ε si.* ¹³ Nũ ɔěé wutu un nó dó lǒ bo nó só ɔđ xó nyî na é ɔ né. Đó, é nó ɔo nũ kpɔn ɔ, co ɔ, é má ɔo nũ mē ge. Bɔ é nó ɔo xó ɔ sê ɔ, co bo nó nyi masetó, bo nó dán do nyi ná. ¹⁴ Nũ nyi mă, ná xó ɔěé Măwu ɔđ

***13.12** Matíe 25.29 ; Maki 4.25 ; Lwiki 8.18 ; 19.26

gbɔn gbeyid̩t̩ Ezayi ji ɔ ná jɔ. Đó, e d̩ :

"Mi na sê xó ɔ ganji,

Có bo na dãn do nyi ná.

Mi na kpón nũ gaan, có, mi ma ɔ nũ na m̩ ge,

¹⁵ *Đó, ayixa wá syén ná t̩gun xé ɔ,*

É sú tó étɔn, bo myó nukún étɔn lé,

Né ɔ, nukún étɔn lé ná gbɔ nũ m̩ ɔ,

Tó étɔn lé ná gbɔ nũ sê ɔ,

Bɔ ayi étɔn ná gbɔ nũ m̩ ɔ,

Ná é má wá lenɔ jɔ,

Ná má gbɔ azɔn ná é o wutu !"

¹⁶ Am̩, milé ɔ, nũ nyó ná mi. Đó, nukún mitɔn lé ɔ nũ m̩ ɔ, bɔ tó mitɔn lé ɔ nũ sê ɔ. ¹⁷ Ma d̩ nũgbo na mi, gbeyid̩t̩ M̩wu tɔn s̩su kpó nujlɔjlowat̩ s̩su kpó jódó ná m̩ nũ d̩é mi ɔ m̩ xé lé, am̩, é má m̩ ge. É jódó na sê nũ d̩é mi ɔ sê xé lé, am̩, é má sê ge.* »

Jezu t̩n l̩ d̩é e d̩ ɔ m̩

---

*13.17 Lwiki 10.23-24

(Maki 4.13-20 ; Lwiki 8.11-15)

¹⁸ Jezu ɛ ɔ̂ : « Din ɔ, milé ɔ, mi bo ɔo tó lǒ ɔ̂é un dó ná me lé dó ajinukúndótó ɔ wu ɔ sín twinmê.

¹⁹ Ali ɔ̂é kpá ajinukún ɔ̂élé je ɔ wê nyí me ɔ̂é nɔ sê Axósúɔ̂úɔ̂ú séxwé tɔn sín xó, bo má nó m̂ nũ je ɛ m̂ ɛ lé. Bɔ Awǒvi nó wǎ, bo nó ɔ̂é xó ɔ̂é è dó dó ayi étɔn m̂ ɔ sê. ²⁰ Kenja ɔ̂é m̂ ajinukún ɔ̂élé yî je ɔ wê nyí me ɔ̂é nɔ sê Axósúɔ̂úɔ̂ú séxwé tɔn sín xó, bo nó yî i haɔokpo kpó akpâkpa kpó lé. ²¹ Amǎ, Mǎwuxó ɔ má nó dó aɔɔ do ɔo ayi m̂ na é ɛ. É nó ɔ̂é nũ n'ɛ zaandɛ kpowun, bɔ ná awǔvé alǒ yadoname wá bé ɔ̂é Mǎwuxó ɔ wutu ɔ, é nó jo nũɔ̂úɔ̂ú dó.

²² Awunkaan ɔ̂é m̂ ajinukún ɔ̂élé yî je ɔ wê nyí me ɔ̂é nɔ sê xó ɔ, bɔ linkpɔn gbeme fi tɔn lé kpó ɔ̂kun ɔ̂é nó blé me lé kpó nó vunblǎ xó ɔ ɔ̂é ayi m̂ ná lé wê. Bɔ xó ɔ má nó na sínsén ɛ. ²³ Ayǐgba ɔ̂agbéɛ ɔ̂é ji ajinukún ɔ̂élé je ɔ wê nyí me ɔ̂é nɔ sê xó ɔ, bo nɔ m̂ nũ je ɛ me lé. Bɔ ajinukún lé nɔ sén, bɔ ɔ̂é nó na kânwe kóo (100), ɔ̂é nó na kânɔ̂é kóo (60), bɔ ɔ̂é nó

na gban. »

Jezu dó lõ dó gbě nyananyána dẹ wu

²⁴ Jezu dó lõ dẹvõ na é bo ḍô : « Axósúq̣ûq̣û séxwé ṭɔn ɔ, e ci ajinukún ḍagbéε ḍée nya ḍé dó dó gle úṭɔn m̄ê ɔ xa. ²⁵ Hwenu ḍée m̄ε lé ḍo aml̄o ḍo ɔ, k̄éntó úṭɔn gb̄ɔn godó n'ε, bo wă do gbě nyananyána ḍé sín kún gb̄ɔn ajinukún ḍagbéε lé m̄ê, bo yî. ²⁶ Ajinukún lé wú káká bo je isén ji, b̄o hwenénu wê è wă m̄ǎ gbě nyananyána lé l̄osú. ²⁷ M̄esentó lé wá yî ḍô ná glen̄o ɔ bo ḍô : "Gă̄n, ajinukún ḍagbéε wê a dó dó gle t̄owe m̄ê a e ? B̄o fí t̄ε gbě nyananyána ka zón bo wá ḍô gle ɔ m̄ê ?" ²⁸ B̄o glen̄o ɔ yĩ gbe na é bo ḍô : "K̄éntó ḍé sín nũwiwa wê." B̄o m̄esentó lé ḍô : "A jódó ḍo mĩ n̄ε yî h̄ɔn gbě nyananyána lé s̄ê a ?" ²⁹ Glen̄o ɔ ka yĩ gbe bo ḍô : "Éǎ, e má nyí m̄ǎ ḡε ɔ, mi na ja gbě nyananyána lé h̄ɔn gbe, bo na wá yî h̄ɔn é kpó ajinukún ḍagbéε lé kpó. ³⁰ Mi j̄ö éme awe lé dó ná é né hw̄en dó kpó, káká je ajinukún-yîyá hw̄enu. Né ɔ, un ná ḍô ná ajinukún-yató lé ḍo : 'Mi h̄ɔn gbě

nyananyána lé hwε, bo blă kônú-kônú, bó dó é zo.
Né ɔ godó ɔ, mi be ajinukún ɔagbéε lé dó agǔ m̂ε." »

Jezu dó lõ dó atínkún kpevi bí ɔ wu

(Maki 4.30-32 ; Lwiki 13.18-19)

³¹ Jezu le dó lõ ɔǔvǔ na é bo ɔ̂ : « Axósúɔ̂ɔ̂
séxwé tɔn ɔ ci atínkún kpevi ɔǔé dawê ɔé só yí dó ɔ̂
gle útɔn m̂ε ɔ xa. ³² Atínkún kpevi bí ɔ wê e nyí ɔ̂
atínkún lé bí m̂ε. Amǔ, ɔǔé e wú bo hwεn ɔ, e wá
huzú atín ɔaxó ɔ bí ɔ̂ atín ɔǔé ɔ̂ ajikpa ɔ m̂ε lé m̂ε.
Bo xê lé nó ɔ̂ adǔ dó alaa útɔn lé m̂ε. »

Jezu dó lõ dó wǔfónnǔ wu

(Lwiki 13.20-21)

³³ Jezu le dó lõ ɔǔvǔ na é bo ɔ̂ : « Axósúɔ̂ɔ̂
Mǔwu tɔn ɔ ci wǔfónnǔ ɔǔé nawê ɔé só nyâ
yovǔlinfin gannu at̂n^N ná ɔ xa. Bo linfin ɔǔé e ẑn ɔ
bí fón. »

---

^N**13.33** Towungoɔ̂ kóo só yí kóo at̂ɔn mǔ wê e
nyí ɔ̂ mǔ de fi.

Nũ dǣé zón bɔ Jezu nó dó lõ ɔ

(Maki 4.33-34)

³⁴ Lõ wê Jezu dó bó só dǣ xó né lé bǐ nyî ná ahwan
ɔ. Má dǣ xó dé ná me lé lõ mē vo ge. ³⁵ Nũ nyi mǎ, ná
xó dǣé Mǎwu dǣ gbɔn gbeyidǣtɔ útɔn ji ɔ ná jɔ. Đó, e
dǣ :

«Ná dó lõ bó só dǣ xó nyî.

Nájlǎ nũbũdo dǣé ko tiin zón gbɛ ɔ sín bibemê lé. »

Jezu tún lõ dǣé e dó dó gbě nyananyána wu ɔ mē

³⁶ Đéé Jezu nyi ahwan ɔ bo yî xwégbe ɔ, ahwanvũ
útɔn lé sêkpɔ ε bó dǣ n'ε dɔ : « Tún lõ dǣé a dó dó
gbě nyananyána dǣé è dó dó gle mē ɔ wu na mǐ. »

³⁷ Jezu yǐ gbe na é bo dǣ : « Me dǣé dó ajinukún
ɔagbéɛ ɔ ɔ, nye Gbetóvi ɔ wê. ³⁸ Gle ɔ wê nyí ayǐhón
ɔ. Ajinukún ɔagbéɛ ɔ wê nyí me dǣé dɔ Axósúđúđú
séxwé tɔn ɔ glɔ lé. Gbě nyananyána lé wê nyí me dǣé
dǣ Awǒvi sín acê glɔ lé. ³⁹ Kêntɔ dǣé dó gbě
nyananyána ɔ sín kún ɔ wê nyí Awǒvi.
Ajinukún-yîyá ɔ wê nyí gbe ɔ sín vivɔnúu.

Ajinukún-yató lé wê nyí wensagun Măwu tɔn lé. ⁴⁰ Ðí dǎé è nɔ hɔn gbě nyananyána lé bo nó bé nyí myɔ mē dɔ ɔ, mǎ wê e ná nyí dɔ hwenu dǎé gbɛ ɔ na vɔ dɔ ɔ. ⁴¹ Ðó, nyɛ Gbetóvi ɔ ná sé wensagun ce lé dɔ, bo é ná bé mɛ dǎé nyí afɔklennǔ lé bǐ, kpó hwɛhutó lé bǐ kpó tɔn zɔn axósúqúô ce mē. ⁴² Bɔ wensagun Măwu tɔn lé na bé é nyi myɔ dɔxó ɔ mē. Flén wê é ná ví avǐ, bo na dǔ adǔklwin tē. ⁴³ Amǎ, nujlɔjlowató lé ná klín dǐ hweyivɔ xa dɔ axósúqúô Tó étɔn tɔn mē. Ná mɛdɛ dɔ tó bo nɔ sê nǔ ɔ, né bó sê. »

Jezu dɔ lõ dɔ dɔkun kpó jǎkún axívénǔ kpó wu

⁴⁴ Jezu lɛ dǔ : « Axósúqúô séxwé tɔn ɔ ci dɔkun dǎé è só hwla dɔ gle dɛ mē ɔ xa. Dawê dɛ wá yí mô, bó lɛ só hwla. E víví n'ɛ, bɔ e yí sâ nǔ útɔn lé bǐ, bó só xô gle ɔ na. ⁴⁵ Axósúqúô séxwé tɔn lɛ ci ajɔwató dǎé dɔ jǎkún axívénǔ gbɛ mē ɔ xa. ⁴⁶ Ðǎé dawê ɔ wa yí mô jǎkún dǎé vé axí tawun ɔ, e yí sâ nǔ útɔn lé bǐ, bó só xô jǎkún ɔ ná. »

Jezu dɔ lõ dɔ dɔ wu

⁴⁷ Jezu le ḍô : « Axósúq̣ûq̣û séxwé ṭon ɔ lé ci ḍo ḍěé ḍonyitó lé nó nyî dó axûmε, bo nɔ wle hwevi alɔkpa alɔkpa lé b̄i ɔ xa. ⁴⁸ Ná ḍo ɔ ḡɔ ɔ, ḍonyitó lé nɔ ḍon ε wă agě ji. Bɔ é nó flén ε k̄n, bó nó can hwevi ḍagbéε lé dó x̄asun m̄ê. Bɔ ḍěé é má ḍó d̄in ge lé ɔ, é nó bé nyî gbě. ⁴⁹ M̄ɔ wê e ná nyí ḍó hwenu ḍěé gbε ɔ ná vo dó ɔ. Wensagun lé ná wă, bo na ḍê n̄baɔabáɔawató lé dó vo na nujlɔjlowató lé. ⁵⁰ É ná só n̄baɔabáɔawató lé nyî myɔ ḍaxó ɔ m̄ê. Flén wê é ná ví av̄i, bo na ḍû aɔŭklwin t̄ê. »

Jezu ḍô xó dó ḍokun ȳɔɔ kpó xóxó kpó wu

⁵¹ Jezu wá k̄anbyɔ ahwanv̄ũ úton lé ḍo : « Mi m̄ô n̄ũ je n̄ũ né lé b̄i m̄ê a ? » Bɔ é ȳi gbe n'ε bo ḍô : « Εεn, m̄i m̄ô n̄ũ je é m̄ê. » ⁵² Bɔ Jezu ḍô na é ḍo : « E ḍô m̄ɔ ɔ, ná sénkplónmetó ḍé huzú Axósúq̣ûq̣û séxwé ṭon ɔ sín ahwanv̄ũ ɔ, e nó cí xwétó ḍěé nɔ ḍê n̄ũ ȳɔɔ kpó xóxó kpó t̄on ḍo ḍokun úton lé m̄ê ɔ xa. »

Nazaletinu lé gbě Jezu sín kplɔn

(Maki 6.1-6 ; Lwiki 4.16-24)

⁵³ Đěé Jezu dó lǎ né lé vɔ ɔ, e tón zón flén. ⁵⁴ E wá yî tô úton mê, bo nɔ ɔ nǔ kplɔn tô ɔ mê nu lé ɔ tókplegbasa étɔn ɔ. Nǔkplɔnme úton lé nó kpaca me lé tawun, bɔ é nɔ ɔ : « Fí te e hen nǔnywe kpó acê ɔ kpó zón bo ɔ nǔji-awǔ né lé bló ɔ ? ⁵⁵ Atínkpató vi ɔ né a e ? Mali wê nyí nɔ ɔ a e ? Jaki, Jozefu, Simô kpó Judi kpó sín nɔvǐ né a e ? ⁵⁶ Nɔvi ɔ nyɔnû lé bǐ ɔ die ɔ mǐ mê a e ? Bɔ fí te e hen nǔ né lé zón ? » ⁵⁷ Bɔ nǔ né huzú afɔklennǔ na é. Jezu ka ɔ na é ɔ : « Gbeyidǔtǔ Mǎwu tɔn ɔ, me bǐ wê nó si i. Tô úton me nu lé kpó xwé úton gbe nu lé kpó ján wê má nó si i ge.* » ⁵⁸ Bɔ e má bló nǔji-awǔ káká ɔ ɔ flén ge. Đó, é má ɔ nǔ n'ε ge.

14

È hu Jǎan Yehwesinlenametó ɔ

(Maki 6.14-29 ; Lwiki 9.7-9 ; 3.19-20)

¹ Đo hwenénu ɔ, Elodu Tôkpongǎn Galile tɔn ɔ sê nǔ

---

*13.57 Jǎan 4.44

děé Jezu dọ wâ lé. ² Bọ e dọ ná mesentó útɔn lé dọ : « Jăan Yehwesinlenametó ɔ ján wê e ná nyí ! Ú wê fón zón kú ! Né ɔ wê zón bọ e dọ acê, bo dọ nŭji-awŭ lé bló ɔ. » ³ Đó, Elodu ko ná gbe bọ è wle e, bo blă ε, bo só ε dó gan dọ nɔvi ɔ Filipu sín asî Elodyadi dĕé e yĭ ɔ wutu. ⁴ Đó, Jăan dọ n'ε dọ : « A má dọ acê bo na yĭ anɔwevĭ sín asî γε.* » ⁵ Elodu jódọ ná hu Jăan ; amă, e dọ bŭ dĭ si tɔgun ɔ ɔ. Đó, me lé nyɔ ε dọ Jăan ɔ, gbeyidĭtót Măwu tɔn wê e nyí. ⁶ Hwenu dĕé Elodu dọ jigbezaxwê útɔn dŭ do ɔ, Elodyadi sín vĭ nyɔnŭ wá dŭ we dọ jɔnô lé nukɔn, bọ e nyó ikpɔn ná Elodu káká. ⁷ Bọ Elodu xwle nŭ, bo dọ ná vĭ dĕé dŭ we ɔ dọ, nŭ dĕbŭ dĕé e na byɔ ɔ, mí ná na ε. ⁸ Vĭ ɔ sín nɔ ka kplɔn nŭ vĭ ɔ, bọ vĭ ɔ wá dọ : « Gbo Jăan Yehwesinlenametó ɔ sín táa dó gannugbaje mē wă fi na un. » ⁹ Đĕé axósú ɔ sê mă ɔ, awŭ kú i bĭ. Amă, dĕé e ko xwle nŭ dọ me dĕé e ylă wá nŭdŭtênme lé nukɔn ɔ, e gbọ bo na gbe dọ è ne gbo Jăan sín táa ná

---

*14.4 Lwiki 3.19-20

vĩ ɔ, ¹⁰ bo sé me dó ɔ è né yî gbo Jăan sín táa ɔ gankpámê wă. ¹¹ Bɔ è yî gbo Jăan sín táa dó gannugbaje mē wá ná vĩ ɔ, bɔ e zě yî jǒ ná nɔ útɔn. ¹² Né ɔ godó ɔ, Jăan sín ahwanvũ lé wă só cyɔ ɔ, bo yî ɔ. Bɔ é yî ɔ nũ ɔ ná Jezu.

**Jezu ná nũɔũɔ gbetó ɔgbɔ ɔkpo afɔ atɔn
(5.000)**

(Maki 6.30-44 ; Lwiki 9.10-17 ; Jăan 6.1-14)

¹³ ɔ Jezu sê Jăan Yehwesinlenametó ɔ sín kú lě ɔ, e tónnó flén bó byɔ tǔjihũn mē, bo yî cí zɔ ɔ gblǒlomē. Me lé nyó fi ɔ e ɔ yî ɔ nyî, bo nyi ahwan zón tô lé mē tô lé mē, bó só afɔ, bó xodo e. ¹⁴ ɔ Jezu je tē zón tǔjihũn ɔ mē ɔ, e mō ahwan ɔaxó ɔ. Nũ étɔn blă awũ n'ε, bɔ e gbo azon ná azinzɔnnɔ étɔn lé. ¹⁵ ɔ gbadanu wá sũ ɔ, ahwanvũ lé sêkpɔ Jezu bó ɔ n'ε ɔ : « Gblǒlomē wê mi tē ɔ fi, bɔ ganme ko yi tawun. Nyî ahwan ɔ, ná é na yî gletôxo lé mē, bo na yî dĩn nũ ɔ xô ɔ. » ¹⁶ Amǒ, Jezu ɔ na é ɔ : « Má ɔ dandanme bɔ é ná yî

gletôxo lé mē γε, mi lwsú mi ná nŭđŭđŭ é. »¹⁷ Bɔ ahwanvŭ lé n'ε ɔɔ : « Wǎxúxú atɔɔn kpó hwevi awe kpó ján wê ɔɔ fi na mǎ. »¹⁸ Jezu ɔɔ na é ɔɔ : « Mi sɔ wǎ na un ! »¹⁹ Bɔ e ɔɔ ná ahwan ɔ ɔɔ é né flên ayǐ ɔɔ gbě lé ji. Jezu yǐ wǎxúxú atɔɔn lé kpó hwevi awe lé kpó, bo kpɔn jǐ, bo dɔ kpé ná Mǎwu. Né ɔ godó ɔ, e má wǎxúxú lé mē bó sɔ ná ahwanvŭ lé, bɔ é má ná ahwan ɔ.²⁰ Mε bǐ đŭ nŭ bo xô. E kple kankpô lé, bɔ xâsun weawe gɔ.²¹ Mε đěé đŭ nŭ lé yǐ gbetɔ đęba ɔɔkpo afô atɔɔn (5.000) mǎ. È ma ka xâ nyɔnŭ lé kpó yɔkpɔvú lé kpó d'e mε γε.

Jezu ɔɔ zɔnlin gbɔn axú ji

(Maki 6.45-52 ; Jǎan 6.16-21)

²² Né ɔ godó haɔkpo ɔ, Jezu xozɔn do ahwanvŭ úɔn lé ɔɔ é né byɔ tǎjihŭn mē, bo je nukɔn bo yǐ agě đě ɔ ji đǎn, ná mí ná nyǐ ahwan ɔ.²³ Đěé Jezu nyǐ é vɔ ɔ, e xé sɔ đé ji ɔɔ zɔ, bo na xô đę. Zǎn kú, bɔ e ɔɔ flén ú ɔɔkpɔnɔ gee.²⁴ Tǎjihŭn ɔ ko ɔɔ axú céncéen, bɔ axú nɔ xô wǎ gba d'e wu. Đó, e ɔɔ jehɔn kpé ɔ.

²⁵ Ayĩhɔntenúu ɔ, Jezu d̄ô zɔnlin d̄i d̄o ax̄u ji ɔ, bo ja ahwanvũ lé de. ²⁶ Bɔ d̄ěé ahwanvũ útɔn lé m̄ô bɔ e d̄ô zɔnlin d̄i d̄o ax̄u ji ɔ, ayi étɔn bĩ gbado bɔ é d̄ô : « Nũ die mĩ d̄o kpe ɔ ! » É d̄i bũ bo do axwá. ²⁷ Bɔ haɔokpo ɔ, Jezu d̄ô na é d̄o : « Mi gbõ ado, nye wê, mi ma d̄i bũ o. » ²⁸ Piyεε ka d̄ô n'ε d̄o : « Aklunô, ná hi wê nũgbo ɔ, bo d̄ê gbe na un, ná ma d̄i zɔnlin gbɔn s̄in ɔ ji bo wă diwe. » ²⁹ Bɔ Jezu d̄ô né wă, bɔ Piyεε je t̄ê zón t̄jijhũn ɔ m̄ê, bo je zɔnlin d̄i gbɔn s̄in ɔ ji ji, bo d̄ido Jezu de. ³⁰ Amă, d̄ěé e m̄ô d̄o jehón ɔ syén ɔ, ado hu i. E je do yĩ ji, bo bé axwá bo d̄ô : « Aklunô, hwlěn un ! » ³¹ Bɔ haɔokpo ɔ, Jezu ná alɔ ε, bo hɛn ε. Jezu d̄ô n'ε d̄o : « Nũd̄id̄i hwe do we. Nũtε wutu a x̄o nũ kpɔn ? » ³² Né ɔ godo ɔ, éme awe lé byɔ t̄jijhũn ɔ m̄ê, bɔ jehón ɔ nɔ t̄ê. ³³ Bɔ me d̄ěé d̄o t̄jijhũn ɔ m̄ê lé wa jê klô d̄o nukɔn ná Jezu, bo d̄ô : « Măwu Vi ɔ wê a nyí nũgbo. »

Jezu gbɔ azɔn ná me lé d̄o Jenezaleti t̄ô ɔ me

(Maki 6.53-56)

³⁴ Jezu kpó ahwanvǔ útɔn lé kpó dó asá axû ɔ, bo yǐ glǐ hǔn ɔ do Jenezaleti sín ayǐgba ɔ ji. ³⁵ Me dǎé ɔ flén lé mǎ ɔ Jezu wê wǎ. Bɔ é sé wen dó me dǎé ɔ tǔxo ɔ mǎ lé bǐ, bɔ é kpláan azinzɔnnɔ étɔn lé bǐ wǎ n'ɛ. ³⁶ Bɔ é ɔ ná Jezu ɔ né kenklen ná azinzɔnnɔ lé ná gbé ɔ alɔ awu útɔn tónú kpowun. Bɔ me dǎé nó ɔ alɔ ɛ wu lé bǐ sín azɔn nɔ gbɔ.

15

**Jezu kê nuu dó hwendome nǔwiwa Jwifu lé tɔn
wu**

(Maki 7.1-13)

¹ Né ɔ godó ɔ, Falizyen dǎlé kpó sɛnkplónmetó dǎlé kpó tónnó Jeluzalému bó wǎ Jezu de. É kǎnbyɔ ɛ ɔ :
² « Nǔte wê zón bɔ ahwanvǔ tǔwe lé ɔ hwendome sɛn dǎé tógbó mǐtɔn lé dó ɔ gba ɔ ? » Đó, é má nó klo alɔ ɔ dǎ dǎé Jwifu lé sín sɛn ɔ ɔ co bo nɔ ɔ nǔ ge.
³ Jezu yǐ gbe na é bo ɔ : « Nǔte wê zón bɔ milé ɔ, mi nɔ gba Mǎwusén bo ka nɔ xodo hwendome sɛn mitɔn

lé ? ⁴ Đó, Măwu ḍô : "Wlě yěyî ná atowe kpó anowe kpó." Bɔ e le ḍô : "Ná medé ḍô nũ nyananyána do tó ɔ alǒ nɔ ɔ wu ɔ, è nɛ hu mɛ ɔ." ⁵ Milé ɔ, mi ka nɔ ḍô ná mɛ lé ḍɔ : "Ná medé ḍô ná tó útɔn alǒ nɔ útɔn bo ḍô : 'Nũ ḍěé un ḍó ná s̄ó ḡó alɔ nyi na we ɔ, nũ ḍěé un j̄ódó na na Măwu ɔ wê' ɔ, ⁶ má s̄ó ḍô dandanmɛ bɔ mɛ ɔ ná wâ nũḍé bo wlě yěyî na tó útɔn alǒ nɔ útɔn gɛ." M̄ wê mi nó s̄ó Măwuxó ɔ d̄ó akpá d̄okpo, bo nɔ hen hwendome s̄én mitɔn lé wu d̄ó ɔ né.

⁷ Yemenuwató wê mi nyí ! Xó ḍěé gbeyid̄ô tó Măwu tɔn Ezayi ḍô dó mi wu ɔ d̄î mi wu nũgbo. Ezayi ḍô :

⁸ "Tôgun xé ɔ nó s̄én un dó nũ wu,

Am̄, ayixa útɔn má d̄o kpó xé un gɛ.

⁹ E ḍô mí d̄o s̄én un ɔ, am̄, s̄însɛn v̄v̄ wê é d̄o bló ɔ

Đó, gbɛtó s̄én kɛdɛ wê nyí nũ ḍěé é nó kplɔn mɛ lé ɔ."

»

Nũ mímé kpó nũ kúđükúđũ kpó

(Maki 7.14-23)

¹⁰ Né ɔ godó ɔ, Jezu yl̄ ahwan ɔ bo ḍô na é d̄ɔ : «

Mi ɔ́o tó un, bo na m̃ ñ je xó xé ɔ m̃e ganji. ¹¹ Ñ d̃eé byɔ gbetó sín nuu m̃e ɔ má nɔ hen ε kúɔ̃ d̃o M̃awu nukɔn γε. Am̃, ñ d̃eé tón zón gbetó sín nuu m̃e ɔ w̃e nɔ hen ε kúɔ̃ d̃o M̃awu nukɔn. »

¹² Ahwanṽ lé s̃ekpɔ ε bo d̃o n'ε ɔ : « A ka nyɔ ε ɔ Falizyɛn lé sín ayixa ỹ akp̃a ɔ́o xó né lé wutu a ? »

¹³ Jezu ka ỹ gbe na é bo d̃o : « Atín d̃eb̃ d̃eé atɔe d̃eé ɔ́o séxwé ɔ má dó γε ɔ, è na hɔn ε. ¹⁴ Mi jo é dó, nukúntɔnñ lé w̃e ɔ́o nukúntɔnñ lé kpláan ɔ. Ná nukúntɔnñ dé ɔ́o nukúntɔnñ d̃eṽ kpláan ɔ, do m̃e w̃e éme awe lé b̃i na ỹi je.* » ¹⁵ Piyεε ỹ xó bo d̃o ná Jezu ɔ́o : « Tún l̃ó né ɔ m̃e na m̃i. » ¹⁶ Bɔ Jezu ỹ gbe n'ε bo d̃o : « Mi l̃sú mi kp̃o ɔ́o manywe m̃e w̃e a ? ¹⁷ Ñ d̃eb̃ d̃eé byɔ nuu m̃e ɔ, x̃ome w̃e e nó ỹi, bɔ è nɔ wá ỹi af̃ji. Al̃o mi má nyɔ ε γε a ? ¹⁸ Am̃, ñ d̃eé nɔ tón zón gbetó sín nuu m̃e ɔ, ayixa útɔn m̃e w̃e e nó zón, bɔ ñ né ɔ w̃e nɔ hen me kúɔ̃ d̃o M̃awu nukɔn.*

---

*15.14 Lwiki 6.39

*15.18 Matie 12.34

» ¹⁹ Đó, gbetó sín ayixa mê wê lînlîn nyananyána dĕé nɔ zón mehuhu, agalile, gbe hannyahannya zínzán, ajo, ajandĕdómenu, mezunzun lé nɔ zón. ²⁰ Hŭn, nŭ dĕé nɔ hen me kúđŭ lé nɛ. Amŭ, a ná đŭ nŭ alɔ maklɔ-maklɔ má nɔ hen me kúđŭ đɔ Măwu nukɔn gɛ.

Nawê jŏnô đé đŭ nŭ ná Jezu

(Maki 7.24-30)

²¹ Né ɔ godó ɔ, Jezu tónnó fi dĕé e tê ɔ, bo đido Tíi kpó Sidɔn kpó sín xá mê. ²² Nawê Kanânu đé ka đɔ xá né ɔ mê, bo wă ɛ de kpó axwá kpó bo đŭ : « Aklunô, Davidi vi, kú nŭblăwŭ na un ! Ye nyananyána đé đô tagba dó ná vŭ ce nyɔnŭ ɔ tawun. » ²³ Amŭ, Jezu má ke nuu d'e mê n'ɛ lɔsú gɛ. Bɔ ahwanvŭ útɔn lé yŭ i de, bo đŭ n'ɛ đɔ : « Nyâ nawê ɔ ; đó, e đô godó na mŭ, bo đɔ axwá dó đó tó mê na mŭ ɔ. » ²⁴ Jezu yŭ gbe na é bo đŭ : « Izlayélivŭ dĕé ci lengbŏvŭ đĕé bú lé xa lé keđɛ wutu wê Măwu sé un dó. » ²⁵ Amŭ, nawê ɔ wă je klô đɔ nukɔn n'ɛ bo đŭ : «

Aklunô , hwlěň un ! »²⁶ Jezu yĩ gbe n'ε bo ḍô : « Má nyó bɔ è na só yɔkpɔvú lé sín nũḍûḍû nyĩ ayĩ ná xwékânlinvĩ lé ge. »²⁷ Nawê ɔ ka yĩ gbe ná Jezu bo ḍô : « Nũgbo wê a ḍɔ, Aklunô. E ḍô mǎ co ɔ, xwékânlinvĩ lé nó cán ayĩvú ḍěé nó hlěň je ayĩ lé ḍû hwenu ḍěé xwétó étɔn lé nɔ ḍo nũ ḍû do ɔ. »²⁸ Đěé nawê ɔ ḍô mǎ ɔ, Jezu yĩ gbe n'ε bo ḍô : « Nũḍîḍî tɔwe dó agba, nawê ! Đěé a jóḍó ḍó ɔ, né bo nyĩ mǎ na we. » Bɔ, haɔokpo ɔ, vĩ útɔn sín azɔn gbɔ.

Jezu gbɔ azɔn ná mε ṣusu

(Maki 7.31)

²⁹ Jezu tónnó flén bo yĩ Galile sín axû ɔ tó. E xé só ji, bo flén ayĩ. ³⁰ Gbetó maxa-maxa ḍé wǎ ε de. É kpláan af̣tónô lé, nukúntɔnnô lé, numakenɔ lé, sékúnô lé kpó azinzɔnnɔ ṣusu ḍěvǒ lé kpó wá nukɔn n'ε, bɔ e gbɔ azɔn na é. ³¹ Đěé mε lé ṃô bɔ numakenɔ lé ḍô xó, sékúnô lé ḍo zɔnlin ḍi ɔ, af̣tónô lé sín asá jlǎ, bɔ nukúntɔnnô lé ḍo nũ ṃô ɔ, e kpaca é, bɔ é kpa gigóo ná Mǎwu Izlayéli tɔn.

Jezu ná nŭđŭđŭ gbetó dĕgba đokpo (4.000)

(Maki 8.1-10)

³² Jezu ylŭ ahwanvŭ útɔn lé bo đô na é đɔ : « Ahwan ɔ sín nŭ blă awŭ na un. Đó, zón azăn atɔn đie wê é đɔ kpó xé un. Nŭđé má ka đɔ é sí bɔ é ná đŭ ge. Un má jóđó ná nyî é mŭ ge. Đó, găn ná tá wá yî dĕn é đɔ ali ji. » ³³ Ahwanvŭ útɔn lé kânbyɔ ε đɔ : « Fí te mŭ na mŭ nŭđŭđŭ tê káká bɔ me kpannákpanná xé lé na đŭ bo gó xô đɔ gblŭlomê fi ? » ³⁴ Jezu kânbyɔ é đɔ : « Wŭxúxú nabi wê đɔ mi sí ? » Bɔ é đô n'ε đɔ : « Wŭxúxú canwe wê đɔ fi, kpó hwevi wliwli kpéđe kpó. » ³⁵ Bɔ Jezu đô ná me lé đɔ é né flĕn ayĭ đó kɔɔ mĕ. ³⁶ E só wŭxúxú canwe lé kpó hwevi lé kpó, bo dó kpé ná Măwu. Né ɔ godó ɔ, e má dó así ná ahwanvŭ útɔn lé ; bɔ ahwanvŭ lé má ná ahwan ɔ. ³⁷ Me bĭ đŭ nŭ bo gó xô. Đŭkpo lé gó xâsun canwe, bɔ é bé yĭ. ³⁸ Me đĕé đŭ nŭ lé ka nyĭ gbetó dĕgba đokpo. È ma ka xâ nyɔnŭ lé kpó yɔkpɔvú lé kpó d'e mĕ ge. ³⁹ Bɔ đĕé Jezu nyĭ me lé godó ɔ, e byɔ tĭjihŭn mĕ, bo đido

Magadân sín xá ɔ mê.

16

**Falizyeyen lé kpó Saduseyeyen lé kpó ḍô Jezu né bló
nũji-awũ ḍé ná mí**

(Maki 8.11-13 ; Lwiki 11.16,29 ; 12.54-56)

¹ Falizyeyen lé kpó Saduseyeyen lé kpó wă Jezu de gbe ḍokpo. É jódó ná ḍo mɔ ná Jezu, bo ḍô né bló nũji-awũ ḍěé zón Măwu de ɔ ḍokpo ná mí.* ² Jezu ka yĩ gbe na é bo ḍô : [« Ná gbadanu sũ, bɔ hwe ḍo syó ɔ, bɔ gbeme ci hεε ɔ, mi nɔ ḍô : "Gbeme sów tɔn ná nyó." ³ Alǒ, ná gbeme ci hεε, bo dó zinflu d'e m̄ ḍo zănfɔnnúu t̄eyen ɔ, mi nɔ ḍô : "Jikún ná ja egbe." Ná mi kpɔn jĩ ɔ, mi nó nyó nũ ḍěé ná jɔ lé nyî. Bɔ nũte wê zón mi má ka kpewu bo nyó nũ ḍěé ḍo jɔ hwe xé ɔ nu lé nyi ge ?] ^N ⁴ Gbetó baɗabaɗa gbeji má nɔ ná

---

* **16.1** Matíe 12.38 ; Lwiki 11.16

^N**16.3** Xixame xé lé má ḍo Măwuxówémáa nukɔntɔn ḍěé è wláan kpó alɔ kpó lé sũsu me ge.

Măwutó egbe tɔn xé lé ɔo nŭji-awŭ byɔ ɔ. Amă, é má ɔo nŭji-awŭ ɔé ná mŭ ze Jonasi tɔn wu ge. » Ɖěé Jezu ɔŭ mŭ ɔ, e jo é do nyî flén, bo yî.*

Wăfónnŭ Falizyen lé kpó Saduseyen lé kpó tɔn

(Maki 8.14-21)

⁵ Ahwanvŭ lé dó asá tŭ ɔ, bo yî je agě ɔŭ ji. É má ka flíin bo só wăxúxú ge. ⁶ Jezu ɔŭ na é bo ɔŭ : « Mi ɔo miɔé, ná ayi n'ε kpe mi do wăfónnŭ Falizyen lé kpó Saduseyen lé kpó tɔn wu.* » ⁷ Bɔ ahwanvŭ lé je iɔo ɔo éɔélé mε ji ɔo : « Wăxúxú ɔŭé mŭ má hen ge ɔ wê zón bɔ e ɔŭ mă ɔŭ ɔ. » ⁸ Jezu ka nyó nŭ ɔŭé é ɔo lín ɔ nyî, bo ɔŭ na é ɔo : « Nŭte wutu mi ɔo ɔŭ ɔo miɔélé mŭ ɔo wăxúxú ɔŭé mí má hen ge ɔ wê zón ? Nŭɔŭi hwe do mi mε ! ⁹ Ayi mitɔn má ko wle xó ɔ ge wê a ? Mi má só flíin wăxúxú atóɔn ɔŭé gbetó ɔŭgba ɔokpo afŭ atóɔn (5.000) ɔŭ lé, kpó ɔŭkpo

---

*16.4 Matíe 12.39 ; Lwiki 11.29

*16.6 Lwiki 12.1

xâsun nabi dǎé mi be yî lé kpó ge wê a ?* ¹⁰ Mi má só flíin wǎxúxú canwe dǎé gbetó dǎgba ðokpo (4.000) ðû lé, kpó ðûkpo xâsun nabi dǎé mi be yî lé kpó ge wê a ?* ¹¹ Hǔn dǎé un ðô ná mi ðo mi ne co midé, bo ayi né kpe mi dó Falizyen lé kpó Saduseyem lé kpó sín wǎfónnǔ wu o, mi má ko mô nǔ je e mē ge ? Un ma ðo wǎxúxú xó ðô ge. » ¹² Bo ahwanvǔ lé mô nǔ je e mē ge ðo Jezu má ðo wǎfónnǔ dǎé è nó só ðâ wǎxúxú ná o xó ðô ge. Amǎ, nǔkplonme Falizyem lé kpó Saduseyem lé kpó ton xó wê e ðo ðô o.

Piyee ðô Jezu wê nyí Mɛsya o

(Maki 8.27-30 ; Lwiki 9.18-21)

¹³ Dǎé Jezu wǎ Sezalê Filipu ton o sín xá o mē o, e kânbyo ahwanvǔ úton lé ðo : « Menu wê nye Gbetóvi o nyí bo me lé no ðô ? » ¹⁴ É yǐ gbe n'e bo ðô : « Me dǎlé no ðô hi wê nyi Jáan Yehwesinlenametó o. Me

---

* **16.9** Matíe 14.17-21

* **16.10** Matíe 15.34-38

děvň lé nŃ dŃ hi wê nyí Eli. Me děvň lé nŃ lé dŃ hi wê nyí Jelemi, alŃ gbeyidŃtŃ Măwu tŃn lé dĚ.* »¹⁵ Jezu ka kănbɔ é dŃ : « BŃ milé lo, menu wê un nyí bŃ mi nŃ dŃ ? »¹⁶ SimŃ Piyee yí xó bo dŃ : « Hi wê nyí Mɛsya, Măwu gbete e ɔ sín vĚ.* »¹⁷ BŃ Jezu dŃ n'e dŃ : « Nŭ nyŃ na we SimŃ, Jonasi vi. Đó, gbete sín nŭnywe ma dŃ xó né ɔ ge. AmĚ, AtŃe dĚé dŃ séxwé ɔ wê dĚxle we. »¹⁸ Nyee lŃsú, má dŃ na we, Piyee wê a nŃ nyí, bŃ twinmê útŃn wê nyí zănnúu. Zănnúu né ɔ ji wê un ná dó agun ce do dŃ, bŃ kú sín hlŃnhlŃn má ná kpé nŭdĚ wú bo wă n'e ge. »¹⁹ Ná só hŃngan AxŃsúđŭđŭ séxwé tŃn lé dó alŃ tŃwe mê. BŃ ná a gbe nŭ dĚ dŃ ayġba ɔ ji fi ɔ, è na gbe nŭ ɔ dŃ séxwé. BŃ ná a yġ gbe ná nŭ dĚ dŃ ayġba ji fi ɔ, e na yġ gbe ná nŭ ɔ dŃ séxwé.* »²⁰ BŃ Jezu dó sén na é venavena, bo dŃ é né má dŃ ná medĚ dŃ mí wê nyí Mɛsya ɔ o.

---

* **16.14** Matíe 14.1-2 ; Maki 6.14-15 ; Lwiki 9.7-8

* **16.16** Jăan 6.68-69

* **16.19** Matíe 18.18 ; Jăan 20.23

Jezu ḍô mí ná kú, bo na le fón

(Maki 8.31-34 ; Lwiki 9.22-27)

²¹ Bě zón hwenénu ɔ, Jezu je idɔ ná ahwanvũ útɔn lé ji ḍɔ mí ḍɔ ná yî Jeluzalému, bo na sê awüvé tawun ḍɔ tòmexó lé, avšannu-xwlemăwutógăn lé kpó sénkplónmetó lé kpó lo mê. E ḍô é ná hu mí, bo azăn útɔn atɔngɔ ɔ gbe ɔ, mí ná fón zón kú. ²² Bɔ Piyεε kpláan ε je zo, bo gbě nü n'ε dó xó né ɔ ḍěé e ḍô ɔ wu bo ḍô : « Aklunô, Măwu má ná loɔn ge ! Éő, má ná jo dó ji we gbede ge ! » ²³ Amă, Jezu lile, lobo ḍô ná Piyεε ḍɔ : « Awövi, bū dó un, aliglɔnnametó ! Ayi tɔwe má nó m̄ jođo Măwu tɔn ge. Gbetó sín ayi wê a ḍó. »

Me ḍěé hen ná xodo Jezu ɔ

(Maki 8.34-38 ; 9.1 ; Lwiki 9.23-27)

²⁴ Bɔ Jezu ḍô ná ahwanvũ útɔn lé ḍɔ : « Ná m̄ḍé jóđó ná xodo un ɔ, né má lîn údé kpɔn o, né zé

aklúzu útɔn, bo xodo un.* ²⁵ Đó, me dǎé jóđó ná hwlǎn gbɛ útɔn ɔ, e ná hen ɛ bǔ. Bɔ me dǎé ka ná hen gbɛ útɔn bǔ đó nye wutu ɔ, e ná le m̃ô yǐ.* ²⁶ Ná međé ná bo đó dɔkun gbɛme fi tɔn lé bǐ, lobo hen gbɛ útɔn lɔsú bǔ ɔ, ale te wê e ka ná nyi n'ɛ ? Nǔte wê gbɛtɔ ná kpewu só x̃ô gbɛ útɔn ná ? ²⁷ Đó, nye Gbɛtɔvi ɔ ná wǎ đo Atɔe sín gigo m̃ê kpó wensagun ce lé kpó. Bɔ hwenénu ɔ, un ná sú nǔ dǎé me đokpo đokpo wǎ ɔ sín axó ɛ.* ²⁸ Ma đô nǔgbo na mi, me dǎlé đo mi me fi, bɔ é má ná kú co bo na m̃ô bɔ nye Gbɛtɔvi ɔ ná wǎ đû axósú ge. »

17

Jezu sín nukúnm̃ê đyɔ

(*Maki 9.2-13 ; Lwiki 9.28-36*)

¹ Azǎn útɔn ayizengɔ ɔ godó ɔ, Jezu kpláan Piyɛɛ,

---

* **16.24** Matíe 10.38 ; Lwiki 14.27

* **16.25** Matíe 10.39 ; Lwiki 17.33 ; Jǎan 12.25

* **16.27** Matíe 25.31 ; Hlɔmanu 2.6

Jaki kpó Jaki sín nɔvĩ Jăan kpó kede yĩ je zɔ, ɔo só ɔaxó ɔé ji. ² Bɔ Jezu sín ninǎmê ɔyo ɔo nukún étɔn mê. Nukúnmê útɔn ɔo klín ɔĩ hweyivó xa ɔ, bɔ awu útɔn huzú wěe pépépé, bo ci wěziza xa. ³ Tlolo kpowun ɔ, é wá m̄ Mɔyizi kpó Eli kpó, bɔ é ɔo xó ɔĩ xé Jezu ɔ. ⁴ Piyee yĩ xó bo ɔĩ ná Jezu ɔo : « Aklun̄ , fi xé ɔ ɔěé mĩ wǎ ɔ nyó tawun me. Ná a jóɔó ɔ, na gbá gox̄ at̄n : tɔwe ɔokpo, Mɔyizi tɔn ɔokpo, Eli tɔn ɔokpo. » ⁵ Piyee kpó ɔo xó ɔ ɔĩ ɔ, bɔ akpókpɔ ɔé ɔo klín ɔ, bo wǎ cɔn é. Bɔ gbe ɔé ɔĩ zón akpókpɔ ɔ m̄ bo ɔĩ : « Me xé ɔ wê nyí vĩ ce venavena ɔěé wu x̄me nɔ hun un dó tawun ɔ, mi sê xó útɔn !* » ⁶ Ɖěé ahwanvũ lé sê gbe ɔěé ɔĩ nũ ɔ, ado hu é tawun, bɔ é sú agbɔnúu do. ⁷ Jezu s̄kpɔ é, bo ɔó alɔ é wu bo ɔĩ : « Mi ci t̄e, ado né má hu mi o ! » ⁸ Ahwanvũ lé zě táa yĩ jĩ, bɔ é má só m̄ medé ze Jezu ɔokponɔ gee wu ge. ⁹ Hwenu ɔěé é ɔo t̄e je zɔn

---

*17.5 2 Piyee 1.17-18 ; Matie 3.17 ; 12.18 ; Maki 1.11 ; Lwiki 3.22

só ɔ ji ɔ, Jezu dó sɛn ná ahwanvũ lé bo ɔ̂ : « Mi má ɔ̂ nũ ɔ̂ éé mi mɔ̂ ɔ ná mɛɔ̂ káká yĩ je hwenu ɔ̂ éé nye Gbetóvi ɔ ná fɔn zɔn kú ɔ o. »

¹⁰ Bɔ ahwanvũ lé kânbyɔ ε ɔ̂ : « Nũte wê zɔn bɔ sɛnkplɔnmetó lé ka nɔ ɔ̂ Eli ɔ̂ ná wă hwε ? » ¹¹ E yĩ gbe na é bo ɔ̂ : « Nũgbo wê, Eli ɔ̂ ná wă, bo na bló nũ bí ɔ̂. ¹² Amă, ma ɔ̂ ná mi : Eli ko wă, bɔ mε lé má nyɔ ε nyĩ gε. É wă nũ ɔ̂ éé jóɔ̂ é lé bí xé ε. Mă wê nye Gbetóvi ɔ lɔsú ɔ̂ ná sê awũvé ɔ̂ alɔ étɔn mê ɔ̂ ɔ nε. * » ¹³ Hwenénu wê ahwanvũ úɔn lé mɔ̂ nũ je ε mê ɔ̂ Jăan Yehwesinlenametó ɔ xó wê e ɔ̂ ɔ̂ ɔ̂.

Jezu gbɔ azɔn ná adĩngbêkútó ɔ̂

(Maki 9.14-29 ; Lwiki 9.37-43)

¹⁴ Ɖéé Jezu kpó ahwanvũ úɔn lé kpó sêkpɔ ahwan ɔ̂ ɔ, nya ɔ̂ wă ε de, bo je klo ɔ̂ nukɔn n'ε. ¹⁵ Nya ɔ̂ ɔ̂ : « Aklunô, ku nũblăwũ ná vĩ ce. E nó kú adĩngbê bo nɔ sê awũvé tawun. Bleble ɔ, e nó je myɔ mê, alô sɛn

---

*17.12 Matíe 11.14

mê. ¹⁶ Un kpláan ε wă ná ahwanvŭ tɔwe lé, bɔ é má kpewu bo gbɔ azɔn n'ε γε. » ¹⁷ Jezu yĭ xó bo dĵ ná ahwanvŭ útɔn lé dĵ : « Nŭmađĭtó kpó gbɛtó bađabađa kpó xé lé wê ! Káká yĭ je hwetenu un ná nô mi de ? Káká yĭ je hwetenu mi na nô kô ji na un dó ? Mi kpláan vĭ ɔ wă na un. » ¹⁸ Bɔ Jezu wâ adăn dó ye nyananyána ɔ, bɔ e tón zón vĭ ɔ mê, bɔ azɔn útɔn gbɔ ganxixo né ɔ mê. ¹⁹ Né ɔ godó ɔ, ahwanvŭ útɔn lé keđe sêkpɔ ε bo kânbyɔ ε dĵ : « Bɔ nŭte wê zón bɔ mĭlé ɔ, mĭ má kpewu bo nya ye nyananyána né ɔ ge ? » ²⁰ Jezu ka yĭ gbe na é bo dĵ : « Nŭđĭđĭ kpevi dĵé mi dɔ ɔ wê zón. Ma dĵ nŭgbo na mi, ná mi gbě dɔ nŭđĭđĭ bɔ e ci atínkún kpevi dĵé xa ɔ, mi na dĵ ná só xé ɔ dĵ : "Sê zón fi bo yĭ je dŏn", bɔ e ná nyí mŏ. Bɔ nŭdĵé má ná glo mi γε.* [²¹ Amŏ, ye nyananyána né lé xa ɔ, dĵexíxó kpó nŭblabla kpó ján wê nɔ nya é.]^N»

---

* **17.20** Matíe 21.21 ; Maki 11.23

^N**17.21** Xixame xé ɔ má dɔ Măwuxówémáa nukɔntɔn dĵé è wláan kpó alɔ kpó lé sŭsu mê γε.

Jezu d̂ gba awego ɔ d̂ mí ná kú, bo na le fón

(Maki 9.30-32 ; Lwiki 9.43-45)

²² Jezu kpó ahwanvũ útɔn lé kpó wă kple ɔo Galile, bo e d̂ na é ɔo : « È na jö nye Gbetóvi ɔ ná me lé.

²³ Bɔ é ná hu un, bo azăn útɔn atôngo ɔ gbe ɔ, Măwu ná fón un zón kú. » Đěé ahwanvũ lé sê xó né ɔ, awũ kú é tawun.

Jezu sú tákwe sînsenxo mē tɔn

²⁴ Đěé Jezu kpó ahwanvũ útɔn lé kpó je Kapenawumu ɔ, me đěé nɔ yĩ tákwe sînsenxo ɔ tɔn lé sêkpo Piyee bo d̂ : « Mesi mitɔn má nó sú tákwe sînsenxo mē tɔn đě ge wê a ? » ²⁵ Piyee yĩ gbe na é bo d̂ : « Eɛn, e nó sú. » Bɔ đěé Piyee byɔ xwégbe ɔ, Jezu je nukɔn bo kânbyɔ e ɔo : « Menu lé wê ɔo ná sú tákwe axósú gbeme fi tɔn lé ? Tôvĩ lé wê a, alö jônô lé ? Simô, nũte a mô dó xó né ɔ wu ? » ²⁶ Piyee yĩ gbe n'e bo d̂ : « Jônô lé wê ɔo ná sú. » Bɔ Jezu d̂ n'e ɔo : « Hũn, tôvĩ lé má t'e mē ge ne a e ? » ²⁷ E ɔo mǎ co, ná mĩ má na wă nyí afôklennu na é wutu o ɔ, yĩ tô ji

bó dọ mɛ ; bɔ hwevi nukɔntɔn dǎé ná só mɛ ɔ ɔ, kɛ nuu útɔn ; a ná m̄ akwá t'e m̄. Sọ, bo yí sù nye kpó hi kpó tɔn. »

18

Menu wê na nyí gǎn dọ mǐ núu ?

(Maki 9.33-37 ; Lwiki 9.46-48)

¹ Hwenénu ɔ, ahwanvǔ lé wǎ sêkpɔ Jezu bo kânbyɔ ε dọ : « Menu wê na nyí gǎn dọ axósúđúô séxwé tɔn ɔ m̄ ? »* ² Bɔ Jezu ylǎ yɔkpɔvú dọkpo, bó só ε dó céncéen m̄ na é, ³ bo dọ : « Má dọ nǔgbo na mi, ná mi má huzú bo ci yɔkpɔvú lé xa ge ɔ, mi má na byɔ axósúđúô séxwé tɔn m̄ ge.* ⁴ Né ɔ wê zón bɔ mɛ dǎé ná só úđé hwe, bo ci yɔkpɔvú xé ɔ xa ɔ, mɛ ɔ wê na nyí gǎn dọ axósúđúô séxwé tɔn ɔ m̄. ⁵ Mɛ dǎbǔ dǎé yǐ yɔkpɔvú xé ɔ xa dǎ dọ nye wutu ɔ, mɛ ɔ yǐ nye lɔsú. »

---

*18.1 Lwiki 22.24

*18.3 Maki 10.15 ; Lwiki 18.18

Medé má dɔn me do hwe m̄e o

(Maki 9.42-48 ; Lwiki 17.1-2)

⁶ Jezu le d̄o : « Me d̄eé ná dɔn v̄i kpevi xé lé d̄eé d̄i n̄ũ na un lé d̄okpo gee d̄o hwe m̄e ɔ, è gbɔ bo s̄in z̄annúu d̄axó d̄o k̄ô ná me ɔ, bo só e nȳi ax̄ûzanme ɔ, e ná nȳó n'ε hu. ⁷ Aheelu ná gbetó lé ! Đó, n̄ũ d̄eé nɔ dɔn me d̄o hwe m̄e lé s̄u d̄o gbε ɔ m̄e. N̄ũgbɔ w̄ê, n̄ũ d̄eé ná dɔn me do hwe m̄e lé má ná han γε. Am̄ǎ, aheelu ná me d̄eé ná dɔn me d̄o hwe m̄e ɔ ! ⁸ Ná alɔ t̄owe, al̄ǎ af̄ô t̄owe w̄ê nɔ dɔn we d̄o hwe m̄e ɔ, s̄én é s̄ê, bo só é nȳi gbε d̄o z̄ɔ. Đó, a d̄ó alɔ d̄okpo, al̄ǎ af̄ô d̄okpo bo ȳi gbε mavɔ-mavɔ ɔ m̄e ɔ, e nȳó hú d̄o alɔ t̄owe awe lé, al̄ǎ af̄ô t̄owe awe lé s̄ɔgbε, bɔ a ȳi zomaci ɔ m̄e.* ⁹ Bɔ ná nukún t̄owe w̄ê nɔ dɔn we d̄o hwe m̄e ɔ, d̄ê e, bo só e nȳi gbε d̄o z̄ɔ. Đó, a d̄ó nukún d̄okpo bo ȳi gbε mavɔ-mavɔ ɔ m̄e ɔ, e nȳó hú d̄o nukún t̄owe awe lé s̄ɔgbε, bɔ a ȳi zomaci ɔ m̄e.* »

---

*18.8 Matíe 5.30

*18.9 Matíe 5.29

Jezu dó lǒ dó lengbǎ dǎé bǔ, bǔ è wa mǎ ɔ wu

(Lwiki 15.1-7)

¹⁰ Jezu ɛ dǎ : « Mi ɔ mi dǎ, bo má gbě wǎn ná vǐ kpevi né lé dǎkpo gee lǎsú o. Dó, ma dǎ ná mi, wensagun étɔn lé nó nǎ Atɛ dǎé dǎ séxwé ɔ nukɔn hwe bǐ nu. [¹¹ Dó, nye Gbetóvi ɔ tɔn me dǎé bǔ lé gbe, bo na hwlǎn é gan.]^{N 12} Nǔte wê mi lǎn dó xó xé ɔ wu ? Ná me dǎé dǎ lengbǎ kǎnwe kóo (100) bǔ dǎkpo wa bǔ dǎ é mǎ ɔ, me ɔ má ná jo kǎnwe fɔtɔn nukún ene (99) dǎlé dó nyǐ sókanme, bo na yǐ dǎn dǎé bǔ ɔ kpɔn ge wê a ? ¹³ Ma dǎ nǔgbo na mi, ná me ɔ wa yǐ mǎ lengbǎ dǎé bǔ ɔ, e nó mǎ awǎjije dǎ lengbǎ né ɔ wu hú lengbǎ kǎnwe fɔtɔn nukún ene (99) dǎé má bǔ ge lé. ¹⁴ Mǎ jǎn wê Tó mitɔn dǎé dǎ séxwé ɔ má jó dǎ dǎ vǐ kpevi né lé dǎ ne bǔ ge ɔ ne. »

Hwesókê sín afôdide

---

^N**18.11** Xixame xé ɔ má dǎ Mǎwuxówémáa nukɔntɔn dǎé è wláan kpó alɔ kpó lé sǐsu mǎ ge.

¹⁵ Jezu le d̄ô : « Ná n̄ov̄í d̄é je ago dó we ɔ, yî m̄ô ε, ná mi me awe lé ne d̄ô. Ná e m̄ô n̄ũ je xó t̄owe m̄ê ɔ, h̄ũn a d̄on ε w̄ă ali d̄agbéε ɔ ji ne.* ¹⁶ Ná e má m̄ô n̄ũ je xó t̄owe m̄ê ge ɔ, le kpláan me d̄okpo al̄o me awe, ná mi yî m̄ô ε ; ná *mi ná gbo hwe lé b̄i d̄o kúnnud̄et̄ó awe al̄o at̄on nuk̄on.* ¹⁷ Am̄ă, ná e gb̄ě tó d̄ó é ɔ, yî d̄ô ná Agun ɔ. B̄o ná e gb̄ě tó d̄ó Agun ɔ l̄osú ɔ, gbo bo só ε m̄ô me d̄éé má n̄o s̄en M̄awu ge, al̄o tákw̄eyit̄ó d̄é kpowun ná. ¹⁸ Ma d̄ô n̄ũgbo na mi, n̄ũ d̄ěb̄ũ d̄éé mi ná ȳi gbe na d̄o aȳigba ɔ ji fi ɔ, è na ȳi gbe na n̄ũ ɔ d̄ô séxwé. B̄o n̄ũ d̄ěb̄ũ d̄éé mi na gb̄ě d̄ô aȳigba ɔ ji fi ɔ, è na gb̄ě n̄ũ ɔ d̄ô séxwé.*

¹⁹ Ma le d̄ô na mi, ná mi me awe n̄o kp̄ó d̄o aȳigba ɔ ji fi bo bȳo n̄ũ d̄ěb̄ũ ɔ, At̄e d̄éé d̄o séxwé ɔ na na mi.

²⁰ D̄ó, fi d̄éé me awe al̄o me at̄on kple t̄e d̄o nyik̄o ce m̄ê ɔ, un d̄o é m̄ê. »

Hwesókê d̄o n̄ov̄í n̄ov̄í m̄ê

***18.15** Lwiki 17.3

***18.18** Matíe 16.19 ; Jáan 20.23

(Lwiki 17.4)

²¹ Né ɔ godó ɔ, Piyee wǎ sêkpo Jezu bo d̥ɔ n'ε d̥ɔ : « Aklun̄, ná n̄vĩ d̥é je ago do un ɔ, gba nabi wê na só k̄ε ? Káká yĩ gba canwe wê a ?* » ²² Jezu yĩ gbe n'ε bo d̥ɔ : « Éǒ ! Un ma d̥ɔ káká yĩ gba canwe na we ge ; am̄, káká yĩ gba k̄and̄é gban (70) k̄and̄é gban (70) donu canwe.

²³ Né ɔ wê zón bo Axósúdq̄dq̄ séxwé t̄ɔn ɔ ci axósú d̄éé jódq̄ d̄ɔ mesentó mít̄ɔn lé né d̄ó gbe na mí ɔ xa.

²⁴ Gbe ɔ d̄ido hwenu ɔ, è kpláan mesentó d̄okpo wǎ n'ε. Me né ɔ d̄ú axó síkákwaḡan d̄axó d̄egba awe af̄ awǒ (10.000)^N dó e. ²⁵ D̄éé mesentó ɔ má kpe axó ɔ sú wu ge ɔ, ḡán ɔ na gbe d̄ɔ è nε s̄a ú kpodo as̄i út̄ɔn, kpó v̄i út̄ɔn lé kpó dó kannum̄gbenúu, bo s̄a n̄ũ d̄éé e d̄o lé b̄i, bo na sú axó mít̄ɔn mí. ²⁶ Bo mesentó ɔ j̄ê kl̄o d̄o nuk̄ɔn na ḡán ɔ, bo d̄ê k̄ɔɔ bo d̄ɔ : "Kenklen bo

---

* **18.21** Lwiki 17.3-4

^N**18.24** Akwá d̄éé az̄wató d̄egba d̄okpo af̄ awǒ m̄ na d̄ú na xwê k̄oo at̄ɔn m̄ ɔ wê.

kú hũn kpéde, na sú we axó dǎé un dũ dó we ɔ bí.

²⁷ Bɔ gǎn ɔ kú nũblǎwũ na mesentó ɔ, bo jǒ e dó, bo só axó dǎé e dũ ɔ kê ε. ²⁸ Dǎé mesentó né ɔ tónnó flén ɔ, e xôgo azǎgbě útɔn ɔokpo. Azǎgbě né ɔ ka dũ axó akwágan kânwe kóo (100)^N dó e. E wle awu dó kê n'ε, bo fyɔn hlo n'ε káká bo ɔibla hu i, bo ɔd̂ n'ε ɔɔ : "Sú axó dǎé a dũ dó un ɔ." ²⁹ Bɔ azǎgbě ɔ gbɔ bo je klô ɔo nukɔn n'ε bo ɔd̂ : "Kenklen bo kú hũn kpéde, na sú we axó dǎé un dũ dó we ɔ." ³⁰ Amǎ, mesentó ɔ gbě, bo ka le só xóntɔn ɔ yî sú dó gankpámê káká je hwenu dǎé e na sú axó dǎé e dũ ɔ vɔ ɔ. ³¹ Dǎé mesentó ɔ sín azǎgbě lé m̂ nũ dǎé jɔ ɔ, e blǎ awũ na é tawun, bo é yî ɔd̂ bí na gǎn étɔn. ³² Bɔ gǎn ɔ sé me dó mesentó ɔ bɔ e wǎ, bo e ɔd̂ n'ε ɔɔ : "Mesentó nyananyána wê a nyí. Nye ɔ, un só axó dǎé a dũ dó un ɔ bí kê we. Dó, a dǒ kenklen na un. ³³ Bɔ nũte wutu wê hi lɔsú a má kú nũblǎwũ na azǎgbě tɔwe ɔd̂

---

^N**18.28** Akwá dǎé azǎwató ɔokpo nɔ dũ gbe ɔokpo ɔ wê.

ḍěé un kú nŭblăwŭ na we ḍó ɔ xa ge ?" ³⁴ Bɔ găn ɔ sîn xômɛ, bo só mesentó ɔ sú do gankpámê, ná è na ḍǒ ya n'ɛ káká yî je hwenu ḍěé e na sú axó ḍěé e ḍû ɔ bŭ vɔ ɔ. ³⁵ Ná ḍokpo ḍokpo mitɔn má só hwe ke nɔvŭ úɔn zón ayi úɔn mê ge ɔ, mǎ ján wê Atɔe ḍěé ḍo séxwé ɔ na wâ xé mi ɔ ne. »

19

Jezu kê nuu dó asîgbigbê wu

(Maki 10.1-12 ; Lwiki 16.18)

¹ Ḍěé Jezu ḍô xó né lé vɔ ɔ, e tón zón Galile bo yi Judê sîn xá ɔ mê, ḍo Juden tî ɔ godó. ² Gbetó maxa-maxa ḍé xodo e bo yi tên ɔ mê, bɔ e gbɔ azon na é. ³ Falizyɛn ḍélé ka jóḍó na ḍó mɔ na Jezu ; bo sêkpɔ ɛ, bo kânbyɔ ɛ ḍɔ : « Sén mŭɔn na gbe sunnû ḍɔ ne gbe asî ɔ ḍó nŭ ḍěbŭ wutu a ? » ⁴ Jezu yŭ gbe na é bo ḍô : « Mi má mî Măwuxó xé ɔ bo xâ ge a ? Ḍo gbe ɔ sîn bibemê ɔ, *Gbedotó ɔ dá sunnû kpó nyɔnû kpó* ; ⁵ bo ḍô : "Né ɔ wê zôn bɔ sunnû na tónnó tó úɔn

kpó nɔ útɔn kpó de, bo na n̄ kpó xé asî útɔn. Bɔ éme awe lé na huzú me ɖokpo gee." ⁶ Hwenenu ɔ, é ma sɔ nyi me awe ge. Am̄, é huzu me ɖokpo gee. Né ɔ wutu ɔ, gbetó ne má klan n̄ ɖěé M̄wu só ɖó kpó ɔ o. » ⁷ Falizyɛn lé kânbyɔ ε ɖɔ : « N̄te wutu M̄yizi ka ɖô ná meɖé gbě asî ɔ ɔ, ne wláan asîgbigběwémáa bo só n'ε ? » ⁸ Bɔ Jezu ɖô na é ɖɔ : « Ayixa syénsyén mitɔn wê zón bɔ M̄yizi na gbe mi ɖɔ mi ne gbe asî mitɔn lé. » Am̄, e má ɖo m̄ ɖo bibemê ge. ⁹ Ma ɖô na mi : « Ná sunnû ɖé gbě asî ɔ bo dâ ɖěv̄, bɔ e má nyí ɖô afô wê nyɔnû ɔ dó gbě ge ɔ, aga wê sunnû ɔ lê.* »

¹⁰ Ahwanv̄ lé ɖô na Jezu ɖɔ : « Ná m̄ ján wê asîdidâ xó tê ɔ, sunnû gbɔ bo nɔ tlên m̄ ɔ, e nyó n'ε hú. ¹¹ Bɔ Jezu yí gbe na é bo ɖô : "Me bí má nɔ yí n̄kplɔnme xé ɔ ge. Am̄, me ɖěé M̄wu hun ayi na lé ján wê nɔ yí gbe na." ¹² N̄gbo wê, n̄ s̄usu nɔ zón bɔ sunnû nɔ gbɔ asî dâ ɔ : è nɔ ji me ɖélé m̄ ; gbetó lé

***19.9** Matíe 5.32 ; 1 Kolentinu 7.10-11

na do me delé mǎ. Sunnú delé ka na do edélé mǎ do
Axósúđûđû séxwé tǎn ɔ wutu. Ná medé na kpewu bo
yǐ nǔkplǎnme xé ɔ ɔ, ne bó yǐ ! »

Jezu yǐ yǎkpǎnú lé

(Maki 10.13-16 ; Lwiki 18.15-17)

¹³ Me delé kpláan yǎkpǎnú lé wá na Jezu, ná e na do
alɔ é ji, bo xo de na é. Amǎ, ahwanvǔ lé wâ adǎn do
me lé ji. ¹⁴ Jezu ka đô : « Mi jǎ yǎkpǎnú lé do ná é ne
wǎ dye ; mi má glǎn ali na é o. Đó, Axósúđûđû
séxwé tǎn ɔ, me đěé na ci yǎkpǎnú xé lé xa ɔ tǎn wê e
na nyí. » ¹⁵ Bɔ Jezu só alɔ do yǎkpǎnú lé ji, bo xo de
na é. Né ɔ godó ɔ, e tónnó flén.

Dǎnkpê dǎkunɔ dé kǎn xó byɔ Jezu

(Maki 10.17-31 ; Lwiki 18.18-30 ; 13.30)

¹⁶ Nya dé sêkpɔ Jezu bo đô n'ε do : « Mesi, nǔ
đagbéε te wê un na wâ bo na mǎ gbe mavɔ-mavɔ yǐ ?
» ¹⁷ Bɔ Jezu đô n'ε do : « Nǔte wê zón bɔ a do xó
kǎnbyɔ un do nǔ đěé nyí nǔ đagbéε ɔ wu ɔ ? Me

ḍokpo gee wê nyí me ḍagbéε. Ná a jóḍó na byḍ gbe ḍěé Măwu nḍ na ḍ mē ḍ, bo nyî Măwusén lé. »¹⁸ Bḍ nya ḍ kânbyḍ Jezu ḍḍ : « Măwusén te lé wê ? » Jezu yĩ gbe n'ε bo ḍḍ : « *Ma hu me o, ma lê aga o, ma je ajo o, ma dó ajan dó meḍé nu o.* »¹⁹ *Wle yěyî na atḍwe kpó anḍwe kpó, bo yĩ wăñ na nḍzo tḍwe ḍî hi lḍsú xa.* »

²⁰ Nya ḍ ka yĩ gbe n'ε bo ḍḍ : « Un ko nḍ nyî sén ne lé bĩ. Nũte wê ka lé kpô bḍ un na bló ? »²¹ Jezu ḍḍ n'ε ḍḍ : « Ná a jóḍó na nyí me ḍagbéε bĩ ḍ, yî sâ nũ ḍěé a ḍo lé, bó má akwá ḍ na wamamḍnḍ lé. Hwenénu ḍ, a na ḍo ḍḍkun ḍo séxwé. Né ḍ godó ḍ, wă, bo xodo un. »

²² Amă, ḍěé ḍḍnkpê ḍ sê mă ḍ, awũ kú i bĩ bḍ e ḍido. Ḍó, e ḍó ḍḍkun tawun. ²³ Bḍ Jezu ḍḍ na ahwanvũ úḍn lé ḍḍ : « Ma ḍḍ nũgbo na mi, e na vé awũ na ḍḍkunḍ bḍ e na byḍ Axósúḍúḍú séxwé ḍn ḍ mē ! »

²⁴ Má le ḍḍ na mi, nyevilinu gbingbḍn na fá na lakunmi a ? Éö ! E na le vé awũ na ḍḍkunḍ úwḍ tawun, bḍ e na byḍ Axósúḍúḍú séxwé ḍn ḍ mē. »

²⁵ Xó né lé dĕé Jezu dĕ ɔ kpaca ahwanvũ lé tawun, bo é dĕ : « Bɔ ná nũ dĕ mǎ ɔ, menu wê na kpewu bo mĕ hwlĕngán lo ? » ²⁶ Jezu kpɔn é káká bo dĕ : « Gbetó lé wê e glo. Amǎ, Mǎwu kpe nũ bí wu. » ²⁷ Bɔ Piyεε yĩ xó bo dĕ n'ε dɔ : « Mĩlé dĕ ka jǒ nũ mĩtɔn lé bí dó, bo xodo we diin e. Nǎ e ná wá nyí dɔ na mĩ ? »

²⁸ Jezu ka dĕ na é dɔ : « Ma dĕ nũgbo na mi, hwenu dĕé Mǎwu na leɔɔ nũ bí bló dó, bo nye Gbetóvi ɔ na wá flĕn axósúzinkpo gigóo tɔn ce ji ɔ, mi mε dĕé xodo un lé ɔ, mi lɔsú mi na flĕn axósúzinkpo weawe ji, bo na dũ axósú dɔ Izlayéli sín akôta weawe lé núu. * ²⁹ Bɔ mε dĕbũ dĕé na jǒ xwé dó, bo na jǒ nɔví útɔn sunnũ lé kpó nɔvi útɔn nyɔnũ lé kpó dó, tó útɔn, nɔ útɔn, ví útɔn lé alǒ gle útɔn lé dó dó nye wutu ɔ, Mǎwu na na donu kânwe kóo (100) útɔn mε ɔ, bo na le na ε gbe mavɔ-mavɔ. ³⁰ Amǎ, mε nukɔntɔn lé sũsu na wá gbɔn godô. Bɔ mε godôtɔn lé sũsu na wá je

---

* **19.28** Matíe 25.31 ; Lwiki 13.30

nukɔn.* »

20

Azǎwátó dǎé è yǐ dó vǐwungboo me lé

¹ Né ɔ godó ɔ, Jezu dǎ : « Nǔte wu è na jlě Axósúđûđû séxwé tɔn ɔ dó ? È na jlě e dó nya xwétó dǎé fón zǎn, bo yǐ azǎwató dǐn gbe dó vǐwungboo útɔn mē ɔ wu. ² Nya ɔ kpó azǎwató lé kpó dǎ dó akwágan dǎkpo ji gbe dǎkpo. Bɔ e sé é dó vǐwungboo útɔn mē. ³ Vǐwungboonô ɔ le tón dǐ zǎnfɔnnúu gan cenne mē ne le xa, bo mē azǎwató dǎvǔ lé dǎ tǎkpletên azǎdémawâ. ⁴ E dǎ na é dǎ : "Mi lɔsú mi wa yǐ wâ azǎ dǎ vǐwungboo ce mē, ná ma sú mi akwá dǎé je xé ɔ." ⁵ Bɔ é yǐ gle ɔ mē. Vǐwungboonô ɔ le tón hweyivó mē gan weawe mē ; e le tón hweyivó mē gan atên mē, bo bló nǔ dǎkpo ɔ. ⁶ Hwelekô gan atɔɔn mē né lé xa ɔ, nya ɔ le tón, bo mē azǎwató dǎvǔ lé dǎ tǎkpletên. E kânbyɔ é dǎ :

---

*19.30 Matíe 20.16 ; Lwiki 13.30

"Nũte wê zôn bo mi wă ci fi azđémawâ, káká bo ayĩhíhón ɔkpo ɔ bí wayî ?" ⁷ Bɔ é yĩ gbe n'ε bo ɔđ : "Medé má ylđ mĩ na azđ ɔé ge, u wê zón." Bɔ Vĩwungboonô ɔ ɔđ na é ɔđ : "Mi lɔsú mi bo yî wâ azđ ɔđ vĩwungboo ce mê." ⁸ Đěé gbadanu wă sũ ɔ, vĩwungboonô ɔ ɔđ na nũjikpɔntó útɔn ɔđ : "Ylđ azđwató lé, bo sú axó étɔn lé é ɔkpo ɔkpo. Bě zón me đěé wă gbɔn godó lé ji káká bo fó ɔó me đěé wă je nukɔn lé ji. ⁹ Bɔ me đěé yî gle ɔ mê ɔdo hwelékô gan atɔɔn mê lé wă, bo yĩ akwágan ɔkpo ɔkpo. ¹⁰ Đěé e wá je me nukɔntɔn lé ji ɔ, é vedo ɔđ mí na yĩ akwá hú me ɔlélé wê sín. Amđ, akwágan ɔkpo ɔkpo wê é lɔsú yĩ. ¹¹ Akwá ɔ yĩyĩ hwenu ɔ, é húnhún nũ ɔđ dó nya xwétó ɔ wu. ¹² É ɔđ : "Me ne lé đěé wa gbɔn godó lé ɔ, ganxixo ɔkpo sín azđ ján wê é wâ. Diin ɔ, é wâ ɔđ akwá ɔkpo ɔ xé mĩ me đěé sê awũvé, bo wâ azđ na ayĩhíhón ɔkpo ɔ bí, bo nɔ hweyivó cakúcakú ne nu lé." ¹³ Nya ɔ ka yĩ gbe na me ɔkpo ɔdo é me bo ɔđ : "Xóntôn ce, un má tafu we ne ! Akwágan ɔkpo ji

wê mĩ ḍô dó a e ? ¹⁴ Yĩ akwá ṭowe bo ḍido. Akwá ḍokpo ɔ wê un jóḍó na sú me xé ɔ ḍěé wă gbɔn godó ɔ. ¹⁵ Alǒ un hen ɔ, un má na wâ nũ ḍěé jóḍó un ɔ kpó akwá ce kpó ge wê a ?" Alǒ, x̣omenyinyɔ ce wê vé na we a ?" » ¹⁶ Jezu sú ṭáa na xó ɔ bo ḍô : « Me godôtɔn lé na wă je nukɔn, bɔ me nukɔntɔn lé na wă gbɔn godó.* »

Jezu ḍô gba aṭngɔ ɔ ḍo mí ná kú, bo na le f̣ɔn

(Maki 10.32-34 ; Lwiki 18.31-34)

¹⁷ Hwenu ḍěé Jezu ḍo kpó f̣án bo ḍo Jeluzalému yĩ dó ɔ, e ylǒ ahwanvũ útɔn weawe lé je zɔ, bo ḍô na é ḍo : ¹⁸ « Jeluzalému ḍie mĩ ḍo yĩ ɔ, bɔ e na jǒ nye Gbetóvi ɔ na aṿsannu-xwlemăwutógăn lé kpó ṣenkplónmetó lé kpó. Bɔ é na ḍo kúhwe na un. ¹⁹ Né ɔ godó ɔ, é na jǒ un na me ḍěé má nɔ ṣên Măwu ge lé, bɔ é na ca un ko, bo na x̣ô un kpó lanba kpó, lobo na ká un dó aklúzu ji. Bɔ azăn útɔn aṭngɔ ɔ gbe ɔ,

---

***20.16** Matíe 19.30 ; Maki 10.31 ; Lwiki 13.30

un na fón zón kú. »

Jaki kpó Jăan kpó sín nɔ byɔ nŭ dĕ Jezu

(Maki 10.35-45 ; Lwiki 22.25-27)

²⁰ Né ɔ godó ɔ, Zebedĕ ví lé sín nɔ kpó vĭ útɔn sunnŭ awe lé kpó sĕkpɔ Jezu. Nɔ étɔn dĕ kɔɔ n'ɛ, bo jóđó na byɔ ɛ nŭ dĕ. ²¹ Jezu kânbyɔ ɛ ɖɔ : « Nŭte wĕ a đó dĭn ɔ ? » Bɔ e đô na Jezu ɖɔ : « Dŏ akpâ na un ɖɔ hwenu đĕé a na wă đû axósú ɔ, vĭ ce awe xé lé ɔ, me ɖokpo na flĕn aɖusixwé na we, bɔ me awego ɔ na flĕn amyɔxwé na we. » ²² Amŏ, Jezu yĭ gbe bo đô : « Mi ma nyó nŭ đĕé mi ɖɔ byɔ ɔ nyĭ gɛ. Mi na kpewu bo nu awŭvé sín kófû đĕé nu gbe un ja ɔ a ? » Bɔ é đô n'ɛ ɖɔ : « ɛɛn, mĭ na kpewu. » ²³ Jezu đô na é ɖɔ : « Nŭgbo wĕ, mi na nu awŭvé sín kófû đĕé nu gbe un ja ɔ. Amŏ, má nyĭ nyɛ wĕ na đô me đĕé na flĕn aɖusixwé, alŏ amyɔxwé ce ɔ gɛ. Me đĕé Atɔe só tĕn né lé mĕ đó ayĭ na lé tɔn wĕ é na nyĭ. » ²⁴ Đĕé ahwanvŭ awŏ đĕlé sĕ nŭ né ɔ, nɔvĭ nɔvĭ awe lé sín akpô đó é. ²⁵ Jezu ka ylŏ éme bĭ bo đô na é ɖɔ : « Mi

lɔsú mi ko nyɔ ε ɔɔ axósú tɔgun ɔǎé má nɔ sɛn
Mǎwu γε lé tɔn lé nɔ ɔé gbe dɔ tɔvǐ étɔn lé ji
ganna-ganna. Bɔ me ɔǎé nɔ ɔú gǎn na é lé nɔ zǎn
acêkpíkpa étɔn dɔ é ji ɔǎé e jóɔó é ɔó ɔ.* ²⁶ E má ɔó
na nyí mǎ ɔo mi me γε. Amǎ, ná meɔé jóɔó na nyí
gǎn ɔo mi mê ɔ, me ɔ ne nyí mesentó mitɔn. ²⁷ Ná
meɔé ka jóɔó na nyí nukɔnnɔtɔ ɔo mi me ɔ, me ɔ ne
nyí kannumɔ na mi.* ²⁸ Mɔ wê nye Gbetóvi ɔ lɔsú ɔ,
un má wǎ na è na sɛn un wutu γε. Amǎ, me sɛn gbe
wê un tɔn ; bo na só gbε ce só hwlɛn me sɛsu gán na.
»

Jezu hun nukún na nukúntɔnnô awe ɔo Jeliko

(Maki 10.46-52 ; Lwiki 18.35-43)

²⁹ Hwenu ɔǎé Jezu kpó ahwanvǔ útɔn lé kpó ɔo
Jeliko tɔ ɔ mê tɔn zón dɔ ɔ, gbetó maxa-maxa ɔé
xodo e. ³⁰ Nukúntɔnnô awe ɔélé ka flɛn ayí ɔo ali

***20.25** Lwiki 22.25-26

***20.27** Matíe 23.11 ; Maki 9.35 ; Lwiki 22.26

kpá. Bɔ dǎé é sê ɔ̃ Jezu wê wǎ ɔ̃ yí ɔ̃, é je axwá do
ji bo ɔ̃ : « Aklunô, Davidi vi, kú nǔblǎwǔ na mǐ ! »
³¹ Ahwan ɔ̃ wâ adǎn dó nukúntɔ̃nnô lé ji, bo ɔ̃ é ne
ci xwi. Amǎ, é le dó axwá d'e ji bo ɔ̃ : « Aklunô,
Davidi vi, kú nǔblǎwǔ na mǐ ! » ³² Bɔ Jezu nɔ̃ tê bo
ylǎ é, bo kânbyɔ̃ é ɔ̃ : « Nǔte wê mi jóɔ́ ma wâ na
mi ? » ³³ É yǐ gbe n'ε bo ɔ̃ : « Aklunô, bló na nukún
mǐtɔ̃n lé ne hun. » ³⁴ Nǔ étɔ̃n blǎ awǔ na Jezu, bɔ e
ɔ́ alɔ nukún étɔ̃n lé ji. Bɔ haɔ̃kpo ɔ̃, nukún étɔ̃n lé
hun, bɔ é xodo Jezu.

21

Jezu byɔ̃ Jeluzalému

(Maki 11.1-11 ; Lwiki 19.28-40 ; Jáan 12.12-19)

¹ Jezu kpó ahwanvǔ útɔ̃n lé kpó sêkpo Jeluzalému.
É ma lé dɛen dó Betifaje, ɔ̃ Olivutínsó ɔ̃ ji ge. Bɔ e
ɔ̃ ahwanvǔ útɔ̃n awe sé dó. ² E ɔ̃ na é ɔ̃ : « Mi yǐ
gletôxo dǎé ɔ̃ nukɔ̃n na mi né ɔ̃ mê. Ná mi byɔ̃
gletôxo ɔ̃ mê tlolo ɔ̃, mi na mô sóketekete asîno ɔ̃ dé ɔ̃

kân mē, bɔ sɔkɛtɛkɛtɛvĩ dɛ dɔ akpá n'ɛ. Mi tún kân na é, bo dɔn é wă na un. ³ Ná mɛdɛ dɔ xó dɛ na mi ɔ, mi yĩ gbe na mɛ ɔ bo dɔ : " Aklunô wê dɔ hudɔ útɔn, bɔ e na lé sé é dɔ we haɔokpo. » ⁴ Nũ nyí mǎ, ná xó dɛé Măwu dɔ gbɔn gbeyidɔtɔ útɔn ji ɔ na jɔ. Dó e dɔ :

⁵ « *Mi dɔ na sinyɔnu lé bo dɔ :*

"Axósú mitɔn die ja mi de dɔ xômɛ fifa mē.

E flên sɔkɛtɛkɛtɛ asînɔ dɛ ji,

Sɔkɛtɛkɛtɛvĩ dɛ, kânlinvĩ dɛé nɔ hɛn agban ɔ. »

⁶ Bɔ ahwanvũ lé yĩ, bo bló nũ dɛé Jezu zón é ɔ. ⁷ É dɔn sɔkɛtɛkɛtɛ asînɔ ɔ kpó sɔkɛtɛkɛtɛvĩ ɔ kpó wă na Jezu. É tɛ awu gaa étɔn lé dɔ sɔkɛtɛkɛtɛ lé ji, bɔ Jezu flên ɛ ji. ⁸ Mɛ sũsu dɔ ahwan ɔ mē, bo té awu gaa étɔn lé dɔ ali ɔ ji n'ɛ ; bɔ mɛ dɛvǔ lé yĩ fén atín sín alaa dɔ gle mē, bo bɛ nyĩ ali ɔ ji. ⁹ Bɔ gbɛtɔ ahwan dɛé dɔ nukɔn kpó godó kpó na Jezu lé nɔ zě gbe dɔ aga bo nɔ dɔ :

« Ozana na Davidi vi ɔ !

Gigóo na me dǎé ja dǎo Aklunô Mǎwu nyikɔ mē ɔ !

Ozana na Mǎwu dǎé dǎo aga na nǔ bǐ ɔ. »

¹⁰ Bɔ dǎé Jezu byɔ Jeluzalému ɔ, tǔxo ɔ bǐ wê xozǐn, bɔ é nɔ dǎ : « Menu wê ka nyí me xé ɔ ? » ¹¹ Bɔ ahwan ɔ yǐ gbe bo dǎ : « Gbeyidǎtǎ Mǎwu tɔn Jezu dǎé tǔnnó Nazalati tǔ ɔ mē, dǎ Galile ɔ wê. »

Jezu nyâ nǔsǎtǎ lé zǔn sǐnsenxɔ ɔ mē

(Maki 11.15-19 ; Lwiki 19.45-48 ; Jǎan 2.13-22)

¹² Né ɔ godó ɔ, Jezu byɔ sǐnsenxɔ ɔ mē, bo nya nǔsǎtǎ lé kpó nǔxǎtǎ lé kpó tǔn. E flí akwácenametǎ lé sǐn távo lé, kpó ahwanlensǎtǎ lé sǐn azinkpo lé kpó. ¹³ Bɔ e dǎ na é dǎ : « E wláan dǎ Mǎwuxówémáa mē bo dǎ : "E na yǎ xwé ce dǎ dǎxotên." Bɔ milé ɔ, mi wǎ só huzú ajotǎ lé sǐn nɔtên na. » ¹⁴ Nukúntɔnnô lé kpó afǎtɔnô lé kpó wá Jezu de dǎ sǐnsenxɔ ɔ mē, bɔ e gbɔ azon na é. ¹⁵ Dǎ avǎsannu-xwlemǎwutǔgǎn lé kpó sǎnkplónmetǎ lé kpó mǎ nǔji-awǔ dǎ Jezu blǎ lé, bo sê bɔ yɔkpɔvú lé dǎ gbe zǎ yǐ aga dǎ sǐnsenxɔ ɔ mē bo nɔ dǎ : « Gigóo na Davidi vi ɔ » ɔ, e vé na é

tawun. ¹⁶ Bɔ é d̂ na Jezu d̂ : « A sê nũ d̂é yɔkpɔvú né lé d̂ó d̂ ɔ a ? » Jezu ka yĩ gbe na é bo d̂ : « Εν ! Un sê ganji. Xó xé ɔ d̂é è wláan d̂ó Măwuxówémáa ɔ m̂é ɔ, mi má xâ kpɔn gbedé ge a ? : "A bló bɔ yɔkpɔvú lé kpó yěyéví lé kpó kpâ gigóo na we." » ¹⁷ Bɔ d̂é Jezu d̂ xó né ɔ vɔ ɔ, e ĵ é d̂ó nyî flén, bo tón zón tôxo ɔ m̂é, bo yî d̂ Betani sín gletôxo ɔ m̂é.

Jezu d̂ó nuu figitín d̂é

(Maki 11.12-14,20-25)

¹⁸ Ayĩhɔngbe útɔn zănfɔnnúu t̂en, hwenu d̂é Jezu lek̂ zón Betani bo ja Jeluzalému ɔ, x̂ové hu i. ¹⁹ E m̂é figitín d̂okpo d̂o ali kpá bo yî i k̂n. Am̂, e ma m̂é nũ d̂é d̂ó atín ɔ ji ze amaa ked̂e wu ge. Bɔ e d̂ na atín ɔ d̂ : « A má só na ŝn d̂é gbede ba ge. » Bɔ haɔokpo ɔ, figitín ɔ fyó. ²⁰ D̂é ahwanvũ lé m̂é nũ né ɔ, e kpaca é tawun, bɔ é d̂ na Jezu d̂ : « Nũte jɔ bɔ figitín ɔ fyó haɔokpo m̂ ? » ²¹ Jezu ka yĩ gbe na é bo d̂ : « Ma d̂ nũgbo na mi, ná mi d̂ó nũd̂îd̂î bɔ mi ma x̂o nũ kpɔn ge ɔ, ma nyí nũ d̂é un bló na figitín ɔ

keḍe wê mi na bló ge. Amă, ná mi na bo ḍô na só né
ɔ ḍo : "Sê zón flén bo yî je axû mê" ɔ, e na jɔ nŭgbo.*

²² Nŭ ḍěbŭ ḍěé mi na xô ḍe kpó nŭḍîḍî kpó bo byɔ
Măwu ɔ, e na na mi.»

Acê Jezu tɔn

(Maki 11.27-33 ; Lwiki 20.1-8)

²³ Jezu byɔ sînsenxɔ ɔ mê, bo ḍo nŭ kplɔn me lé ɔ.
Bo avšannu-xwlemăwutógăn lé kpó tômexo lé kpó
sêkpɔ ε bo kânbyɔ ε ḍo : « Acê te a ḍó bo ḍo nŭ né lé
jlě ɔ ? Menu wê na we acê ɔ ? » ²⁴ Jezu yĭ gbe na é bo
ḍô : « Nye lɔsú ma kân nŭ ḍokpo gee byɔ mi. Bo na
mi yĭ gbe na un ɔ, nye lɔsú na ḍô acê ḍěé un ḍó bo
ḍo nŭ né lé jlě ɔ na mi. ²⁵ Menu wê sé Jăan ḍó bo e lê
yehwesin na me lé ? Măwu wê a ? Alŏ gbetó ? » É ka
je idô ḍo éḍélé me ji ḍo : « Ná mĭ yĭ gbe n'ε ḍo :
"Măwu wê" ɔ, e na kânbyɔ mĭ ḍô : "Bo nŭte wê zón
mi má ka ḍî nŭ na Jăan ge ?" ²⁶ Gbetó wê sé ε ḍó mĭ

***21.21** Matíe 17.20 ; 1 Kolentinu 13.2

na ḍô a ? Mĩ ka ḍo na ḍi bũ si ahwan ɔ ; ḍó, me bĩ wê nyɔ ɛ ḍo Jãan ɔ, gbeyiḍốṭó Mǎwu ṭɔn wê e nyí. »
²⁷ Bɔ, é wǎ yĩ gbe n'ɛ bo ḍô : « Mĩ má nyɔ me ḍěé sé Jãan ḍó ɔ nyí gɛ. » Jezu ka ḍô na é ḍo : « Hũn, nye ḷsú un má ḍo acê ḍěé un ḍó bo ḍo nũ ne lé jlě ɔ na ḍô na mi gɛ. »

Jezu ḍó ḷó ḍó vĩ sunnũ awe ḍélé wu

²⁸ « Mi sê xó xé ɔ, bo ḍô nũ ḍěé mi lín d'e wu ɔ na un. Nya ḍé ḍó vĩ sunnũ awe. E sêkpɔ me nukɔntɔn ɔ bo ḍô n'ɛ ḍo : "Vĩ ce, egbe ɔ, a na yĩ wâ azǎ ḍô ṿiwungboo ce mê." ²⁹ Vĩ ɔ gbě bo ḍô mí má na yĩ gɛ. E n̄o zaanḍé bɔ e lín táme kpɔn, bo huzú gbétaa, bo yĩ gle ɔ mê. ³⁰ Nya ɔ le sêkpɔ ṿi awego ɔ, bo ḍô xó ḍokpo ɔ n'ɛ. Bɔ e yĩ gbe bo ḍô : "E nyɔ, atɔe, un na yĩ." Amǎ, e má ka só wǎ yĩ gɛ. ³¹ Đo ṿi awe né lé mê ɔ, menu wê wâ ṭó étɔn sín jođo ? » Bɔ é yĩ gbe n'ɛ bo ḍô : « Vĩ nukɔntɔn ɔ wê ». Jezu yĩ xó bo ḍô : « Má ḍô nũgbo na mi, tákweyiṭó lé kpó agaleṭó lé kpó na byɔ Axósúđũđũ Mǎwu ṭɔn mê je nukɔn na mi. ³² Đó, Jãan

wă mi de, bo na dó nŭjłɔjłwíwa sín ali ɔ xya mi, bɔ mi má dŭ nŭ n'ε γε. Amŏ, tákweyitó lé kpó agaletó lé kpó wê yŭ xó útɔn sê. Bɔ milé ɔ, mi mô nŭ né lé co, má dŭ nŭ dĕ na mi bɔ mi lɛvɔ jɔ, bo yŭ Jăan xó sê γε.* »

Jezu dó lõ dó vŭwunzŏwató xômekútó dĕlé wu

(Maki 12.1-12 ; Lwiki 20.9-19)

³³ Né ɔ godó ɔ, Jezu dŭ na é dɔ : « Mi lɛ dɔ tó lõ dĕvŏ : nya xwétó dĕ lê vŭwungble, bo dó kpá lilɛ dó. E bló fi dĕé è nɔ fyɔn vŭwun tê ɔ ; bo gbă vŭwungboocɔtó sín xô dɔkpo dó gle ɔ mê. E só vŭwungboo ɔ xaya na vŭwunzŏwató lé, lobo yŭ tôme. ³⁴ Hwenu dĕé è na gben vŭwun ɔ wă sŭ. Bɔ nya ɔ sé mesentó útɔn lé dó vŭwunzŏwató lé, ná é na sé kánta útɔn do e. ³⁵ Amŏ, vŭwunzŏwató lé wle mesentó lé ; bo xo me nukɔntɔn ɔ, bo hu me awego ɔ, lobo nyŭ hwan dó me atɔngo ɔ káká bo hu i. ³⁶ Nya ɔ lɛ sé

***21.32** Lwiki 3.12 ; 7.29-30

mesentó dĕvǒ lé dó é, bo é sũ hú me nukɔntɔn lé.
 Amǎ, é le wâ nũ dɔkpo ɔ xé me né lé lɔsú. ³⁷ Vivɔnúu
 ɔ, e wǎ sé vĭ útɔn dó vĭwunzǎwató lé bo dĕ dɔ údĕ
 mĕ dɔ : "É na dɔ sísí na vĭ ce úwɔ." ³⁸ Amǎ, dĕé
 vĭwunzǎwató lé mĕ vĭ ɔ ɔ, é dĕ dɔ édĕlé mĕ dɔ :
 "Enhɛɛn ! Vĭ dĕé dɔ gũ ɔ na dũ ɔ dĕ. Mĭ wǎ mĭ na
 hu i. Né ɔ, mĭ na klâ je vĭwungble ɔ nu !" ³⁹ Bo é zɔn
 vĭ ɔ ji, bo dɔn ɛ tɔn zɔn gle ɔ mĕ, bo hu i. » ⁴⁰ Bo Jezu
 wǎ kânbyɔ dɔ : « Ná vĭwungboonô né ɔ wǎ ɔ, nũte e
 ka na wâ na vĭwunzǎwató né lé ? » ⁴¹ É yĭ gbe n'ɛ bo
 dĕ : « E má na kpɔn godó co bo hu adanũwâtó né lé
 gɛ, lobo na só vĭwungble ɔ xaya na vĭwunzǎwató
 dĕvǒ lé. Bo na vĭwun-yiya hwenu wǎ ɔ, é na nɔ sé
 kánta útɔn dó e. » ⁴² Né ɔ godó ɔ, Jezu dĕ : « Mi má
 xâ xó xé ɔ dɔ Mǎwuxówémáa ɔ mĕ gbeɖe kpɔn gɛ a
 ?

*"Zǎnnúu dĕé xôgbǎtó lé gbe ɔ wǎ huzú zǎnnúu dodo ɔ.
 Aklunô sín nũjlĕjlĕ wĕ, bo nyí nũji-awũ dɔ nukun
 mĭtɔn mĕ."*

⁴³ Né ɔ wê zón ma dɔ na mi dɔ, Mǎwu na yǐ Axósúḍḍḍú útɔn zón mi sí, bo na só na akôta dǎé walɔ étɔn lé je xé Axósúḍḍḍú útɔn lé. [⁴⁴ Me dǎbǔ dǎé na je zǎnnúu né ji ɔ, me ɔ na gbǎ hannya. Bɔ ná zǎnnúu né je medé ji ɔ, e na lî me ɔ kpɔḍókpɔḍó. »]^N

⁴⁵ Dǎé avǎsannu-xwlemǎwutógǎn lé kpó Falizyɛn lé kpó sê lõ né lé ɔ, é mǎ nǔ je e mǎ dɔ mí xó wê Jezu dɔ dɔ ɔ. ⁴⁶ É je ali kle d'e wu ji, bo na wle e. Amǎ, é dǐ bǔ sí ahwan ɔ. Đó, me lé nɔ só Jezu dɔ gbeyidǎtɔ Mǎwu tɔn na.

22

Jezu dó lõ dó me dǎé è ylǎ dó agǎḍḍḍtɛn lé wu

(Lwiki 14.15-24)

¹ Jezu le yǐ xó, bo dó lõ na me lé bo dɔ : ² « Axósúḍḍḍú séxwé tɔn ɔ, nǔ dǎé wu è na jlǎ e dó ɔ dje : axósú dǎ ylǎ agǎ gbe dɔkpo ; dó, ví útɔn dɔ así na

---

^N**21.44** Xixame xé ɔ má dɔ Mǎwuxówémáa nukɔntɔn dǎé è wláan kpó alɔ kpó lé sǔsu mǎ ge.

dâ ɔ. ³ Axósú ɔ sé mesentó útɔn lé dó me dǽé e ylǽ lé, bo dǽ é ne wǎ. Amǽ, me lé má jódó na wǎ ge. ⁴ E le sé mesentó dǽvǒ lé dó, ná é na yî dǽ na me dǽé e ylǽ le bo dǽ : "Nǔdǔdǔ lé ko sǔgbe. Un hu nyibǔ asú ce lé kpó kânlin ce jlǽmê dǽé dó jǒ lé kpó. Nǔ bǐ ko sǔgbe, mi wǎ dǔ agǽ." ⁵ Amǽ, me dǽé e ylǽ lé má ké ya na ge, bo dǔdo nǔ étɔn lé wǎ gbe. Medé yî gle mê ; medé yî ajǽ útɔn kɔn. ⁶ Me dǽlé zɔn mesentó dǽé axósú ɔ sé dó lé ji, bo dó ya na é, bo hu é. ⁷ Xôme sîn axósú ɔ bo e sé ahwanyitó útɔn lé dó ; bo é yî bo hu mehutó né lé, bo dó zo tôxo étɔn. ⁸ Né ɔ godó ɔ, axósú ɔ dǽ na mesentó útɔn le dǽ : "Nǔdǔdǔ lé ne ko sǔgbe ne. Amǽ, Me dǽé un ylǽ lé má je xé bo na dǔ ge. ⁹ Diin ɔ, mi yî alikpletên lé, bo ylǽ me dǽé mi na mǎ lé bǐ wǎ agǽ ɔ tǣnme." ¹⁰ Mesentó lé mle ali lé, bo kpláan me dǽé é mǎ lé bǐ wǎ, me nyananyána kpó me dǔgbéé kpó bǐ. Bo xǎ dǽé me è dǔ agǽ ɔ na dǔ tǣ ɔ gǽ kpó jǔnǎ kpó. ¹¹ Axósú ɔ byɔ xǎ ɔ mǎ bo na kpɔn jǔnǎ lé, bo mǎ nya dǽ, bo e má dó xwê vɔ ɔ ge. ¹² Axósú ɔ dǽ na nya ɔ dǽ

: "Xóntôn ce, nă a wâ dọ bo byɔ xô ɔ mê, bo a má ka dọ awu dǎé è dọ na dọ ɔ ge ?" Nya ɔ ka ci xwii. ¹³ Bɔ axósú ɔ dǎ na mesentó lé dọ : "Mi blă afô kpó alɔ kpó n'ε, bo só ε yi nyî zinflu mê dọ kóxô. Flén wê e na ví avĩ, bo na dǎ adǔklwin tê.*" » ¹⁴ Jezu wă sú táa na xó ɔ bo dǎ : « Me sŭsu wê è ylǎ ; amǎ, me kpéde ján wê è can. »

È dọ na sú Hlɔmaxósú dǎxó Seza sín tákwe ɔ a ?

(Maki 12.13-17 ; Lwiki 20.20-26)

¹⁵ Né ɔ godó ɔ, Falizyen lé yî kple dọ Jezu wu, bo na dọ mɔ n'ε kpó xó kpó, bo na mŭ tĕn, bo só xó dǎ nuu útɔn. ¹⁶ É wă sé ahwanvŭ étɔn lé kpó tŭxodɔgbě Elodu tɔn ɔ me lé kpó dọ Jezu, ná é na yî bo dǎ n'ε dǎ : « Mesi, mi nyɔ ε dǎ xójɔxó wê a nɔ dǎ. A nɔ kplɔn me nŭgbo dǎé nɔ kpláan me dọ Măwu sín ali ji ɔ. A má nɔ dǎ bŭ sí medé ge, a má nɔ kpɔn medé sín nukún táa co bo nɔ dǎ xó ge. ¹⁷ Diin ɔ, dǎ xó dǎé a

---

***22.13** Matíe 8.12 ; 25.30 ; Lwiki 13.28

mô dó xó xé ɔ wu ɔ na mǐ : Sén mǐtɔn ɔ na gbe mǐ ɔ
 mǐ ne sú tákwe Hlɔmaxósú ɔaxó ɔ tɔn a, alǒ e gbě ? »
¹⁸ Amǎ, Jezu nyɔ ε ɔ ɔ ye wê é ɔ dó mí ɔ, bo ɔ na é
 ɔ : « Yemenuwató wê mi nyi ! Nũte wê zɔn bo mi ɔ
 mɔ ɔ na un ɔ ? ¹⁹ Mi do akwágan ɔǎé è nɔ sú tákwe
 na ɔ ɔokpo xya un. » Bo é só akwágan ɔokpo doxya
 ε. ²⁰ Bo Jezu kânbyɔ é ɔ : « Menu wê è ɔe d'e ji ?
 Menu sín nyikɔ wê è wláan d'e ji ? » ²¹ É yǐ gbe n'ε bo
 ɔ : « Seza wê. » Bo Jezu wǎ ɔ na é ɔ : « Diin ɔ, mi
 bo só nũ ɔǎé nyi Seza tɔn ɔ na Seza, bo só nũ ɔǎé nyi
 Mǎwu tɔn ɔ na Mǎwu. » ²² Ɖǎé Jezu yǐ gbe na é ɔ ɔ
 kpaca é tawun. Bo é jǒ e dó, bo ɔido.

Saduseyen lé kân nũ byɔ dó fónzónkú wu

(Maki 12.18-27 ; Lwiki 20.27-38)

²³ Gbe né ɔ gbe ɔ, Saduseyen ɔǎé wǎ Jezu de. Élé
 wê nɔ gbě ɔ me ɔǎé kú ɔ má só nɔ fón ge.* É kânbyɔ
 Jezu ɔ : ²⁴ « Mesi, Mɔyizisén ɔ ɔ : "Ná meǎé má ji vǐ

---

*22.23 Mesédó 23.8

ge lobo kú ɔ, novĩ útɔn ne bo só asúkúsî ɔ dâ, bo dọ vĩ donu n'ε." ²⁵ Novĩ novĩ sunnû canwe dɛlé nɔ mĩ mê fi wayî kpɔn. Me nukɔntɔn ɔ da asî, má ka ji vĩ kpó e kpó ge bo kú ; bo jö asúkúsî ɔ dó na novĩ útɔn. ²⁶ Mă pεε wê e nyí na me awego ɔ lɔsú, me atɔngo ɔ, káká yî je me canwego ɔ ji. ²⁷ Đěé éme bĩ kú godó ɔ, nyɔnû asúkúsî ɔ lɔsú wă kú. ²⁸ Diin ɔ, hwenu đěé mekúkú lé na wă fɔn ɔ, menu tɔn wê nyɔnû ɔ na wă nyí ? Đó, u ne ko nyí asî na éme canwe lé bĩ wayî ne. » ²⁹ Jezu yĩ gbe na é bo đô : « Ali wê mi dọ bũ ɔ. Đó, mi má nyɔ nũ đěé é wláan dó Măwuxówémáa mê ɔ nyí ge. Bɔ mi má lé nyɔ hlɔnhlɔn Măwu tɔn nyi ge. ³⁰ Đó, hwenu đěé mekúkú lé na wă fɔn ɔ, sunnû đé má na dâ asî ge, bɔ nyɔnû đé má na dâ asú ge. Amă, é na ci wensagun Măwu tɔn đěé dọ séxwé lé xa. ³¹ Fɔnzónkú xó né ɔ, mi má xâ nũ đěé Măwu đô na mi d'e wu ɔ ge a ? ³² Măwu đô : "Nyε wê nyí Măwu Ablaxamu tɔn, Măwu Izaki tɔn, kpó Măwu Jakɔbu tɔn kpó." Măwu ma nyi mekúkú lé sín Măwu ge. Amă, me đěé dọ gbe

lé sín Mǎwu wê e nyi. »³³ Đěé ahwan ɔ sê xó né ɔ,
nũkplɔnmɛ Jezu tɔn kpaca é tawun.

Sén dǎé ɔo aga na sén lé bǐ ɔ

(Maki 12.28-34 ; Lwiki 10.25-28)

³⁴ Đěé Falizyɛn lé sê ɔo Jezu ci xó dó nuu na
Saduseyɛn lé ɔ, é yǐ kple. ³⁵ Bɔ sénkplɔnmɛtɔ ɔokpo
ɔô é mɛ, bo jóɔó na ɔo mɔ na Jezu.* E wǎ kǎnbyɔ ɛ
bo ɔô : ³⁶ « Mesi, sén tɛ wê ɔo aga na sén lé bǐ ɔo sén
ɔ mê ? » ³⁷ Jezu yǐ gbe n'ɛ bo ɔô : « "A na yǐ wǎn na
*Aklunô Mǎwu tɔwe kpó ayixa tɔwe bǐ kpó, kpó alǐndǔn
tɔwe bǐ kpó, kpó lǐnlǐn tɔwe bǐ kpó.*" ³⁸ Sén dǎé ɔo aga
na sén lé bǐ ɔ nɛ, u wê ɔo táji. ³⁹ Sén awego ɔ dǎé ɔi
nukɔntɔn ɔ ɔie : "A na yǐ wǎn na *nɔzo tɔwe ɔi hi losú
xa.*" ⁴⁰ Sén awe né lé wê nyi dodonu na Mɔyizisén ɔ,
kpó nú dǎé gbeyidǎtɔ lé kplɔn mi lé bǐ kpó. »

Mɛnu wê Mɛsya ɔ nyi na Davidi ?

(Maki 12.35-37 ; Lwiki 20.41-44)

***22.35** Lwiki 10.25-28

⁴¹ Đěé Falizyɛn lé wa kple ɔ, Jezu kânbyɔ é ɔ : ⁴² « Nũte wê milé mi nɔ lîn dó Mɛsya ɔ wu ? Mɛnu vi wê e nyí ? » É yĩ gbe n'ɛ bo ɔ : « Davidi vi wê e nyí. »

⁴³ Bɔ Jezu ɔ na é ɔ : « Nă Mɛsya ɔ na nyí Davidi vi, bɔ Yesinsɛn ka na le ɔ xó dó ayi mê na Davidi ɔ bɔ e ylɔ ɛ ɔ Aklunô ɔ ? Đó, Davidi ɔ :

⁴⁴ " *Aklunô Măwu ɔ na Aklunô ce ɔ : 'Flên ayĩ ɔ aɔusixwé ce,*

Káká yĩ je hwenu ɔ un na só kântó tɔwe lé só bló afôɔtên ná we ɔ. "

⁴⁵ Davidi lɔsú nɛ ylɔ Mɛsya ɔ ɔ Aklunô nɛ. Diin ɔ, nă e na lé nyí Davidi vi ɔ ? » ⁴⁶ Amă, éme ɔ má kpewu bo ɔ xó ɔ d'e wu n'ɛ gɛ. Bɔ zón gbe né gbe ɔ, mɛɔé má só gla bo kân xó ɔ byɔ Jezu ba gɛ.

23

**Jezu ɔ è nɛ ɔ mɛɔé dó sɛnkplónmɛtó lé kpó
Falizyɛn lé kpó wu**

(Maki 12.38-40 ; Lwiki 20.45-47 ; 11.39-52)

¹ Né ɔ godó ɔ, Jezu d̥ɔ na ahwan ɔ kpó ahwanvũ úɔn lé kpó d̥ɔ : ² « Sénkplónmetó lé kpó Falizyɛn lé kpó d̥ɔ acê, bo na tún Mɔyizisén ɔ m̥ê na mɛ lé. ³ Mi bo bló nũ d̥ěé é na d̥ɔ na mi lé bĩ, bo sê tónú na é. Am̥ǎ, mi má xodo walɔ étɔn lé o. Đó, é nɔ d̥ɔ, bo má ka nɔ bló d'e ji gɛ. ⁴ É nɔ dó agban kpinkpɛn, bo nɔ só d̥ɔ abɔtáa na mɛ lé. É ma ka nɔ lɔɔn bo nɔ só alɔvĩ d̥okpo lɔsú d̥ɔ agban ɔ wu, bo na g̃ alɔ na mɛ lé gɛ. ⁵ Sénkplónmetó lé kpó Falizyɛn lé kpó nɔ wâ nũ bĩ, ná mɛ lé na kpɔn é wutu. Gbãvĩ kpɛvi d̥ěé mɛ Măwu sɛn táji d̥élé nɔ nɔ bɔ é nɔ s̃n dó nukɔnnu kpó alɔ kpó ɔ, d̥ěé klo hú mɛ d̥élé tɔn ɔ wê élé nɔ zan. É nɔ tɔ keyɛ dó awu gaa étɔn lé tónúu, bɔ e nɔ d̥ɔ ga ganji. ⁶ É nɔ yĩ wǎn na t̃n nukɔntɔn lé mɛ ninɔ d̥ɔ nũd̥ût̃n lé, kpó azinkpo nukɔntɔn lé m̥ê flênflên kpó d̥ɔ t̃kplegbasa lé. ⁷ É nɔ jódó d̥ɔ mɛ lé nɛ nɔ dó gbe na mí kpó sísí kpó d̥ɔ t̃kplet̃n lé, bo na nɔ yl̃ mí d̥ɔ "Mesi". ⁸ Am̥ǎ, milé ɔ, mi ma nɔ jódó d̥ɔ mɛ lé nɛ nɔ yl̃ mí d̥ɔ "Mesi" o. Đó, Mesi d̥okpo gee wê mi d̥ɔ ; bɔ

noví noví wê mi me bǐ nyi. ⁹ Mi má ylǎ medé do
ayǐgba ji fi do Tó miton o. Đó, Tó dokpo gee wê mi
do ; u wê nyi Tó dǎé do jǐxwé o. ¹⁰ Mi má ka le jódo
do me lé ne ylǎ mí do "Nǔklpónmetó" o. Đó,
"Nǔklpónmetó" dokpo gee wê mi do ; u wê nyi Mesya
o. ¹¹ Me dǎé nyi gǎn do mi mē o do na nyi mesentó
miton. ¹² Me dǎbǔ dǎé na só údé dó aga o, è na só e
hwe. Bo me dǎbǔ dǎé na só údé hwe o, è na só e dó
aga.* ¹³ Aheelu na mi me sénkplónmetó lé kpó
Falizyen lé kpó ! Yemenuwató wê mi nyi. Đó, mi no
sú Axósúdqûdqû séxwé ton o sín ali do me lé. Mi lósú
mi má no byo e mē ge, lobo ka no le glǎn ali na me
dǎé jódo na byo e mē lé. ¹⁴ [Aheelu na mi me
sénkplónmetó lé kpó Falizyen lé kpó ! Yemenuwató
wê mi nyi. Mi no táfú asúkúsí lé, bo no klâ je nǔ étan
lé nu. Mi no xo de na hwenu sūsu, ná me lé na kpón
mi wutu. Né o wê zón bo Mǎwu na don tó na mi

---

*23.12 Lwiki 14.11 ; 18.14

syénsyén.]^{N 15} Aheelu na mi me sénkplónmetó lé kpó Falizyen lé kpó ! Yemenuwató wê mi nyi. Đó, mi nɔ gbɔn axû kpó ayĩgba ɔ bĩ kpó ji, bo na m̄ t̄n, bo na gbé dɔn me ɔokpo gee vɔvɔ wă s̄nsen mitɔn m̄. Bɔ na me ɔ byɔ s̄nsen mitɔn m̄ ɔ, mi nɔ t̄nkpɔn káká bɔ e nɔ huzú zomacívĩ hú mi lɔsú gba awe. ¹⁶ Aheelu na mi, mekpláantó nukúntɔnn̄ lé ! Mi nɔ ɔ̄ : "Ná meɔé xwle nɔt̄n mímé Măwu tɔn bo do akpâ ɔ, e ma nyi nũ ɔé ge. Am̄, ná meɔé xwle síkágan ɔ̄é ɔ nɔt̄n mímé Măwu tɔn ɔ bo dó akpâ ɔ, e ɔ dandanme bɔ me ɔ na bló nũ ɔ̄é e ɔ̄ ɔ." ¹⁷ Mi dán nũ nyi bo tɔn nukún ! Nũte wê nyi nũ venavena ɔ nũ awe ne lé m̄ ? Síkágan ɔ wê a, al̄ nɔt̄n mímé ɔ̄é zón bɔ síkágan ɔ nyi nũ mímé ɔ wê ? ¹⁸ Mɔ ɔokpo ɔ, mi nɔ le ɔ̄ : "Ná meɔe xwle av̄sankpê Măwu tɔn bo dó akpâ ɔ, e má nyi nũ ɔé ge. Am̄, ná meɔé xwle av̄ ɔ̄é ɔ av̄sankpê ɔ ji bo do akpâ ɔ, e ɔ

---

^N**23.14** Xixame xé ɔ má ɔ Măwuxówémáa nukɔntɔn ɔ̄é è wláan kpó alɔ kpó lé s̄usu m̄ ge.

dandanme bo me o na blo nu dee e do o."

¹⁹ Nukúntōnnô lé ! Nute wê nyi nu venavena do nu awe ne lé mē ? Avě o wê a, alō avšankpê Măwu tōn dee zōn bo avě o nyi nu mímé o wê ? ²⁰ Me dee xwle avšankpê Măwu tōn o, avšankpê o kpó nu dee t'e ji o kpó bĩ wê e xwle. ²¹ Me dee xwle nōtēn mímé Măwu tōn o, nōtēn mímé o kpó Măwu dee nō nō ε mē o kpó bĩ wê e xwle. ²² Me dee xwle jixwé o, jixwé kpó axósúzinkpo Măwu tōn, kpó Măwu dee nō flēn ε ji o kpó bĩ wê e xwle. ²³ Aheelu na mi me sēnkplónmetó lé kpó Falizyen lé kpó ! Yemenuwató wê mi nyi. Đó, mi nō na nūhwenkún lé sín mädó-awě Măwu. Bo mi nō jō nu dee do táji dō Məyizisén o mē lé dó, dī nūjlojlowíwa, xōmenyinyo kpó gbejinino ne lé xa kpó. Nu dee mi do na nō blo lé ne, bo mi má ka na gbo délé losú blo ge. ²⁴ Mekpláantó nukúntōnnô lé ! Mi nō sōn sīn bo nō can jexli lé zōn ε mē, bo nō mi lakúnmí. ²⁵ Aheelu na mi me sēnkplónmetó lé kpó Falizyen lé kpó ! Yemenuwató wê mi nyi. Đó, mi nō

kló sînnugannu kpó nŭđûgannu lé kpó godó. Amă, é gă kpó nŭ đěé mi fin lé kpó, kpó lînlîn nyananyána lé kpó. ²⁶ Falizyen nukúntɔnnô lé ! Mi klɔ sînnugannu lé kpó nŭđûgannu lé kpó xômε hwε, bɔ godó étɔn lé lɔsú na mé. ²⁷ Aheelu na mi mε sénkplónmetó lé kpó Falizyen lé kpó ! Yemenuwató wê mi nyi. Đó, mi ci yɔdoo đěé è sá sên wee dó bɔ e nyɔ ikpɔn ganji, lobo ka gó kpó xúgloxú lé kpó, kpó nŭ nyínyɔ alɔkpa lé bŭ kpó ɔ xa. * ²⁸ Đěé mi te ɔ nε. Mε lé m̂ mi ɔ, é nɔ só mi só m̂ nŭjɔjɔwató na. Amă, ayixa mitɔn lé gó kpó yemenuwiwa, kpó nŭ nyananyánawiwa lé kpó. ²⁹ Aheelu na mi mε sénkplónmetó lé kpó Falizyen lé kpó ! Yemenuwató wê mi nyi. Mi nɔ mε kpe ɔagbéε dó gbeyid̂t̂ Măwu tɔn lé sín yɔdoo ji, bo nɔ ɔó acó na nŭjɔjɔwató lé tɔn. ³⁰ Bɔ mi nɔ ɔđ : "Ná mŭ ko jɔ ɔó tógbó mŭtɔn lé hwenu wê ɔ, mŭ má na ɔó alɔ dó gbeyid̂t̂ Măwu tɔn lé sín kú m̂ε ge. ³¹ E ɔđ mă ɔ, hwε nε mi lɔsú mi ɔó dó midé lé nε. Đó, mi ɔđ vŭ wê

---

*23.27 Mesédó 23.3

mi nyi na me dǎé hu gbeyidǎtǎ Mǎwu tǎn lé ɔ. ³² E nyɔ ! Mi bo gbɛ kǎn dó tǎgbó mitǎn lé sín kǎn xóxó ɔ núu yǎ fǎ. ³³ Gbetǎ dan jakpatakún lé ! Nǎ mi na wǎ dǎ bo na gló hwɛɔoname dǎé nɔ dǎn me yǎ zomaci mǎ ɔ ?* ³⁴ Nɛ ɔ wǎ zǎn bɔ un na sé gbeyidǎtǎ lé, nǎnywetǎ lé kpó sǎnkplǎnmetǎ dodo lé kpó dó mi. Bɔ mi na hu dǎlé, bo na ka dǎlé dó aklúzu ji. Mi na xǎ dǎlé kpó lanba kpó dǎ tǎkplegbasa lé ; bo na dó ya na é gbɔn tǎxo lé mǎ tǎxo lé mǎ. ³⁵ Né ɔ, me dǎé è ko hu zǎn nǎjɔjɔwatǎ Abelu ji káká wǎ je Zakali Balaki vi ɔ, dǎé mi só hu dó nǎtǎn mímé Mǎwu tǎn ɔ kpó avǎsankpǎ ɔ kpó gblame ji lé ɔ, Mǎwu na dǎn tǎ útǎn na mi. ³⁶ Ma dǎ nǎgbɔ na mi, Mǎwu na dǎn tǎ na gbetǎ egbe tǎn lé dǎ nǎ né lé bǎ wutu. »

Jezu ví avǎ na Jeluzalémunu lé

(Lwiki 13.34-35)

³⁷ « Jeluzalémunu lé ! Co, Jeluzalémunu lé ! Mi nɔ

***23.33** Matíe 3.7 ; 12.34 ; Lwiki 3.7

hu gbeyiḍṭ Mǎwu ṭn lé, bo n̄ nyi hwan dó mesédó úṭn lé káká bo n̄ hu é. E jódó un gba nabi ḍé ḍo ma kple mi ḍi ḍěé koklon̄ n̄ kple v̄ úṭn lé dó awa úṭn lé gl̄o d̄ó ɔ xa, b̄o mi má jódó ge ! ³⁸ Diin ɔ, Mǎwu na j̄o s̄ins̄enx̄o miṭn dó nyi v̄ na mi. ³⁹ Đó, ma d̄ô na mi, bé z̄ón diin káká ȳi je hwenu d̄ěé mi na d̄ô : "Gigóo na me d̄ěé ja d̄o Aklun̄ Mǎwu nyik̄o m̄ê ɔ" ɔ, mi má só na m̄ô un ba ge ! »

24

Jezu d̄ô è na gba Jeluzalému s̄ins̄enx̄o ɔ hannya

(Maki 13.1-4 ; Lwiki 21.5-6)

¹ Đěé Jezu t̄onnó s̄ins̄enx̄o ɔ m̄ê bo d̄o ȳi ɔ, ahwanv̄ úṭn lé s̄êkp̄o ε bo d̄ô n'ε d̄o ne kp̄on d̄ěé è gb̄a s̄ins̄enx̄o ɔ d̄o ɔ. ² B̄o Jezu ȳi xó bo d̄ô na é d̄o : « Má d̄ô n̄gbo na mi, mi má m̄ô n̄ ne lé b̄i a ? Ad̄o d̄okpo gee l̄osú má na kp̄o d̄o t̄ê d̄o fi ge. È na gb̄a b̄i hannya. »

Jezu d̄ô xó dó n̄ d̄ěé na j̄o co b̄o hwed̄ozan na

wă lé wu

(Maki 13.3-13 ; Lwiki 21.7-19)

³ Né ɔ godó ɔ, Jezu flên ayĩ ɔo Olivutínsó ɔ ji, bɔ ahwanvũ útɔn lé kede wă yî m̂ ε bo ɔ̂ n'ε ɔ̂ : « Mesi, ɔ̂ hwenu ɔ̂é nũ ne lé na jɔ dó ɔ na mĩ. Bɔ nũte wê mĩ na m̂ bo na nyɔ ε ɔ̂ wiwă tɔwe kpó gbe ɔ sín vivɔnúu kpó hwenu ko sũ ? » ⁴ Jezu yĩ gbe na é bo ɔ̂ : « Ayi ne kpe mi, ná medé ne má wă flu mi o. ⁵ Đó, Me sũsu na wă, bo na só nyikɔ ce ɔ̂ milé wê nyí Mesya ɔ, bo na flu me sũsu. ⁶ Mi na wă sê bɔ e na ɔ̂ ahwan fun ɔ, bɔ me lé na ɔ̂ ahwan xó ɔ̂. Mi má ɔ̂ bũ o. Đó, nũ né lé ɔ̂ na jɔ. Amă, má ko nyí gbe ɔ sín vivɔnúu wê ko wă ge. ⁷ Tô ɔ̂ na tɔn ahwan tô ɔ̂. Bɔ axósúɔ̂tô ɔ̂ na tɔn ahwan axósúɔ̂tô ɔ̂. Adɔ na tɔn, bɔ ayĩgba na dán awũ ɔ̂ filé-filé. ⁸ Nũ né lé bĩ na ci awũvé nukɔntɔn ɔ̂é nyɔnú nɔ sê ɔ̂ ajidonu lé xa. ⁹ Azăn né lé gbe ɔ, me lé na sâ mi, bɔ è na dõ ya na mi, bo na hu mi. Me ɔ̂é má nɔ sên Măwu ge lé bĩ na gbě wăn na mi ɔ̂ nye wutu. ¹⁰ Bɔ

me s̄usu na j̄o n̄đĩđĩ dó, é na s̄a éđélé, bo na gbě w̄an na éđélé. ¹¹ Gbeyid̄t̄o ago s̄usu na w̄a xw̄et̄on, bo na flu me s̄usu. ¹² N̄y nyananyánawiwa na ɔ̄o je ε ji ɔ, bo me s̄usu sín w̄anyĩyĩ na ɔ̄e kpo. ¹³ Am̄o, me ɔ̄e na d̄o ḡan káká yĩ viv̄onúu ɔ na m̄o hwl̄engán.* ¹⁴ È na jl̄a Ax̄osúđũđũ séxwé t̄on ɔ sín Wen Đagbéε xé ɔ gb̄on gbε ɔ bĩ m̄e. Bo e na nyí k̄unnuđid̄e na me ɔ̄e má n̄o s̄en M̄awu ge lé bĩ. Hwenénu w̄e gbε ɔ na v̄o.

Awũvé ɔ̄axó ɔ

(Maki 13.14-23 ; Lwiki 21.20-24)

¹⁵ Hwenu ɔ̄e mi na w̄a m̄o bo aledida ɔ̄e xó gbeyid̄t̄o M̄awu t̄on Danyeli ɔ̄o ɔ w̄a ɔ̄o tiin ɔ̄o n̄ot̄en mímé ɔ m̄e ɔ, — (x̄ix̄at̄o, m̄o n̄y je ε me ganji !)

¹⁶ Me ɔ̄e na ɔ̄o Judê lé ne h̄on yĩ sókanme. ¹⁷ Me ɔ̄e na ɔ̄o x̄o taa ɔ ne má je t̄e, bo w̄a só n̄đé ɔ̄o x̄o út̄on

---

*24.13 Matíe 10.22

mê o.* ¹⁸ Me dǎé na dǎ gle mê ɔ ne má lekô wǎ
xwégbe, bo wǎ só awu gaa útɔn o. ¹⁹ Aheelu na
nyɔnǔ dǎé na dǎ xô, kpó dǎé na dǎ anǎ na ví kpó dǎ
azǎn né lé gbe lé. ²⁰ Mi xô de, ná hwenu dǎé mi dǎ
na hɔn ɔ ne má wǎ nyi afô mê, alǎ gbɔjɛzán gbe o.
²¹ Đó, gbɛtǎ lé na sê awǔvé tawun. Bɔ awǔvé né lé xa
dǎ má ko tiin zón hwenu dǎé Mǎwu dǎ gbe ɔ káká
wá je diin ge. Bɔ e má só na le tiin gbɛde kpɔn ge.*
²² Bɔ ná Mǎwu má ko dǎ azǎn né lé kpo ge ɔ, me dǎ
má na gan ge. Amǎ, e na dǎ azǎn né lé kpo, dǎ me
dǎé e can lé wutu. ²³ Né ɔ wê zón, ná me dǎ dǎ na mi
dǎ : "Mesya ɔ die dǎ fi !" ; alǎ "U die dǎ dǎ !" ɔ, mi
má dǎ nǔ na me ɔ sín xó o. ²⁴ Đó, mesya ago lé kpó
gbeyidǎtǎ ago lé kpó na wǎ. Bɔ é na jlǎ nǔ kpacame
sǔsu, kpó nǔji-awǔ sǔsu kpó. Bɔ me dǎé Mǎwu can lé
lɔsú má nyó iwâ ge ɔ, me né lé na flu é lɔsú. ²⁵ U ne
un ka ko dǎ na mi ne. »

---

*24.17 Lwiki 17.31

*24.21 Nǔdǎxleme 7.14

Jezu ɔ́ xó dó wiwǎ útɔn wu

(Maki 13.24-31 ; Lwiki 17.23-24 ; 21.25-31)

²⁶ Jezu le ɔ́ : « Ná meɔ́é wǎ ɔ́ na mi ɔ́ : "Mesya ɔ́ die ɔ́ gbetotlo mê" ɔ́, mi ma yi o. Bɔ ná meɔ́é ɔ́ : "Mesya ɔ́ die be ɔ́ fi" ɔ́, mi ma ɔ́ nǔ na me ɔ́ sín xó o. ²⁷ Đó, ɔ́ ɔ́é na gbeme nɔ ɔ́ abi, bɔ jǐxwletínkáan ɔ́ bí nɔ hɔn zón hwezetên sín awa ji káká yí hweyixô sín awa ji ɔ́, ɔ́é nye Gbetóvi ɔ́ sín wiwǎ na ci ɔ́ ne.* ²⁸ Fi ɔ́é nǔkúkú tê ɔ́, flén wê aklasú lé nɔ kple tê.* ²⁹ Ná awǔvé ɔ́axó ne lé wayi tlolo ɔ́, hweyivó na dó zinflu, bɔ sún lɔsú má só na na wěziza ge. Súnví lé na fle zɔn jǐxwé, bɔ è na húnhún acêkpíkpa ɔ́é ɔ́ jǐxwé lé. ³⁰ Hwenénu wê nye Gbetóvi ɔ́ sín wuntun na ze ɔ́ jǐxwé. Bɔ *akôta ɔ́é ɔ́ ayǐgba ɔ́ ji lé bí na je alě na ji. É na mô nye Gbetóvi ɔ́, bɔ un na zɔn akpɔkpɔ mē wǎ, ɔ́ hlǎnhlón kpó gigóo ɔ́axó ɔ́ kpó me.*

³¹ Ahwankpen na ɔ́ nǔ, bɔ un na sé wensagun ce lé

***24.27** Lwiki 17.23-24

***24.28** Lwiki 17.37

dó. É na wă, bo na kple me dĕé Măwu can lé gbɔn wĕkézo ene lé bĭ mĕ, zón fi dĕé gbe ɔ bé zón ɔ káká yi je fi dĕé e vɔ dó ɔ.

³² Mi kpɔn nŭ dó figitín wu. Ná mi mĕ bɔ sĭn je alaa lé mĕ wă ji, bɔ amaa lé je izón ji ɔ, mi lɔsú mi nɔ nyɔ ε ɔ jikun hwenu ɔ sĕkpɔ ɔ. ³³ Mɔ ɔokpo ɔ, ná mi mĕ bɔ nŭ dĕé xó un ɔ na mi lé bĭ wă ɔ jɔ ɔ, mi nyɔ ε ɔ nye Gbetóvi ɔ sĭn wiwă sĕkpɔ, bɔ un ko ɔ hɔn ɔ ji. ³⁴ Ma ɔ na nŭgbɔ na mi, gbetó egbe tɔn lé bĭ má na kú co bɔ nŭ né lé bĭ na jɔ ge. ³⁵ Jĭxwé kpó ayĭgba kpó na wayĭ. Amă, xó ce lé na tiin tĕgbe. »

**Măwu keɔe wĕ nyɔ hwenu dĕé Gbetóvi ɔ na wă ɔ
nyĭ**

(Maki 13.32,35 ; Lwiki 17.26-27,34-35 ; 12.39-40)

³⁶ Né ɔ godó ɔ, Jezu le ɔ : « Meɔé má nyó azăn ɔ kpó gan ɔ mĕ kpó nyĭ ge. Wensagun dĕé ɔ sĕxwé lé kpó nye Vĭ ɔ lɔsú kpó má nyɔ ε ge. Amă, Tó ɔ ɔokponɔ gee wĕ nyɔ ε. ³⁷ Bɔ nŭ dĕé jɔ ɔ Nɔwĕ sĭn hwenu ɔ pɛe na le jɔ ɔ azăn dĕé gbe nye Gbetóvi ɔ

na wǎ ɔ. ³⁸ Đó, ɔ Nɔwê sín hwenu ɔ, co na jikun xêkúci-adǎ ɔ na ja ɔ, me lé ɔ nǔ dũ ɔ, bo ɔ ahan nu ɔ. É ɔ asî dâ ɔ, bo ɔ vǐ étɔn lé na asú ɔ ; káká yî je azǎn ɔ ǎé gbe Nɔwê byɔ tǔjihũn^N ɔ mē dó ɔ. ³⁹ É má ɔ nǔdé línkpɔn ge, bo ɔ mǎ káká bɔ jikun xêkúci-adǎ ɔ ja, bo va éme kpoo sú dó. Mǎ ján wê nǔ lé na jo ɔ ɔ azǎn ɔ ǎé gbe nye Gbetóvi ɔ na wǎ ɔ ne. ⁴⁰ Azǎn né ɔ gbe ɔ, sunnũ awe na ɔ ɔ gle mē, bɔ è na só me ɔ ɔkpɔ, bo na jo me ɔ ɔkpɔ dó. ⁴¹ Nyɔnũ awe na ɔ ɔ linfin lî ɔ ɔ mɔ mē ɔ, bɔ è na só me ɔ ɔkpɔ, bo na jo me ɔ ɔkpɔ dó. ⁴² Mi bo nê nukle. Đó, mi má nyɔ azǎn ɔ ǎé gbe Aklunê mitɔn na wǎ ɔ nyî ge. ⁴³ Mi nyɔ ɔ ganji ɔ ɔ ná xwétó nyɔ gan ɔ ǎé me ajotó na wǎ ɔ nyî wê ɔ, e na nê nukle, bo má na lɔɔn bɔ ajotó na gba xwé úɔn ge. ⁴⁴ U wê zón, mi lɔsú mi nɔ aceji. Đó, hwenu ɔ ǎé mi má ɔ ɔ nukún ge ɔ wê nye Gbetóvi

---

^N**24.38** Tǔjihũn ɔ ɔxó ɔ ǎé Mǎwu zón Nɔwê bɔ e bló ɔ wê.

ɔ na wǎ.* »

Jezu ḍô xó dó mesentó ḍěé ḍo gbeji ɔ wu

(Lwiki 12.41-46)

⁴⁵ « Menu wê ka nyí mesentó ḍěé ḍo gbeji, bo ḍo nunywe ɔ ? Mesentó ḍěé sín alome gǎn ɔ só mesentó ḍělé dó, ná e na nɔ na n̄d̄ûd̄û é do hwenu ḍěé je xé ɔ wê. ⁴⁶ N̄ nyɔ na mesentó né ɔ ḍěé gǎn útɔn na wǎ m̄ ḍo az̄ ñe ḍěé e ḍo n'ε ɔ k̄n ɔ. ⁴⁷ Ma ḍô n̄gbo na mi, gǎn ɔ na só ε dó n̄ útɔn lé b̄ nu. ⁴⁸ Am̄, na mesentó nyananyána ḍé wê ɔ, e na ḍô ḍo úḍé m̄ ḍo : "Gǎn ce má yǎ aw̄ ḍó wǎ ge." ⁴⁹ Bɔ e na je mesentó gb̄ útɔn lé x̄o ji ; bo na ḍô n̄ d̄û ɔ, bo na ḍô ahan nu xé ahannumun̄ lé ɔ. ⁵⁰ Gǎn útɔn na wǎ ḍo az̄n ḍěé gbe e má ḍó nukún útɔn ge ɔ, ḍo gan ḍěé m̄ e má nyɔ ε ge ɔ. ⁵¹ Bɔ gǎn ɔ na nya ε, bo na d̄ɔn tó n'ε, d̄i ḍěé è nɔ d̄ɔn tó na yemenuwató lé ḍó ɔ xa. Hwenénu ɔ, mesentó ɔ na wǎ ví av̄, bo na d̄û

---

*24.44 Lwiki 1.39-40

aqǔklwin.^N »

25

Jezu dó lõ dó ahwlivú awǒ dǐlé wu

¹ Jezu dǐ : « Axósúqǔqǔ séxwé tǔn ɔ, è na jlě ε dó ahwlivú awǒ dǐlé wu. É só myɔgben étǔn lé, bo tǔn, bo na yǐ kpe asísúnǒ ɔ.* ² Me atǔn dǐ é me bo nyí nǔmanywetó, bo me atǔn dǐlé sín ayi dǐ tǐ.

³ Ahwlivú nǔmanywetó lé só myɔgbén étǔn lé, amǒ é má hen ami dó akpá ge. ⁴ Ahwlivú ayidǔtǐnanǒ lé ka só myɔgbén étǔn lé, bo hen ami dó go mǐ dó akpá.

⁵ Dǐé asísúnǒ ɔ má yǎ awǔ bo dǐ wǎ ge ɔ, amlɔ sa éme bǐ, bo é dó amlɔ. ⁶ Bɔ gbe dǐ wǎ dǐ dǐ zǎn céncéen bo dǐ : "Asísúnǒ ɔ dǐe ja e ! Mi tǔn bo yǐ kpe e !" ⁷ Hwenénu ɔ, ahwlivú né lé bǐ fǔn bo ci tǐ, bo bló myɔgbén étǔn lé dǐ. ⁸ Ahwlivú nǔmanywetó lé dǐ na

---

^N**24.51** Me dǐvǒ lé twinmǐ bo dǐ : "Gǎn ɔ na dǔn tó n'ε tawun."

***25.1** Lwiki 12.35

ayidotênanô lé ɔ : "Mi na mĩ ami mitɔn kpéde ; ɔ́, myɔgbén mitɔn lé ɔ ci ɔ." ⁹ Ayidotênanô lé ɔ́ : "Éǒ, gbede ! Ǽé ɔ mĩ sí ɔ má sũ bo na kpe mĩ kpó mi kpó ge. Mi yĩ amisátó lé de bo yĩ je." ¹⁰ Hwenu ɔ́é é yĩ ami ɔ je gbe ɔ ɔ, asísúnô ɔ wǎ. Bɔ ahwlivú ɔ́é ko ɔ́ gbesisɔmê lé byɔ asídidaxɔ ɔ mê xé ε ; bɔ è sú hɔɔn ɔ. ¹¹ Né ɔ godó ɔ, ahwlivú ɔ́lé wá wǎ bo ɔ́ : "Aklunô, Aklunô, hun hɔɔn ɔ na mĩ !" ¹² E ka yĩ gbe na é bo ɔ́ : "Ma ɔ́ nũgbo na mi, un má nyó mi nyi ge." ¹³ Bɔ Jezu wá ɔ́ : « Mi nô nukle ; ɔ́, mi ma nyó azǎn ɔ nyĩ ge, mi má ka nyó gan ɔ mê nyĩ ge. »

Jezu dó lõ dó mesentó atôn ɔ́lé wu

(Lwiki 19.12-27)

¹⁴ Jezu ɔ́ : « Axósúɔ́úɔ́ú séxwé tɔn ɔ ci nya ɔ́é jóɔ́ na yĩ tô me, bo ylǎ mesentó útɔn lé, bo só ɔ́kun dó alɔ mê na é ɔ xa. » ¹⁵ Nya ɔ kpɔn nũwukpikpe me ɔ́okpo ɔ́okpo tɔn, bo só síkákwaǵan ɔ́axó atóɔn na

---

*25.12 Lwiki 13.25

mɛsɛntó dĕ, bo só awe na mɛ dĕ, bo só ɖokpo gee na mɛ dĕ. Né ɔ godó ɔ, e ɖido tô mê. ¹⁶ Bɔ haɖokpo ɔ, mɛsɛntó dĕé yĭ síkákúwágan ɖaxó atóɔn wá yĭ dó ajǎ kpó akwá ɔ kpó, bo ɖû síkákúwágan ɖaxó atóɔn ɖěvǎ sín ale d'e ji. ¹⁷ Mǎ ɖokpo ɔ, mɛsɛntó dĕé yĭ síkákúwágan ɖaxó awe ɔ ɖû síkákúwágan ɖaxó awe ɖěvǎ sín ale d'e ji. ¹⁸ Amǎ, mɛ dĕé yĭ síkákúwágan ɖaxó ɖokpo ɔ yĭ kun do, bo só gǎn útɔn sín akwá ɔ hwla d'e mɛ.

¹⁹ E dɛɛn tawun co bɔ mɛsɛntó né lé sín gǎn lɛkô wǎ zón tô ɔ mê, bo ylǎ é bɔ é ɖó gbe n'ɛ. ²⁰ Mɛsɛntó dĕé yĭ síkákúwágan ɖaxó atóɔn ɔ wǎ kpó atóɔn ɖěvǎ kpó. E ɖô : "Gǎn ce, síkákúwágan ɖaxó atóɔn wê a só na un. Síkákúwágan ɖaxó atóɔn ɖěvǎ sín ale ɖie un ɖû d'e ji e." ²¹ Gǎn útɔn ɖô n'ɛ ɖɔ : "E nyɔ, mɛsɛntó ɖagbéɛ gbejinɔtó wê a nyí. A nɔ gbeji ɖo nǔ kpevi mê. Un na só we dó nǔ ɖaxó nu. Wa je awǎ xé un." ²² Mɛ dĕé yĭ síkákúwágan ɖaxó awe ɔ lɔsú wá bo ɖô : "Gǎn ce, síkákúwágan ɖaxó awe wê a só na un. Síkákúwágan

ḍaxó awe ḍěvǒ sín ale ḍie un ḍû d'e ji e." ²³ Gǎn útɔn ḍô n'ε ḍɔ : "E nyɔ, mɛsɛntó ḍagbéε gbejinɔtó wê a nyí. A nɔ gbeji ḍo nǔ kpevi mê. Un na só we dó nǔ ḍaxó nu. Wa je awǎ xé un." ²⁴ Bɔ mɛ ḍěé yǐ síkákúwágan ḍaxó ḍokpo ɔ lɔsú wǎ, bo ḍô : "Gǎn ce, un nyɔ ε ḍɔ a nyána hun. Đó, fi ḍěé a má dó nǔ dó ge ɔ wê a nɔ ya tê. Bɔ fi ḍěé a má húnhún ajinukún dó ge ɔ wê a nɔ bé tê. ²⁵ Né ɔ wê zón bɔ un ḍî bǔ, bo só akwágan ḍaxó tɔwe yǐ hwla dó do mê. Akwágan tɔwe ḍie, yǐ." ²⁶ Amǎ, gǎn útɔn yǐ gbe n'ε bo ḍô : "Mɛsɛntó baḍabaḍa wê a nyí, aḍḍḍɔnɔ ! A nyɔ ε ḍɔ fi ḍěé un má dó nǔ dó ge ɔ wê un nɔ ya tê. Bɔ fi ḍěé un má húnhún ajinukún dó ge ɔ wê un nɔ bé tê. ²⁷ A na ko só akwá ce yi ḍó akwáseḍoxwé. Bɔ ḍěé un lekô wǎ diin ɔ, un na yǐ akwá ce kpó akwávǐ ɔ kpó. ²⁸ Mi yǐ síkákúwágan ḍaxó útɔn ɔ zón ε sí, bo só na mɛ ḍěé ḍó síkákúwágan ḍaxó awǎ ɔ. ²⁹ Đó, mɛ ḍěé ḍó nǔ ɔ, è na le na ε, bɔ e na t'e sí bo tunfla. Bɔ mɛ ḍěé má ḍó

nǔđé ge ɔ, è na yǐ đěé e đó ɔ lɔsú zɔn ε sí.* ³⁰ Mi só mesentó nǔvǎnô né ɔ nyî zinflu mē đo kóxô. Flén wê e na ví avǐ, bo na đû ađǔklwin tê."*

Jezu đô xó đǎ hwedɔzan đaxó ɔ wu

³¹ Jezu đô : « Hwenu đěé nye Gbetóvi ɔ na wǎ đô gigóo ce mē kpó wensagun lé bǐ kpó ɔ ɔ, un na flên ayǐ đo axósúzikpo gigóonô ce ji.* ³² Bɔ è na kple akôta lé bǐ đó nukɔn ce. Bɔ un na đê gbetó lé đě đó vo na đě, đî đěé lengbǎkpláantó nɔ đê lengbǎ lé đó vo na gbɔ lé đó ɔ xa. ³³ Un na só lengbǎ lé đó ađusixwé ce ; bo na só gbǎ lé đó amyɔxwé ce. ³⁴ Bɔ nye axósú ɔ na đô na me đěé na đô ađusixwé ce lé đɔ, mi wǎ, mi me đěé mǎ Atɔe sín fénu yǐ lé. Mi byɔ Axósúđûtô đěé Mǎwu ko só đó ayǐ na mi zón bibemê gbɛ ɔ tɔn mē ɔ mē. ³⁵ Đó, xôvé hu un, bɔ mi na un nǔđûđû bɔ un đû. Sǐnnugbla hu un, bɔ mi na un sǐn

---

* **25.29** Matíe 13.12 ; Maki 4.25 ; Lwiki 8.18

* **25.30** Matíe 8.12 ; 22.13 ; Lwiki 13.28

* **25.31** Matíe 16.27 ; 19.28

bɔ un nu. Un nyí jǒnô, bɔ mi yĩ un. ³⁶ Un ɔo mǎ, bɔ mi na un avɔ. Un je azɔn, bɔ mi kpe nukún dó awũye. Un ɔo gankpámê, bɔ mi wǎ kpɔn un." ³⁷ Bɔ nũjɔjɔwató lé na yĩ gbe bo ɔô, Aklunô , hwe te nu wê mi mô we ɔo xôvé, bo na we nũɔũɔũ bɔ a ɔũ dó ? Hwe te nu wê sinnugbla hu we, bɔ mi na we sîn bɔ a nu dó ? ³⁸ Hwe te nu wê a nyí jǒnô, bɔ mi yĩ we dó ? Bɔ hwe te nu wê mi mô we ɔo mǎ, bo na we avɔ dó ? ³⁹ Hwe te nu wê a je azɔn, alǒ a ɔo gankpámê bɔ mi wǎ kpɔn we dó ? ⁴⁰ Bɔ nye axósú ɔ na yĩ gbe na é bo ɔô, ma ɔô nũgbo na mi, hwe ɔěbũ nu ɔěé mi bló nũ ne lé ɔě na yɔkpɔvú kpɛvi né lé ɔěé nyi nɔvi lé ɔě ɔ, nye wê mi bló na.

⁴¹ Né ɔ godó ɔ, un na ɔô na me ɔěé ɔo amyɔxwé ce lé ɔo, mi sê yĩ zɔ na un, mi me ɔěé è dǒ nuu lé. Mi yĩ zomaci ɔěé è só ɔó ayĩ na Awǒvi kpó wensagun útɔn lé kpó ɔ mê. ⁴² Đó, xôvé hu un, bɔ mi má na un nũɔũɔũ bɔ un ɔũ ge. Sinnugbla hu un, bɔ mi má na un sîn bɔ un nu ge. ⁴³ Un nyí jǒnô, bɔ mi má yĩ un ge.

Un ɔ̄o mě, bɔ mi má na un avɔ̄ ge. Un je azɔ̄n, bɔ mi má kpe nukún dó awũye ge. Un ɔ̄o gankpámê, bɔ mi má wa kpɔ̄n un ge. ⁴⁴ Bɔ é lɔ̄sú na yĩ gbe bo ɔ̄ɔ̄ : " Aklunô, hwe te nu wê mĩ mô we ɔ̄o xôvé alô bɔ sînnugbla hu we, a nyi jônô alô a ɔ̄o mě, a je azɔ̄n, alô bɔ a ɔ̄o gankpámê, bɔ mĩ ma wă alogŏ na we ge ?" ⁴⁵ Bɔ nye axósú ɔ̄ na yĩ gbe na é bo ɔ̄ɔ̄, ma ɔ̄ɔ̄ nũgbo na mi, hwe ɔ̄ěbũ nu ɔ̄ěé mi má bló nũ né lé na yɔ̄kpɔ̄vú kpevi né lé ɔ̄ě ge ɔ̄, nye wê mi má bló na ge. ⁴⁶ Bɔ me né lé na yĩ awũvésise mavɔ̄-mavɔ̄ ɔ̄ sîn tîn ɔ̄ mê, bɔ nũjlojlowató lé na byɔ̄ gbe mavɔ̄-mavɔ̄ ɔ̄ mê. »

26

Me lé blă sé dó Jezu wu

(Maki 14.1-2 ; Lwiki 22.1-2 ; Jăan 11.45-53)

¹ Ɖěé Jezu ɔ̄ɔ̄ xó né lé bĩ vɔ̄ ɔ̄, e ɔ̄ɔ̄ na ahwanvũ útɔ̄n lé ɔ̄o : ² « Mi ko nyɔ̄ ε ɔ̄o Paki xwê ɔ̄ ɔ̄o azăn atôn gbe. Bɔ è na sâ nye Gbetóvi ɔ̄, bɔ è na ká un do

aklúzu ji. » ³ Hwenénu ɔ, avšannu-xwlemăwutógăn lé kpó tòmexo lé kpó yî kple ɔ avšannu-xwlemăwutó ɔaxó Kayifu xwégbe. ⁴ É só gbetaa, bo ɔ̂ ayi gɛdɛgɛdɛ ɔ̂é é na zan bo na wle Jesu, lobo na hu i ɔ. ⁵ Amă, é ɔ̂ ɔ̂ éɔ̂lé m̂ ɔ̂ : « Mĩ má na wle e ɔ̂ xwê ɔ hwenu gɛ. Má nyi mɔ gɛ ɔ, tɔgun ɔ na fɔn gũ. »

Nyɔnũ ɔ̂ k̂n célu dó táa na Jesu ɔ̂ Betani

(Maki 14.3-9 ; Jáan 12.1-8)

⁶ Jesu wă ɔ̂ tɔ̂ ɔ̂é nyi Betani ɔ m̂, bo ɔ̂ Simô gudunɔ ɔ xwégbe. ⁷ Bɔ nyɔnũ ɔ̂ hɛn go ɔ̂é è só zănnúu alubatlu bló na ɔ ɔ̂okpo, bo sêkpɔ Jesu. Célu axîvénu ɔ̂ wê ka ɔ̂ go ɔ m̂. Bɔ hwenu ɔ̂é Jesu ɔ̂ nũ ɔ̂ dó ɔ, e huzú célu ɔ k̂n dó táa n'ɛ. ⁸ ɔ̂é ahwanvũ lé m̂ nũ né ɔ, e vé na é bɔ é ɔ̂ : « Nũ hɛn gú wê nyi né a e ? ⁹ È hɛn ɔ, è na sâ célu né ɔ bɔ e vé axî tawun, bo na má akwá ɔ na wamamɔnɔ lé a e ? » ¹⁰ Amă, Jesu nyó nũ ɔ̂é é ɔ̂ ɔ̂ ɔ nyî, bo ɔ̂ na é ɔ̂ : « Nũte sín ayime ya wê mi ɔ̂ dó na nyɔnũ xé ɔ ɔ ? »

Nũjɔnũ wê e wâ na un. ¹¹ Đó, wamamɔnɔ lé kpó mi kpó ḍô kpó ṭêgbɛ. Aṃǎ, nye ɔ, un má na n̄ mi de káká ṣoyî ge. ¹² Célu né ḍěé e huzú k̄n dó awũye ɔ, nũ wê e só na cyɔ ce ḍîḍî. ¹³ Ma ḍô nũgbo na mi, fi ḍěbũ ḍěé è na jlǎ Wen Đagbéɛ xé ɔ gbɔn ḍo gbɛ ɔ bĩ m̄ ɔ, è na nɔ ḍô nũ ḍěé e wâ ɔ lɔsú, bo na nɔ flin i na. »

Juda s̄a Jezu

(Maki 14.10-11 ; Lwiki 22.3-6)

¹⁴ Né ɔ godó ɔ, m̄ ḍokpo ḍô mesédó weawe lé m̄, bɔ è nɔ yḷ ɛ ḍo Juda Isikalyɔti. E wǎ yî m̄ aṿsannu-xwlemǎwutógǎn lé, ¹⁵ bo k̄nbyɔ é ḍo : « Nũte wê mi na na un, bɔ un na j̣o Jezu na mi ? » Bɔ aṿsannu-xwlemǎwutógǎn lé x̄a akwágan gban n'ɛ. ¹⁶ Bɔ zón hwenénu ɔ, Juda je ḍěé e na wâ ḍó bo s̄a Jezu na é ḍo hwenu ḍěé je xé ɔ ḍĩn ji.

Ahwanvũ Jezu t̄n lé ḍâ Paki xwê nũḍûḍû

(Maki 14.12-16 ; Lwiki 22.7-13,21-23)

¹⁷ Wǎxúxú wǎfónnǔ ma t'e mē xwē sín azǎn nukǎntǎn ɔ gbe ɔ, ahwanvǔ lé sêkpɔ Jezu bo kânbyɔ ε ɔ : « Fi tɛ wê a jóđó ɔ mǐ na ɔ̂ Paki xwē nǔđúđú ɔ na we tē ? » ¹⁸ Bɔ Jezu ɔ̂ é n'ε yî tôxo ɔ mē, ɔ dawê lě de, bo ɔ̂ n'ε ɔ : « Mesi ɔ̂ azǎn mítǎn ɔ sêkpɔ ɔ, bɔ diwe wê mí kpó ahwanvǔ mítǎn lé kpó na ɔ̂ Paki xwē ɔ tē. » ¹⁹ Bɔ ahwanvǔ lé bló nǔ ɔ̂ Jezu zón é ɔ, bo ɔ̂ Paki xwē nǔđúđú ɔ.

Jezu ɔ̂ è na sâ mí

(Maki 14.17-21 ; Lwiki 22.14,21-23 ; Jáan 13.21-30)

²⁰ Đěé gbadanu wǎ sũ ɔ, Jezu kpó ahwanvǔ útǎn weawe lé kpó flên ayǐ bo na ɔ̂ nǔ. ²¹ Bɔ hwenu ɔ̂ é ɔ nǔ ɔ̂ dó ɔ, Jezu ɔ̂ : « Ma ɔ̂ nǔgbo na mi, mε ɔ̂kpɔ ɔ̂ mi mē bo na sâ un. » ²² Đěé ahwanvǔ lé sê mǎ ɔ, awǔ kú é tawun, bɔ mε ɔ̂kpɔ ɔ̂kpɔ je ikânbyɔ ε ji bo ɔ̂ : « Aklunô, nye wê a ? » ²³ Jezu ka yǐ gbe na é bo ɔ̂ : « Mε ɔ̂ dó alɔ nǔđúká mē xé un ɔ wê ; u wê na sâ un. » ²⁴ Nǔgbo wε, nye Gbetóvi ɔ ɔ̂ na kú ɔ̂ đěé na è ko wláan dó awǔye ɔ̂ xa. Amǎ,

aheelu na me dǎé na sâ un ɔ. Ná me ɔ ko gɔn gbɛ wǎ wê ɔ, e na nyɔ n'ɛ hú ! » ²⁵ Bɔ Juda dǎé ɔo Jezu na sâ ɔ wá yi xó, bo kânbyɔ ɛ ɔo : « Mesi, nyɛ wê a ? » Bɔ Jezu yǐ gbɛ n'ɛ bo ɔo : « Hi wê ɔo ! »

Jezu só nǔdǔdǔ mímé ɔ dǔdǔ sín afô ɔo ayǐ

(Maki 14.22-26 ; Lwiki 22.15-20 ; 1 Kolentinu 11.23-26)

²⁶ Hwenu dǎé é ɔo nǔdǔká kân ɔ, Jezu só wǎxúxú bo dó kpé na Mǎwu. E kán wǎxúxú ɔ, bo na ahwanvǔ útɔn lé, bo ɔo : « Mi yǐ bo dǔ ; wǎxúxú xé ɔ wê nyi agbazaa ce. » ²⁷ Né ɔ godó ɔ, Jezu só vǎɛn kǒfǔ ɔokpo, bo dó kpé na Mǎwu, bo só na ahwanvǔ lé, bo ɔo : « Mi me bí mi nu. ²⁸ Đó, vǎɛn xé ɔ ɔ, ahun ce wê. Akôjije Mǎwu tɔn sín ahun dǎé kân nyi ayǐ dó me sǔsu táme ɔo hwesókê étɔn wutu ɔ wê. ²⁹ Ma ɔo na mi, un má só na nǔ vǎɛn xé ɔ dǎ gbɛde káká yǐ je hwenu dǎé un na wǎ nǔ vǎɛn yǎyɔ ɔ xé mi ɔo Axósúdǔdǔ Atɔe tɔn ɔ mǎ gbɛ. » ³⁰ Bɔ é ji Paki sín ɔɛhan lé, bo tɔn, bo yǐ Olivutínsó ɔo ji.

Jezu d̄ô Piyee na gbě mí

(Maki 14.26-31 ; Lwiki 22.33-34,39 ; Jãan 13.37-38)

³¹ Né ɔ godó ɔ, Jezu d̄ô na ahwanvũ útɔn lé d̄ɔ : « Mi me bí na j̄o un dó, d̄ó nũ d̄ěé na j̄o dó jiye zãn xé ɔ m̄ê ɔ wutu. Đó, è wláan dó Măwuxówémáa m̄ê bo d̄ô : *"Un na hu lengb̄kpláantó ɔ, bo lengb̄ lé bí na gbadó."*

³² Am̄, hwenu d̄ěé un na fón zɔn kú ɔ, un na yî nɔ tê kpɔn mi d̄o Galile.* » ³³ Bɔ Piyee yĩ xó bo d̄ô n'ε d̄ɔ : « Me bí na bo j̄o we dó d̄ó nũ d̄ěé na j̄o dó jiwe ɔ wutu ɔ, nye ɔ, un má na j̄o we dó gbede ge ! » ³⁴ Bɔ Jezu d̄ô n'ε d̄ɔ : « Ma d̄ô nũgbo na we, zãn xé ɔ m̄ê egbe, co na koklo na dósé ɔ, a na ko gbě gba at̄n d̄ɔ mí má nyɔ un nyi ge. » ³⁵ Piyee ka d̄ô n'ε d̄ɔ : « E na bo byɔ d̄ɔ ma kú xé we ɔ, un má na d̄ô gbede d̄ɔ un má nyɔ we nyi ge ! Bɔ ahwanvũ lé bí d̄ô xó d̄okpo ɔ. »

Jezu yî xô d̄e d̄o Jetisemani

(Maki 14.32-42 ; Lwiki 22.39-46)

---

*26.32 Matíe 28.16

³⁶ Né ɔ godó ɔ, Jezu kpó ahwanvũ útɔn lé kpó wă fi dĕé e nɔ ylŏ ɔ Jɛtisemani ɔ. Bɔ Jezu ɔŏ na é ɔ : « Mi flên fi, ná ma yĩ xô ɔ ɔ dŏn bo wă. » ³⁷ E kpláan Piyɛɛ kpó Zebedê vi awe lé kpo. Awũ je iku i ji, bɔ ahwi je ixô e ji. ³⁸ Bɔ e ɔŏ na é ɔ : « Ahwi dĕé nɔ dɔn mɛ yĩ kú ɔ mê ɔ ɔ alĩndŏn ce tê e. Mi nɔ fi, bo nɔ nukle xé un. » ³⁹ Ďĕé e ɔŏ mŏ ɔ, e sê yĩ nukɔn kpeɔe, bo jŏ úɔé dó, bo je kɔɔmê, bo cɔn nukúnmê ayĩ. E xô ɔ ɔ bo ɔŏ : « Atɔe, ná e hen ɔ e na nyi mŏ ɔ, awũvé kófũ xé ɔ né gbɔn akpá na un. Né má ka nyi joɔo ce o. Amŏ, joɔo tɔwe nɛ nyi wiwâ. » ⁴⁰ E lɛkŏ wă ahwanvũ lé de, bo mŏ é bɔ é ɔo amlɔ ɔ ɔ. Bɔ e ɔŏ na Piyɛɛ ɔ : « Hũn mi má kpewu bo nɔ nukle xé un na ganxixo ɔokpo lɔsú ge ! ⁴¹ Mi nɔ nukle bo xô ɔ ɔ, bo má wă je tɛnkɔn mê o. Gbetó nɔ ɔó ɔagbɛɛwiwa sín joɔo ɔŏ úɔé mê ganji. Amŏ, agbazaa má ɔó găn ɔé ge. » ⁴² Jezu lɛ sê yĩ nukɔn gba awego ɔ, bo xô ɔ ɔ bo ɔŏ : « Atɔe, ná awũvé kófũ xé ɔ má na kpewu bo gbɔn akpá na un ge, bɔ nũ ján wê un na nũ ɔ, joɔo

towe n'ε bo nyi wiwa. »⁴³ Jezu le lekô wâ ahwanvũ lé de, bo le m̂ é b̂ é ɔ̂ aml̂ ɔ̂. Ðó, aml̂ ɔ̂ nukún ji na é.⁴⁴ Jezu le ĵ é dó bo ŝ ŷ ẑ, bo le x̂ ɔ̂ gba at̂nĝ ɔ̂, bo ɔ̂ x̂ ɔ̂ ɔ̂ lé.⁴⁵ Né ɔ̂ godó ɔ̂, e lekô ŵ ahwanvũ lé de, bo ɔ̂ na é ɔ̂ : « Mi le kp̂ ɔ̂ aml̂ ɔ̂ bo ɔ̂ gb̂je ɔ̂ ! Diin ɔ̂, gan ɔ̂ x̂, b̂ è na ĵ nye Gbetóvi ɔ̂ na hŵhutó lé.⁴⁶ Mi ci t̂, bo ŵ m̂ na ŷ. Me ɔ̂ ĵ ɔ̂ na ŝ un ɔ̂ ɔ̂ ko ŵ. »

È wle Jezu

(Maki 14.43-52 ; Lwiki 22.47-53 ; Jãan 18.2-12)

⁴⁷ Jezu kp̂ ɔ̂ x̂ ɔ̂ ɔ̂, bo Juda ɔ̂ ahwanvũ út̂n weawe lé m̂ ɔ̂ ĵn ŵ ŵ xŵt̂n. Me ŝsu ŝ ahwan n̂, bo hen denkpe kpodo kp̂ kpó, bo ẑn x̂ ε ŵ. Av̂sannu-xwlem̂wut̂ĝn lé, kpó t̂m̂exo lé kpó ŵ sé é dó.⁴⁸ Juda ɔ̂ Jezu na ĵ ɔ̂ ka ko bl̂ɔ̂ x̂ me lé bo ɔ̂ : « Me ɔ̂ un na kpl̂ asi k̂ na ɔ̂ ŵ, mi wle e. »⁴⁹ B̂ ɔ̂ Juda ŵ fl̂n haɔ̂kp̂ ɔ̂, e ŝkp̂ Jezu bo ɔ̂ : « Mesi, un dó gbe na we ! » Ð̂ e ɔ̂ m̂ ɔ̂, e kpl̂ asi k̂ na Jezu.⁵⁰ Jezu ka ɔ̂ n'ε ɔ̂ : «

Xóntôn ce, blö nŭ dĕé gbe a tón ɔ ! » Bɔ mɛ dĕé Juda kpláan wă lé sĕkpɔ ɛ, bo dɔ alɔ ɛ ji, bo wle e.

⁵¹ Ahwanvŭ dĕé dɔ kpó xé Jezu lé dɔkpo ján wê dĕ alɔ, bo lun dɛnkpe zón akpâ mĕ, bo kpa tó na Avŕsannu-xwlemăwutó daxó ɔ sín mɛsɛntó dɔkpo.

⁵² Bɔ Jezu dĕ na ahwanvŭ né ɔ dɔ : « Só dɛnkpe tɔwe dɔ tĕn útɔn mĕ. Đó, mɛ dĕé só dɛnkpe bo fun ahwan na lé bĭ ɔ, dɛnkpe kú wê é na kú. ⁵³ A vɛdo dɔ un hwedo Atɔe ylŕ wu, ná e na sé wɛnsagun útɔn lɛ ahwankpá weawe dɔ un haɔkpo wê sín a ? ⁵⁴ Ná un ka bló mŕ ɔ, nă nŭ dĕé è wláan dɔ Măwuxówémáa mĕ bo dɔ e dɔ na jɔ ɔ ka na kpewu bo jɔ dɔ ? » ⁵⁵ Né ɔ godó ɔ, Jezu wá dĕ na ahwan ɔ dɔ : « Jaguda wê un ka nyí bɔ mi fɔ dɛnkpe kpodo kpô kpó bo wă iwle un gbe a ? Sĭnsɛnxɔ ɔ mĕ ján wê un nɔ nô ayĭhɔngbe ayĭhɔngbe, bo nɔ dɔ nŭ kplɔn mɛ lé ɔ. Co ɔ, mi má wle un gɛ. ⁵⁶ Amŕ, xó dĕé gbeyidĕtɔ Măwu tɔn lé dĕ ɔ dɔ na jɔ wê zón bɔ nŭ xé lé bĭ wă dɔ jɔ ɔ. » Bɔ

---

*26.55 Lwiki 19.47 ; 21.37

ahwanvũ útɔn lé bí jǒ e dó, bo dó afô wezun mê, bo hɔn.

È kpláan Jezu yî Jwifu lé sín hwedɔxɔsa

(Maki 14.53-65 ; Lwiki 22.54-55,63-71 ; Jáan

18.13-14,19-24)

⁵⁷ Me dǎé wle Jezu lé kpláan ε yî avǎsannu-xwlemǎwutó ɔaxó Kayifu xwégbe, fi dǎé sénkplónmetó lé kpó tòmexo lé kpó kó kple tê ɔ. ⁵⁸ Bɔ Piyεε xodo Jezu, má ka lɔɔn bo sêkpɔ ε γε, káká bo yî avǎsannu-xwlemǎwutó ɔaxó ɔ xwégbe. E yî flên avǎsannu-xwlemǎwutó ɔaxó ɔ sín ahwanyitó lé mê, bo na kpɔn dǎé nú né lé na vɔ ɔo ɔ.

⁵⁹ Avǎsannu-xwlemǎwutógǎn lé kpó tóxodɔgbe Jwifu lé tɔn kpó ka ɔo hwe ago dǎé è na dó Jezu, bɔ é na hu i ɔ dǎn ɔ. ⁶⁰ Me sũsu wǎ dó hwe ago Jezu. Co ɔ, é má mǎ dǎ γε. Vivɔnúu útɔn ɔ, mê awe dǎlé wǎ. ⁶¹ É dǎ : « Nya xé ɔ dǎ mí hen ɔ, mí na kija nɔtên mímé

Măwu tɔn ɔ, bo na leɔɔ gbă ε ɔ azăn atɔn mē.* »

⁶² Bɔ avɔsannu-xwlemăwutɔ ɔaxó ɔ ci tē, bo ɔ̂ na Jezu ɔ̂ : « A má na kê nuu bo ɔ̂ xó ɔ̂ gé ge a ? Nũte wê a m̂ dó hwe ɔ̂é me né lé ɔ̂ó dó we lé wu ? »

⁶³ Amă, Jezu ci xwii. Bɔ avɔsannu-xwlemăwutɔ ɔaxó ɔ leɔɔ ɔ̂ n'ε ɔ̂ : « Ɖo Măwu gbeteɔ ɔ sín nyikɔ mē ɔ, ná hi wê nyi Mesya, Măwu Vi ɔ ɔ, ɔ̂ na mĩ. » ⁶⁴ Bɔ Jezu ɔ̂ n'ε ɔ̂ : « U ne a ko ɔ̂ ne. Ma ɔ̂ na mi, bé zón diin ɔ, mi na m̂ nye Gbetóvi ɔ, bɔ un na flên aɔusixwé na Măwu hlŋnhlón lé bí nɔ ɔ. Mi na le m̂ un, bɔ un na zɔn akpɔkpɔ mē zón jixwé bo na wă. »

⁶⁵ Ɖéé avɔsannu-xwlemăwutɔ ɔaxó ɔ sê mă ɔ, e vŋn awu dó kê na úɔé bo ɔ̂ : « E nyána nuu dó Măwu wu ! Mĩ le ɔ̂ó kúnnuɔetɔ ɔ̂é sín hudo diin a ? Ɖó, mi lɔsú mi sê bɔ e nyána nuu dó Măwu wu. ⁶⁶ Nă mi m̂ xó né ɔ̂ó ? » Bɔ me lé ɔ̂ kú wê je xé ε. ⁶⁷ Né ɔ godó ɔ, é je atán tún dó nukún mē n'ε ji, bo je ixô e ji. Bɔ me ɔ̂élé je nŋ dó e ji, ⁶⁸ bo nɔ ɔ̂ n'ε ɔ̂ : « Mesya, ɔ̂ me

---

*26.61 Jăan 2.19

ḑěé xô we ɔ ná mǐ na kpon. »

Piyee gbě ḑo mí má nyɔ Jezu nyi ge

*(Maki 14.66-72 ; Lwiki 22.56-62 ; Jǎan
18.15-18,25-27)*

⁶⁹ Hwenénu ɔ, Piyee ḑo ayǐflênflên ḑo kóxô, ḑo xwé ɔ gbe. Bɔ avǔsannu-xwlemǎwutó ḑaxó ɔ sín mesentó nyɔnû ḑokpo sêkpɔ ε, bo ḑô n'ε ḑo : « Hi lɔsú a nɔ xodo Jezu Galilenu ɔ ! » ⁷⁰ Amǎ, Piyee gbě ḑo me bǐ nukúnmê bo ḑô : « Un má nyɔ xó ḑěé a ḑó ḑô ɔ nyí ge. » ⁷¹ Piyee wle ali, bo ḑido gbɔndenu. Bɔ mesentó nyɔnû ḑěvǔ le mǎ ε, bo ḑô na me ḑěé ḑo flén lé bo ḑô : « Nya xé ɔ nɔ xodo Jezu Nazaretinu ɔ. » ⁷² Bɔ Piyee le gbě, bo xwle nǔ d'e ji bo ḑô : « Un má nyó nya né ɔ nyí ge ! » ⁷³ Zandé ɔ, me ḑěé ḑo flén lé sêkpɔ Piyee bo ḑô n'ε ḑo : « Hi lɔsú a ḑo me né lé mǎ ján ! Xóḑiḑô tɔwe ko xle. » ⁷⁴ Piyee je nuu dó úḑé ji, bo je nǔ xwle ji bo ḑô : « Un má nyɔ nya né ɔ nyí ge ! » Bɔ haḑokpo ɔ, koklo ḑokpo ján wê dósé. ⁷⁵ Bɔ Piyee wǎ flíin xó ḑěé Aklunô ḑô n'ε ɔ. Aklunô ḑô n'ε wayí ḑô : « Co na

koklo na dósé ɔ, a na ko gbě gba atôn ɔ mí má nyó un nyi γε. » Bɔ Piyεε tón, bo ví avĩ káká.

27

E kpláan Jezu yî Pilati de

(Maki 15.1 ; Lwiki 23.1-2 ; Jăan 18.28-32)

¹ Ayĩhɔngbe útɔn zănfɔnnúu tēen ɔ, avšsannu-xwlemăwutógăn lé bĩ kpó tômexo lé kpó kple ɔ́ Jezu wutu, bo só gbetaa, bo na hu i. ² É blă Jezu, bo kpláan ε, bo jǒ e na tǔkpɔngăn Pilati.

Juda hu úǔé

(Mesédó 1.18-19)

³ Đěé Juda ǔǔé sâ Jezu ɔ mǔ ɔ́ è ǔǔ kúhwe n'ε ɔ, nŭ ǔǔé e wâ ɔ vé n'ε, bɔ e le só akwágan gban ɔ yî jǒ na avšsannu-xwlemăwutógăn lé kpó tômexo lé kpó.* ⁴ E ɔ́ : « Un hu hwe, gbetó xômevǔnǔ wê un sâ na mi. » Amǔ, é yĩ gbe n'ε bo ɔ́ : « Nŭte wê kân milé t'e mē ?

---

*27.3 Mesédó 1.18-19

Hi wê né ɔ kân mɛ ! »⁵ Juda ka só akwá ɔ nyí dó
nɔtên mímé ɔ, ɔ sînsenxɔ ɔ mê. E tón zón flén bo yí
dó kân kô, bo kú.⁶ Avšannu-xwlemăwutógăn lé cán
akwá ɔ bo ɔ : « Do sên mĩtɔn mê ɔ, è ma ɔ na só
akwá xé ɔ do sînsenxɔ ɔ mê sín akwá ji gɛ. Đó,
mehuhu sín akwá wê. »⁷ É wâ yí kple bo só gbetaa,
bo só akwá ɔ só xô zěnmêtó sín gle ɔ na, bo è na nɔ
ɔ jônô lé sín cyɔ d'e ji.⁸ Nũ ɔ ɔ zón bo è nɔ ylŏ gle
né ɔ ɔ "ahungle" káká je egbe ɔ nɛ.⁹ Nũ nyí mô, ná
xó ɔ ɔ Măwu ɔ gbɔn gbeyiɔtótó Jelemi ji ɔ na jɔ.
Đó, e ɔ :

« É só akwágan gban lé,

Akwá ɔ ɔ ji Izlayélivĩ lé ɔ do bo xô ɛ ɔ,

¹⁰ *Bo só yí xô zěnmêtó sín gle ɔ na,*

Đi ɔ ɔ Aklunô ko ɔ na un wayi ɔ ɔ xa. »

Pilati kân xó byɔ Jezu

(Maki 15.2-15 ; Lwiki 23.3-5 ; Jăan 18.33-38)

¹¹ Đěé è kpláan Jezu wâ hwɛ nukɔn ɔ tɔkpɔngăn ɔ
de ɔ, tɔkpɔngăn ɔ kânbyɔ ɛ ɔ : « Hi wê nyi Jwifu lé

sín axósú ɔ a ? » Bɔ Jezu yĩ gbe n'ε bo ɔɔ : « U nε a ko ɔɔ nε. » ¹² Nε ɔ godó ɔ, avǔsannu-xwlemǎwutógǎn lé kpó tǔmεxo lé kpó dó hwe Jezu. Amǔ, e má kē nuu bo ɔɔ xó ɔé γε. ¹³ Bɔ Pilati ɔɔ n'ε ɔɔ : « A má sê hwe kpannákpanná ɔéé mε lé ɔó dó we ɔ γε a ? » ¹⁴ Jezu má ka kē nuu dó xó ɔéé é ɔɔ d'e wu lé ɔéǔ wu γε, bɔ e kpaca tǔkpɔngǎn ɔ tawun.

È ɔǔ kúhwe na Jezu

(Maki 15.6-15 ; Lwiki 23.13-25 ; Jáan 18.39—19.16)

¹⁵ Paki xwê ɔokpo gbe ko kpe ɔ, tǔkpɔngǎn ɔ nɔ jǔ gansentó ɔéé tǔgun ɔ byɔ ɔ na é. ¹⁶ Nya ɔé ka ɔo gankpámê, bɔ è nɔ ylǔ ε ɔɔ [Jezu]^N Balabasi. Tǔ ɔ bí wê nyɔ ε nyi. ¹⁷ Bɔ Pilati kǎnbyɔ ahwan ɔéé kple ɔ ɔɔ : « Menu wê mi jóɔó ɔɔ ma jó na mi : [Jezu] Balabas ɔ wê a, alǔ Jezu ɔéé è nɔ ylǔ ɔɔ Mεsya ɔ ? » ¹⁸ Ɖó, Pilati nyɔ ε ganji ɔɔ menuvemewu wê zón bɔ é

---

^N**27.16** Nyiko xé ɔ má ɔo Mǎwuxówémáa nukǔntɔn ɔéé è wláan kpó alɔ kpó lé sǔsu mē γε.

kpláan Jezu wă jö na mí. ¹⁹ Hwenu đěé Pilati ɔo hwe
ɔ ɔđ ɔ, así útɔn sé wen do e bo ɔđ : « Má ɔó nuu ɔó
nya xômɛvňň né ɔ sín xó mē o. Đó, zăn mē ɔ, dlăo
baɔabaɔa ɔé wê un kú ɔó nya né ɔ wutu. »

²⁰ Avšsannu-xwlemăwutógăn lé kpó tômexo lé kpó
fón ahwan ɔ ɔó ji, ná é na ɔđ na Pilati ɔo ne jö
Balabasi na mí, bo hu Jezu. ²¹ Bɔ tŏkpɔngăn ɔ lé yĩ
xó bo ɔđ na é ɔo : « Đo mɛ awe xé lé mē ɔ, menu mi
jóɔó ma jö na mi ? » Bɔ é yĩ gbe n'ɛ bo ɔđ : « Jö
Balabasi na mĩ. » ²² Bɔ Pilati kănbɔ é ɔo : « Bɔ Jezu
đěé nyí Mesya ɔ, nă mi jóɔó ma wă nŭ útɔn ɔó ? »
Bɔ ahwan ɔ bĩ yĩ gbe bo ɔđ : « Ká ɛ ɔó aklúzu ji ! »
²³ Pilati le kănbɔ é ɔo : « Nŭ nyananyána te wê e ka
wă ? » Bɔ ahwan ɔ le ɔó axwá d'e ji bo ɔđ : « Ká ɛ ɔó
aklúzu ji ! » ²⁴ Đěé Pilati mŏ ɔo xó ɔ má ɔo mí kpa
ge, bɔ ahwan ɔ le ɔđ gŭ fón ɔ, e bâ sîn bo kló alɔ ɔo
ahwan ɔ nukɔn bo ɔđ : « Un má ɔó nuu ɔé ɔó nya xé
ɔ sín kú mē ge ! E ɔđ kŏ na mi ! » ²⁵ Bɔ tŏgun ɔ bĩ yĩ
gbe bo ɔđ : « Één ! Nya xé ɔ sín kú ne nŏ mĩ kpó vĩ

mĩtɔn lé kpó sín kô. » ²⁶ Bɔ Pilati gbɔ bo jǒ Balabasi na é. E na gbe, bɔ è xó Jezu kpó lanbǎ kpó. Né ɔ godó ɔ, e jǒ e, ná è na ká ε dó aklúzu ji.

È cá Jezu ko

(Maki 15.16-20 ; Lwiki 23.11 ; Jǎan 19.2-3)

²⁷ Né ɔ godó ɔ, tǔkpɔngǎn ɔ sín ahwanyitó lé kpláan Jezu yĩ axósúgbasa, ɔ fi ɔǎé Pilati nɔ nǔ ɔ. Bɔ é ylǎ ahwankpá ɔ bĩ wa kple lile dó e. ²⁸ Ahwanyitó lé ɔǎ awu n'ε, bo dó awu gaa vεε ɔǎ n'ε. ²⁹ Bɔ é só awun só lún axósúgbakón ɔkpó na, bo cón n'ε ; bo só ɔǎfán ɔkpó dó alɔ útɔn aɔusí ɔ mǎ. Né ɔ godó ɔ, é jε klô ɔǎ nukɔn ná Jezu, bo cá ε ko bo nɔ ɔǎ : « Axósú Jwifu lé tɔn, mĩ dó gbe na we ! » ³⁰ É nɔ tún atán d'e wu, bo nɔ yĩ ɔǎfán ɔ zón ε sí, bo nɔ dó táa n'ε. ³¹ Ɖǎé é cá Jezu ko vɔ ɔ, é ɔǎ awu gaa ɔ zón kô n'ε, bo le só awu útɔn lé dó n'ε. Né ɔ godó ɔ, é kpláan ε, bo na yĩ ká ε dó aklúzu ji.

È ká Jezu dó aklúzu ji

(Maki 15.21-32 ; Lwiki 23.26-43 ; Jǎan 19.17-24)

³² Hwenu dĕé ahwanyitó lé kpláan Jezu bo ɔ tón zón tôxo ɔ mē dó ɔ, é xôgo nya Sileninu dĕé, bɔ è nɔ ylĕ ε ɔ Simô. Ahwanyitó lé zón ε gännugännu ɔ nε zé aklúzu Jezu tɔn ɔ. ³³ É wă fi dĕé è nɔ ylĕ ɔ Gɔlugota ɔ, twinmê útɔn wê nyi 'Táaxugloten'. ³⁴ *Bɔ é na ε vĕen dĕé mē è kɔn nŭ vĭvé dó ɔ. Jezu ɔ kɔn ; amĕ, e má jóɔó na nŭ gε.* ³⁵ Dĕé ahwanyitó lé ká ε dó aklúzu ji godó ɔ, é wă nyĭ akô, bo má awu útɔn lé.

³⁶ Né ɔ godó ɔ, é flĕn ayĭ bo je icɔ ε ji. ³⁷ Bɔ é wláan nŭ dĕé zón bɔ è ɔ kúhwe n'ε ɔ dó aga n'ε bo ɔ : « Me xé ɔ wê nyi Jezu, axósú Jwifu lé tɔn ɔ. »

³⁸ Ahwanyitó lé ká jaguda awe dĕlé lɔsú kɔó Jezu kɔó zĕnzĕn. Me dĕ ɔ aɔusixwé, bɔ me awego ɔ ɔ amyɔxwé n'ε. ³⁹ *Aligbɔntó lé nɔ mími táa, bo nɔ zun i.*

⁴⁰ É nɔ ɔ : « Hi me dĕé ɔ nɔtĕn mímé ɔ na kija bo na le gbă ɔ azăn atĕn mē ɔ ɔ die a ? Nă Măwu vi ɔ ján wê a nyi ɔ, hwlĕn hiɔé gán bo je tĕ zón aklúzu ɔ ji !* » ⁴¹ Mĕ ɔ avĕsannu-xwlemăwutógăn lé,

---

*27.40 Matíe 26.61 ; Jáan 2.19

sénkplónmetó lé kpó tòmexo lé kpó lɔsú ɔo cá ε ko ɔ
bo nɔ ɔ̂ : ⁴² « E hwlěň me ɔ̂vǒ lé gán, bɔ má kpewu
bo na hwlěň úɔ̂é gán ge ! Izlayéli sín Axósú wê e nyi
a e ? Ne bo je tê zón aklúzu ɔ ji diin ná mǐ na kpɔn !
Né ɔ, mǐ na ɔ̂i nǔ n'ε ! ⁴³ E ɔ̂̂ji dó Mǎwu wu. Ná
Mǎwu ɔ yǐ wǎn n'ε ɔ, ne bo hwlěň ε gán diin. Ɖó, e
ɔ̂̂ Mǎwu vi wê mí nyí. » ⁴⁴ Mǎ wê jaguda awe ɔ̂̂é è
ká dó aklúzu ji kpó Jezu kpó zěnzěň lé lɔsú zun i ɔ̂.

Jezu kú

(Maki 15.33-41 ; Lwiki 23.44-49 ; Jǎan 19.28-30)

⁴⁵ Zón hweyivó mê gan weawe mê káká yí je
gbadanu gan atɔn mê ɔ, zǐnflu dó ɔo gbε ɔ bǐ mê.
⁴⁶ Bɔ ɔo gbadanu gan atɔn mê né lé xa ɔ, Jezu dó
axwá ɔaxó ɔ̂é bo ɔ̂̂ : « *Eli ! Eli ! Lama sabakitani ?* »
Twinmê útɔn wê nyi : *'Mǎwu ce ! Mǎwu ce ! Nǔte
wutu a jǒ un dó ?'* ⁴⁷ Me ɔ̂̂lé ɔo me ɔ̂̂é ɔo flén lé mê,
bo sê xó ɔ̂̂é Jezu ɔ̂̂ ɔ, bo ɔ̂̂ : « Mi ɔo tó, e ɔ̂̂ Eli
ylǎ ɔ ! » ⁴⁸ Bɔ haɔokpo ɔ, me ɔokpo ɔ̂̂ é me bo dó
wezun, bo yí só avɔnukija, bo nylǎ dó vinegli mê, bo

só sló dǵfán nu, bo dlen dó Jezu dɔ ne nú. ⁴⁹ Me dǵélé ka dǵ : « Nǵ tê, mǵ na kpɔn dɔ Eli na wǵ hwlǵn ε gán ja. » ⁵⁰ Bɔ Jezu le dó axwá dǵaxó dǵé, bo bɔ nuu. ⁵¹ Bɔ hwenénu ɔ, xǵmεgbovɔ nɔtǵn mímé ɔ tɔn vǵn dó awe, zón aga káká wǵ do. Ayǵba dán awǵ, bɔ só lé ze. ⁵² Yɔdoo lé hun, bɔ me mímé Mǵwu tɔn dǵé ko kú lé sǵsu fón zón kú, ⁵³ bo tón zón yɔdoo lé mǵ. Bɔ dǵé Jezu fón zón kú godó ɔ, é byɔ Jeluzalému, tǵ mímé ɔ mǵ, bɔ me sǵsu mǵ é. ⁵⁴ Bɔ dǵé ahwanyitǵ-kanwekogǵn dǵé dɔ Jezu ɔ ɔ kpó ahwanyitǵ lé kpó mǵ dǵé ayǵba dán awǵ dǵó ɔ kpó nǵ dǵé jɔ lé kpó ɔ, ado hu é tawun, bɔ é dǵ : « Nya xé ɔ ɔ, Mǵwu vi ɔ wǵ e nyí nǵgbo. »

È só Jezu dó yɔdoo mǵ

*(Maki 15.40-47 ; Lwiki 23.50-56 ; Jǵan 19.25 ;
19.38-42)*

⁵⁵ Nyɔnú dǵé nɔ xodo Jezu bo nɔ gǵ alɔ n'ε hwenu dǵé e dǵ Galile lé sǵsu ka dɔ fi ɔ, bo dɔ nǵ dǵé dɔ jɔ lé kpɔn sé dó ɔ. ⁵⁶ Do nyɔnú né lé mǵ ɔ, è mǵ Mali

Magidalanu ɔ, Mali dĕé nyí nɔ na Jaki kpó Jozefu kpó ɔ, kpodo Zebedĕ vi lé sín nɔ kpó.* ⁵⁷ Dĕé zǎn je ikú ji ɔ, nya dɔkunnɔ dĕ wǎ, bo nɔ nyí Jozefu, Alimatenu wê e nyí. U lɔsú ká nyí Jezu sín ahwanvǔ. ⁵⁸ Nya né ɔ yí Pilati de, bo byɔ Jezu sín cyɔ ɔ. Bɔ Pilati na gbe dɔ è nɛ só cyɔ ɔ n'ɛ. ⁵⁹ Bɔ Jozefu só cyɔ ɔ, bo bǔ i dó ala wĕe yǔyɔ dĕ mĕ. ⁶⁰ E só cyɔ ɔ yí dó yɔdoo yǔyɔ dĕé e zón bɔ è kun n'ɛ dó só mĕ ɔ mĕ. Né ɔ godó ɔ, e blíi zǎnnúu dǎxó dĕ sú yɔdoo ɔ nu, bo yí. ⁶¹ Mali Magidalanu ɔ kpó Mali dĕ ɔ kpó ka flĕn ayí dɔ flĕn, bo kpan nukɔn yɔdoo ɔ.

Ahwanyitó lé cɔ Jezu sín yɔdoo

⁶² Dĕé e dlo gbɔjɛzán Jwifu lé tɔn ɔ bɔ ayí hón ɔ, avǔsannu-xwlemǎwutógǎn lé kpó Falizyɛn lé kpó yí tɔkpɔngǎn Pilati de. ⁶³ É dĕ n'ɛ dɔ : « Gǎn, mǐ flin dɔ hwenu dĕé mɛflutó né ɔ dĕ gbe ɔ, e dĕ azǎn atɔn godó ɔ, mí na fón zón kú.* ⁶⁴ Né ɔ wutu ɔ, na gbe

---

***27.56** Lwiki 8.2-3

***27.63** Matíe 16.21 ; 17.23 ; 20.19 ; Maki 8.31 ;

ahwanyitó lé, ná é na yî có yɔdoo ɔ ganji káká yî je azǎn atɔngɔ ɔ gbe. E má nyí mǎ ge ɔ, ahwanvǔ útɔn lé na tá wǎ yî fin cyɔ ɔ, bo na wǎ dǔ na tɔgun ɔ dɔ e fɔn zɔn mekúkú lé mê. Ajan né ɔ dǔ é na dó ɔ na lé nyána hú nukɔntɔn ɔ. » ⁶⁵ Pilati ka dǔ na é dɔ : « Ahwanyitó lé dǔe, mi kpláan é yî, ná é na có yɔdoo ɔ dǔ dǔé mi jódó dɔ ɔ. » ⁶⁶ Bɔ é yî bo sú yɔdoo ɔ ganji, bo dó wuntun i wu, bo le dó ahwanyitó lé flén.

28

Jezu fɔn zɔn kú

(Maki 16.1-8 ; Lwiki 24.1-12 ; Jǎan 20.1-10)

¹ Aklunôzangbe zǎnfɔnnúu tɛen, dɔ gbojezán Jwifu lé tɔn godó ɔ, Mali Magidalanu ɔ kpó Mali dǔ ɔ kpó wǎ Jezu sín yɔdoo kpɔn gbe. ² Bɔ haɔokpo ɔ, ayǐgba dǎn awǔ kpó hlǎnhlón kpó. Đó, Aklunô sín wensagun dɔkpo je tɛ zɔn jǐxwé, bo wǎ blíi zǎnnúu dǔé dɔ yɔdoo ɔ nu ɔ sê, lobo flên ε ji. ³ Wensagun ɔ sín

---

9.31 ; 10.33-34 ; Lwiki 9.22 ; 18.31-33

ninǎmê ci dǎé gbeme nɔ dǎ abi dɔ ɔ xa, bɔ awu dǎé dɔ kâ n'ε ɔ wěe pépépé. ⁴ Bǔ je ahwanyitɔ dǎé dɔ yɔdoo ɔ cɔ lé ji. Bɔ é je isísɔ ji, bo je ayǐ, bo ci mekúkú xa. ⁵ Wensagun ɔ ka yǐ xó bo dǎ na nyɔnu lé dɔ : « Milé ɔ, mi ma dǎ bǔ o. Un nyɔ ε dɔ Jezu dǎé è ká dó aklúzu ji ɔ gbe wê mi tón. ⁶ E má dɔ fi gε. Đó, e fón zón kú dǎ dǎé e ko dǎ wayǐ dɔ ɔ xa. Mi wǎ kpɔn fi dǎé è sɔ ε mlɔ ɔ. ⁷ Mi hwlendo bo yǐ dǎ na ahwanvǔ útɔn lé dɔ e fón zón kú, bo je nukɔn na mi, bo yǐ Galile. Bɔ dǎn wê mi na m̂ ε te. Nǔ dǎé un dɔ, bo na dǎ na mi ɔ nε. » ⁸ Bɔ nyɔnú né lé hwlendo bo tónnó yɔdoo ɔ kân. É dɔ bǔ dǎ ɔ, co bɔ e le dɔ víví na é tawun ɔ. É dó wezun bo na yǐ dó wen na Jezu sín ahwanvǔ lé. ⁹ Đéé nyɔnú né lé dɔ yǐ ɔ, Jezu ján wê wǎ xôgo é bo dǎ na é dɔ : « Un dó gbe na mi. » Bɔ éme bǐ sêkpɔ ε, bo dǎ kɔɔ n'ε, bo fán af̂ útɔn lé hen. ¹⁰ Jezu dǎ na é dɔ : « Mi ma dǎ bǔ o. Mi yǐ dǎ na nɔvǐ lé dɔ é nε wǎ yǐ Galile ; dǎn wê é na m̂ un tê. »

Ahwanyitɔ dǎé cɔ yɔdoo ɔ lé yǐ dǎ nǔ dǎé jɔ ɔ

¹¹ Hwenu dǎé nyɔnû né lé ɔo ali ɔ ji bo ɔo yî dó ɔ, ahwanyító dǎé ɔo Jezu sín yɔdoo ɔo lé dǎlé wǎ tôxo ɔ mǎ, bo wǎ dǎ nǔ dǎé jɔ ɔ bí na avǎsannu-xwlemǎwutógǎn lé. ¹² Bɔ avǎsannu-xwlemǎwutógǎn lé ylǎ tǔmexo lé bí kple, bɔ é kan ayi dó xó dǎé ahwanyító lé hen wǎ ɔ wu. É wǎ xǎ akwá ɔaxó dǎ na ahwanyító né lé, ¹³ bo blǎdǎ xé é bo ɔo : « Mi dǎ na mǎ lé bo dǎ : "Jezu sín ahwanvǔ lé wǎ zɔn zǎn, bo wǎ fín cyɔ útɔn hwenu dǎé mǐ dǎ amlɔ ɔo dó ɔ." ¹⁴ Bɔ xó ɔ na bo je tǔkpongǎn ɔo sín tó mǎ ɔ, mǐ na fá ɛ bí, bɔ e má na wǎ nǔdǎ na mi ge. » ¹⁵ Ahwanyító né lé yǐ akwá ɔ bo bló nǔ dǎé avǎsannu-xwlemǎwutógǎn lé zón é ɔ. Xó né ɔ gbǎ kpé Jwifu lé mǎ káká wǎ je egbe.

Jezu só údǎ doxya ahwanvǔ útɔn wǎdɔkpó lé

(Maki 16.14-18 ; Lwiki 24.36-49 ; Jǎan 20.19-23 ;

Mesédó 1.6-8)

¹⁶ Ahwanvǔ wǎdɔkpó lé yi Galile, ɔo só dǎé xó Jezu

ko d̂ na é wayî ɔ ji.* ¹⁷ Ðěé é m̂ Jezu ɔ, é d̂ kɔɔ n'ε.
Am̂, mε d̂l̂é d̂o é mε, bo d̂o n̂ x̂o kpɔn ɔ. ¹⁸ Bɔ Jezu
ŝekpɔ é, bo d̂ na é d̂o : « Acê d̂ěé d̂o ĵixwé kpó
aŷgba ɔ ji kpó b̂i ŵe M̂awu só dó alɔ ce m̂e. ¹⁹ Mi ŷi
bo kplɔn n̂ ak̂ta lé b̂i, ná é na huzú ahwanv̂u ce lé.
Mi lê yehwesin na é d̂o Tó ɔ, d̂o V̂i ɔ kpó Yesinŝen
kpó sín nyikɔ m̂e.* ²⁰ Mi kplɔn n̂ d̂ěé un kplɔn mi lé
b̂i é. Mi bo ka nyɔ ε d̂o un d̂o kpó x̂é mi hwebinu,
káká ŷi hwenu d̂ěé gbε ɔ na vɔ do ɔ. »

***28.16** Matíe 26.32 ; Maki 14.28

***28.19** Mesédó 1.8